

16-03-2020
16-03-2020

Flug Flight	nach to	über via	planmäßig scheduled	erwartet estimated	Terminal	Halle Hall	Schalter Counter	Flugsteig Gate
DE 3234	SAN JOSE-ST DOMINGO		230 ⁰		1	B	510-525	A56
LH 1102	LEIPZIG HALLE		09 ⁵⁵		1	A	051-278	A3
OU 417	ZAGREB		10 ⁰⁵		1	A	051-278	B47
LH 4500	BILBAO		10 ²⁵		1	A	051-278	A24
LH 3842	ROM		10 ³⁵		1	A	051-278	A36
LH 4060	FLORENZ		10 ⁴⁵		1	A	051-278	A5
AY 822	HELSINKI		10 ⁴⁵		2	E	950-952	D22
LH 3184	MOSKAU		10 ⁵⁰		1	A	051-278	A53
EI 651	DUBLIN		10 ⁵⁰		2	D	893-894	D52
LH 564	ACCRA-LAGOS	5	10 ⁵⁵		1	A	051-278	A52
AA 071	DALLAS FORT WORTH		10 ⁵⁵		1	C	733-739	C4
KL 1766	AMSTERDAM		10 ⁵⁵		2	D	801-807	D23
LH 012	HAMBURG		10 ⁵⁵		1	A	051-278	A18
LH 422	BOSTON		11 ⁰⁰		1	B	315-338	B26
DE 4082	LAS VEGAS		11 ⁰⁰		1	B	510-525	B24
UA 953	WASHINGTON		11 ⁰⁰		1	B	441-453	C9
LH 3956	MAILAND-LINATE		11 ⁰⁰		1	A	051-278	A25
BE 7074	BIRMINGHAM		11 ⁰⁰		2	E	953-955	D53
BE 7262	MANCHESTER		11 ⁰⁰		2	E	953-955	D53
LH 752	HYDERABAD		11 ⁰⁵		1	A	051-278	B41
LH 6810	KOELN HBF		11 ⁰⁹		1	A	051-278	T6
US 701	PHILADELPHIA		11 ¹⁰		1	C	771-786	C8
OS 122	WIEN		11 ¹⁰		1	A	051-278	A38

Flug Flight	nach to	über via	planmäßig scheduled	erwartet estimated	Terminal	Halle Hall	Schalter Counter	Flugsteig Gate
LH 6818	KOELN HBF		15 ³⁸		1	A	051-278	T6
NW 095	DETROIT-ANNULLIERT		15 ²⁰		2	D	807-813	
LH 4458	BARCELONA		15 ⁵⁵		1	A	051-278	A21
LH 186	BERLIN-TEGEL		16 ⁰⁵		1	A	051-278	A15
LH 6820	KOELN HBF		16 ⁰⁹		1	A	051-278	T6
LH 3262	PRAG	6	16 ¹⁰		1	A	051-278	C6
LH 3974	BOLOGNA		16 ¹⁰		1	A	051-278	B3
LH 3732	ZUERICH		16 ¹⁵		1	A	051-278	C9
AI 136	DELHI		16 ¹⁵		1	C	773-776	B
LH 4942	EDINBURGH		16 ¹⁵		1	A	051-278	C5
OS 300	KLAGENFURT		16 ²⁰		1	A	051-278	B11
LH 4736	LONDON-HEATHROW		16 ²⁰		1	A	051-278	B31
OS 124	WIEN		16 ²⁵		1	A	051-278	B12
LH 4904	BIRMINGHAM		16 ²⁵		1	A	051-278	B33
LH 4680	AMSTERDAM		16 ²⁵		1	A	051-278	A24
LH 018	HAMBURG		16 ²⁵		1	A	051-278	A11
LH 4856	MANCHESTER		16 ³⁰		1	A	051-278	B55
LH 3446	BUDAPEST		16 ³⁰		1	A	051-278	B51

Flug Flight	nach to	über via	planmäßig scheduled	erwartet estimated	Terminal	Halle Hall	Schalter Counter	Flugsteig Gate
P6 402	KIEW XB		11 ¹⁰	11 ³⁰	2	D	857-858	E3
LH 618	MUSCAT-DOHA		11 ¹⁵		1	A	051-278	B58
OA 166	KTHEN-THESSALONIKI		11 ¹⁵	11 ³⁰	1	B	683-685	B2
AZ 403	RSX		11 ¹⁵	11 ⁴⁰	1	B	658-660	B1
OS 290	KLAGENFURT		11 ²⁰	11 ³⁰	1	A	051-278	B12
DL 015	TAMSA-ATLANTA		11 ²⁰	11 ³⁰	2	D	841-856	D8
30 051	NEW YORK-NEWARK		11 ²⁰	11 ⁵⁰	2	E	963-968	E8
BA 903	LONDON-HEATHROW		11 ²⁰	11 ³⁰	2	E	901-920	D50
LH 3290	KATOWIEE		11 ²⁰	11 ⁴⁵	1	A	051-278	B56
LH 6790	STUTTGART HBF		11 ²⁰		1	A	051-278	T6
LH 758	CHENNAI		11 ²⁵	12 ⁰⁰	1	A	051-278	B42
GF 016	MUSCAT-BAHRAIN		11 ³⁰		2	D	881-885	D1
DL 049	SALT LAKE-CINCINNATI		11 ³⁵	12 ⁰⁰	2	D	841-856	D7
LH 754	BANGALORE		11 ³⁵		1	A	051-278	A55
LH 178	BERLIN-TEGEL		11 ⁴⁰	12 ⁰⁰	1	A	051-278	A10
LH 4412	MADRID		11 ⁴⁰	12 ⁰⁰	1	A	051-278	513
HY 232	TASHKENT		11 ⁴⁰		2	D	817-819	E5
US 705	CHARLOTTE		11 ⁴⁵	12 ⁰⁰	1	C	771-786	C6
AI 126	HYDERABAD-MUMBAI		11 ⁴⁵	12 ⁰⁰	1	C	766-769	R20
BA 8733	LONDON-CITY		11 ⁴⁵	12 ⁰⁰	2	E	901-920	D
TK 1588	ISTANBUL		11 ⁴⁵	12 ⁰⁵	1	C	721-724	B44
LH 3944	VERONA		11 ⁵⁰	12 ⁰⁰	1	A	051-278	B11
LH 3302	WARSCHAU		11 ⁵⁰	05	1	A	051-278	B30
RO 302	BUKAREST		11 ⁵⁰		1	B	553-558	B
44 968	MUENCHEN		11 ⁵⁰		1	A	051-278	A21

Flug Flight	nach to	über via	planmäßig scheduled	erwartet estimated	Terminal	Halle Hall	Schalter Counter	Flugsteig Gate
L2 346	BREMEN**		16 ³⁰		1	A	051-278	A4
LH 4372	TOULOUSE		16 ³⁵		1	A	051-278	A42
OS 284	ZINNSBRUCK		16 ⁴⁰		1	A	051-278	B13
SK 1632	GVXTEBORG		16 ⁴⁰		1	A	051-278	B10
LH 4354	MARSEILLE		16 ⁴⁰		1	A	051-278	B6
LH 188	BERLIN-TEGEL		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A12
LH 3890	MAILX6D-MALPENSA		16 ⁴⁵		1	A	051-278	C1
LH 3848	ROM		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A38
LH 3076	KOPENHAGEN		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A32
LH 4226	PARIS CHU DE GAULLE		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A18
LH 4064	FLORENZ		16 ⁴⁵		1	A	051-278	B8
LH 3668	GENEVE		16 ⁴⁵		1	A	051-278	B50
JK 118	MADRID		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A40
LH 1056	DRERDEU		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A34
LH 810	DUESSELDORF		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A22
LH 1144	MUENSTER OSNABRUECK		16 ⁴⁵		1	A	051-278	A3
LH 3294	KATOWICE		16 ⁴⁵		1	A	051-278	B52
LH 3304	WARSCHAU		16 ⁴⁵		1	A	051-278	B56
LH 4016	TURIN		16 ⁴⁵		1	A	051-278	B5
AC 877	ORONTO		17 ⁰⁰		1	B	677-682	B44
LH 432	CHICAGO		17 ⁰⁰		1	B	315-338	A60
UA 933	WASHINGTON		17 ⁰⁰		1	B	441-453	C4
LG 9306	LUXEMBURG		17 ⁰⁰		1	A	051-278	A5
LH 404	NEW YORK		17 ⁰⁰		1	B	315-338	A65
G8 3526	LINZ		17 ⁰⁵		1	A	051-278	B7

Abflug
Departures

Terminal 1 A

Terminal 1 A

Abflüge werden nicht
ausgeführt
Departures will not be
performed

Abflug
Departures

Terminal 1 A

Terminal 2 B

Abflüge werden nicht
ausgeführt
Departures will not be
performed

Abflug
Departures

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel.: 6243739

9207-00-91

4	Voorwoord
9	Stedelijk in de Stad
12	Jaaroverzicht
36	Tentoonstellingen, projecten, evenementen, activiteiten
43	Stedelijk Museum Bureau Amsterdam: Inleiding Tentoonstellingen, activiteiten, personeel, sponsors
45	Publicaties
46	Bouw Depot Museumplein
47	Collecties & Presentaties: Inleiding Documentatie en Onderzoek Bibliotheek Fotoafdeling Restauraties Art Handling Aankopen, schenkingen, restauraties, bruiklenen
56	Sponsors & Fondsen
57	Marketing & Communicatie: Inleiding Educatie Pers Stedelijk digitaal Vrienden en Business Club
66	Organisatie: Organigram Sociaal verslag Lijst medewerkers en nevenactiviteiten Raad van Toezicht
71	Colofon
Bijlage	Bericht van de Raad van Toezicht Verslag van de directie Jaarrekening en accountantsverklaring

Voorwoord*Ann Goldstein Directeur Stedelijk Museum*

2009 was een jaar van belangwekkende prestaties en mijlpalen voor het Stedelijk Museum en voor mij persoonlijk, vanwege mijn benoeming tot directeur in juni. Ik ben zeer vereerd, en ontzettend verheugd deze positie vanaf 1 januari 2010 te hebben kunnen aanvaarden en de kans te krijgen het Stedelijk Museum te leiden op dit spannende en bepalende moment in zijn geschiedenis. Ik zie het als een voorrecht deel uit te maken van een museum met een buitengewone Raad van Toezicht, onder leiding van onze nieuwe voorzitter Alexander Ribbink, en de nieuwe leden Prins Constantijn van Oranje-Nassau en Rob Defares, en met een staf die de instelling met grote inzet en toewijding dient. Verder ben ik er trots op samen te kunnen werken met onze nieuwe zakelijk directeur Patrick van Mil, die in december werd benoemd.

Het Stedelijk Museum is een uitzonderlijke instelling met een zeer gewaardeerde en invloedrijke geschiedenis. Voor de toekomst is mijn missie, kort gezegd, dat het museum zijn missie kan vervullen. Het Stedelijk Museum moet floreren als een toonaangevend museum, gewijd aan kunst en kunstenaars, aan een vermaarde collectie en dienstbaar aan een breed publiek. Al onze aandacht is gericht op de heropening, na een uitzonderlijke renovatie en uitbreiding van onze behuizing door Benthem Crouwel Architecten; we kijken buitengewoon uit naar het moment dat ons geweldige instituut weer open is en de kunstgemeenschap in Amsterdam, Nederland en daarbuiten kan dienen als één van de meest eminente, dynamische en richtinggevende instellingen voor moderne en hedendaagse kunst en vormgeving in de wereld.

Andreas Gursky, *Mayday V*, 2006.

Peter Hermanides, *Oude dame voor het raam 1 en 2*, 2007/8.
Peter Hermanides, *Old lady at the window 1 and 2*, 2007/8.

Tobias Rehberger, Männer verlieren Frauen, Frauen verlieren Männer, Menschen verlieren das Leben, 2002. (links / left)

Stedelijk in de Stad

Tijdens de verbouwing van het Stedelijk aan het Museumplein kon het museum ruim vier jaar gebruik maken van een tijdelijke locatie in het Post CS-gebouw. Toen het museum deze ruimte in oktober 2008 moest verlaten, ging het een periode tegemoet zonder eigen gebouw. Direct rees de vraag: wat is een museum zonder muren? Is het mogelijk om de *core business* van het museum te garanderen: het tonen van kunst, het delen van kennis en het in direct contact staan met het publiek? Het museum besloot van de situatie gebruik te maken door buiten de gebaande paden te treden en zoon op creatieve oplossingen.

Het Stedelijk koos voor een nomadisch bestaan – een bijzonderheid in het museale veld, zeker op deze schaal. Het museum ontwikkelde het veelomvattende project *Stedelijk in de Stad* en trok door Amsterdam met collectiepresentaties bij andere musea, met hedendaagse kunst op openbare plekken in de stad en met De Bouwkeet, die bewoners in vele stadsdelen betrok bij de programmering. Het idee was dat deze periode na december 2009, als de tour van *Stedelijk in de Stad* eindigde, zou overgaan in de heropening van het museum. Dit zou later niet haalbaar blijken.

Wat wilde het museum bereiken met *Stedelijk in de Stad*? Op de eerste plaats kunst blijven tonen en zichtbaar zijn als museum. Maar ook contact houden met vertrouwd publiek en nieuw publiek bereiken, op een persoonlijke en directe manier. *Stedelijk in de Stad* gaf het museum de gelegenheid zich te manifesteren in de stad, en daarmee nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan met kunstenaars, collega-instituten, het onderwijs, stadsdelen, maatschappelijke organisaties en buurtinitiatieven. Het museum ging op verschillende manieren het gesprek aan: in De Bouwkeet, door een website te lanceren die ook een platform was voor reacties, door kennis te delen in workshops en lezingen en door projecten op te zetten in samenwerking met opleidingen en stadsdelen. De programmering was experimenteel en had tot doel om de mogelijkheden van een 'museum zonder muren' te verkennen. Voor de toekomst wilde het museum de drempels voor potentiële bezoekers verlagen.

Collectie Stedelijk te gast bij collega-instituten

Het is voor een museum natuurlijk van groot belang dat de collectie wordt gezien. Daarom nam het museum het initiatief om in 2009 vier thematentoonstellingen te organiseren met de eigen collectie als uitgangspunt. Dit was alleen mogelijk dankzij de gastvrijheid van collega-instellingen in de stad. De Nieuwe Kerk nodigde het Stedelijk uit om een prikkelende tentoonstelling te maken. Zo werd de kerk een museum van moderne kunst met werk van onder meer Malevich, Mondriaan, Kandinsky, Rothko, Yves Klein en Marlene Dumas in de tentoonstelling *Heilig Vuur – Religie en spiritualiteit in de moderne kunst*.

De jaarlijkse Gemeentelijke Kunstaankopen presenteerde het Stedelijk in de RAI tijdens Art Amsterdam – aan het Stedelijk dit jaar de eer om de centrale tentoonstelling te verzorgen. Gastcurator Hans Aarsman stelde op een speelse manier de relatie tussen concept en toeval in de fotografie aan de orde met de drukbezochte en veelbesproken tentoonstelling *Off the Record*.

Het Van Gogh Museum stelde in de zomer de gehele tentoonstellingsvleugel ter beschikking om *Avant-gardes '20/'60. Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum* te tonen. Dit stelde bezoekers in de gelegenheid om de klassiek-moderne meesterwerken van het Stedelijk te zien van onder meer Picasso, Rietveld, Lichtenstein en Warhol.

Hoogtepunten uit de videocollectie (onder meer van Marijke van Warmerdam, Douglas Gordon en Ulay en Marina Abramović) werden in de herfst met de tentoonstelling *The Living: 10 Days of Video Art* sfeervol gepresenteerd in Huize Frankendael in Amsterdam.

Met de jaarlijkse presentatie van *De Best Verzorgde Boeken* – een extra grote jubileumeditie in 2009, was het Stedelijk te gast bij de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam.

Met het Holland Festival ging het museum een samenwerking voor vier jaar aan, met als start in juni 2009 de performance *Teen-age Lontano* van Marina Rosenfeld.

Hedendaagse kunst op openbare plekken

Het Stedelijk was ook met een aantal onconventionele projecten zichtbaar in Amsterdam. Het experiment stond daarbij voorop. Het museum wilde met deze projecten een nieuw publiek aanspreken en kennis laten maken met hedendaagse kunst, een nieuwe samenwerking aangaan met instellingen en kunstenaars en de band met het kunstonderwijs intensiveren.

Zichtbaar Afwezig

In *Zichtbaar Afwezig* maakten studenten van de Rietveld Academie en het Sandberg Instituut iconen uit de collectie moderne kunst en vormgeving op ongewone wijze en op verrassende plekken zichtbaar. In drie edities deed het museum achtereenvolgens het centrum van de stad aan, de omgeving van de RAI tijdens Art Amsterdam en de Amsterdamse Zuidas. Zo werden kunstliefhebbers en toevallige passanten op ludieke wijze getraakteerd op een nieuwe interpretatie van de collectie van het museum. Doorlopend onderdeel was *Me at the Stedelijk*, waarbij bezoekers zich in De Bouwkeet via een *green screen* konden laten fotograferen in één van de zalen van het oude Stedelijk Museum. Daardoor was het mogelijk weer oog in oog te staan met favoriete werken van De Kooning, Kiefer, Warhol of Lichtenstein en Karel Appel. De foto was te downloaden via www.stedelijkindestad.nl. Gedurende de gehele looptijd van het project was de NS partner van *Zichtbaar Afwezig* en stelde locaties op Amsterdam Centraal beschikbaar. Het project werd maandenlang elke zaterdag besproken in het VPRO-radioprogramma De Ochtenden.

Met *Zichtbaar Afwezig* wilde het Stedelijk enerzijds een groot publiek herinneren aan of kennis laten maken met de collectie van het museum en anderzijds de band met het kunstonderwijs intensiveren. Ook heeft het museum belangrijke externe contacten gelegd die een basis kunnen zijn voor de toekomst, zoals met de Rietveld Academie, het Sandberg Instituut, de NS, de Zuidas en Art Amsterdam.

In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman

Het Stedelijk was aanwezig in Amsterdam Nieuw-West met een bijzonder project van de Sloveense kunstenaar Marjetica Potrč en Wilde Westen, een Nederlands collectief van jonge architecten, ontwerpers en *cultural producers*. Op uitnodiging van het Stedelijk Museum presenteerden zij een alternatieve visie op het groen in Nieuw-West, dat in de jaren vijftig en zestig werd gebouwd als een modernistische tuinstad en momenteel sterk in ontwikkeling is door grootschalige stadsvernieuwing.

Een leegstaand winkelpand in de Lodewijk van Deysselstraat (in stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer) werd verbouwd tot 'community' keuken, waar bewoners samen konden koken en eten. Hier werden ook bijna wekelijks workshops gegeven door professionals uit de

kunst- en kwekerswereld – van ‘sushi maken’ en ‘Salad Hunting’ (op zoek naar eetbaarheden in het groen van de eigen buurt) tot het leren aanleggen van een moestuin in de eigen omgeving. Het ‘kijkgroen’ achter het pand werd veranderd in moestuinen, waar in de zomer zo’n 22 families uit de buurt groenten en fruit verbouwden, en met de oogst werd gezamenlijk gekookt.

In een buurt waar mensen door de stadsvernieuwing vaak gedwongen moeten verhuizen zijn de collectieve tuin en de lokale voedselproductie een middel voor de buurtbewoners om elkaar te ontmoeten. Het project heeft nadrukkelijk ook een culturele dimensie; het gaat erom nieuwe inzichten vanuit de kunst en cultuur te presenteren, met name op de gebieden van tuinaanleg, voedselproductie en koken.

De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman kon op veel enthousiasme van de buurt rekenen en zal, op initiatief van de bewoners, worden gecontinueerd. Er is door de buurtbewoners een bestuur gevormd; zij zullen zelf doorgaan met de moestuinen – zoals de bouw van een kas –, de keuken en de workshops (daarbij worden zij ondersteund door Far West, het stadsdeel en Koers Nieuw West).

Het Stedelijk is er met dit project in geslaagd om op niet-traditionele manier samen te werken met kunstenaars, in een stedelijke context. Daarbij hebben kunstenaars een impuls gegeven aan het denken over duurzaamheid, migratie en de manier waarop oude en nieuwe stadsbewoners samen kunnen leven. Een utopisch project waarbij vernieuwende denkbeelden werden geïntroduceerd, verankerd in de realiteit van de stad van vandaag.

Verbindend element: De Bouwkeet

Na de start in oktober 2008 toerde De Bouwkeet in 2009 een vol jaar door Amsterdam. Eén keer trad hij buiten de stadsgrenzen van Amsterdam voor een succesvol bezoek aan het Lowlands festival in Biddinghuizen. In totaal waren er zestien haltes en werd De Bouwkeet door 17.328 mensen bezocht. Met De Bouwkeet werd een breed, divers, bestaand maar vooral ook ‘nieuw’ publiek bereikt door persoonlijk en direct contact. Meestal waren bezoekers aangenaam verrast. Het project werd door velen als zeer sympathiek ervaren. De fysieke afwezigheid van de collectie en het verloop van de bouw werden desondanks niet vergeten.

Vragen van bezoekers

Bezoekers aan De Bouwkeet stelden uiteenlopende vragen. ‘Wanneer gaat het museum weer open?’ was veruit de meest voorkomende vraag en vaak de opening van een gesprek. Ook minder voor de hand liggende vragen werden gesteld: ‘Waar is de kunst nu?’, ‘Vervelen de conservatoren zich niet?’, en ‘Waarom heet het

Stedelijk Museum eigenlijk Stedelijk Museum?’ Medewerkers van verschillende afdelingen beantwoordden niet alleen vragen, zij hadden ook de kans om door te vragen en de achtergrond van de vragen beter te leren kennen. Zo leerde het museum organisatiebreed veel van het publiekscontact. Uiteindelijk werden honderden vragen van het publiek opgetekend. Tezamen werpen zij een interessante blik op de wensen en gedachten van het publiek op het nieuwe museum op het gebied van bouw, programmering, communicatie en publieksbegeleiding.

Programmering De Bouwkeet

Workshops voor scholen, activiteiten voor kinderen, introducties door conservatoren, maar ook lezingen en performances door kunstenaars en vormgevers voor een meer ingewijd publiek – in 2009 werden er 150 activiteiten georganiseerd. Alle activiteiten stonden in relatie tot de collectie, de geschiedenis of de doelstellingen van het Stedelijk. Vaak sloten Bouwkeet-activiteiten aan bij de andere projecten binnen *Stedelijk in de Stad*.

In januari stond de keet op de Postzegelmarkt vlakbij De Nieuwe Kerk, waar de tentoonstelling *Heilig Vuur* te zien was. Marty Bax (gastcurator van de tentoonstelling) vertelde in De Bouwkeet over religie en spiritualiteit in de kunst. Martijn van Nieuwenhuysen interviewde in de keet Gert Jan Kocken, een kunstenaar die werkt met het thema religie. Kinderen konden op deze locatie hun eigen paradijs maken met Marc Mulders, een kunstenaar wiens werk in de tentoonstelling te zien was.

Op iedere Bouwkeet-locatie hield de programmering rekening met de omgeving: met bewoners, mogelijke samenwerkingspartners, kunstenaars en vormgevers. Van februari tot en met maart kwamen al deze ingrediënten mooi samen in de programmering op IJburg. Hier werd een intensieve, productieve en succesvolle samenwerking met Jeanne van Heeswijks Blauwe Huis opgezet. Via (Z)IJ-Power werd met alleenstaande moeders gesproken over videokunst uit de collectie gemaakt door vrouwen. Op zaterdag stonden ‘IJburgse thema’s’ centraal die werden gekoppeld aan hedendaagse kunst, de collectie van het museum en bekende buurtbewoners. Zo werd het thema ‘de maakbare wereld’ verbonden aan een lezing over de utopieën van Constant, waarbij kunstenaar Joep van Lieshout aanwezig was en het lokale initiatief Vrijburcht.

In Amsterdam Nieuw-West werkte het Stedelijk samen met Koers Nieuw West en sloot het aan bij het *Stedelijk in de Stad*-project *De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman*. Op het August Allebéplein toonde De Bouwkeet continu beelden van kunstwerken uit de collectie waarnaar straten in de buurt zijn vernoemd. Workshops en presentaties van kunstenaars en vormge-

De ervaringen, resultaten en nieuwe publieksgroepen die het museum opdeed met *Stedelijk in de Stad* zijn van grote waarde. (...)

Ze zullen dan ook verankerd worden in het museum na heropening aan het Museumplein.

vers uit de buurt werden goed bezocht, onder meer met Frederik Molenschot, Fransisca Rosner, Eva Crebolder, Frouke Wiarda, André Pielage, Itie Langeland, Martine Pieck en Theo Haring. Dankzij samenwerking met Stichting NIKA voelden buurtbewoners zich écht welkom om aan de activiteiten deel te nemen.

Begin mei stond De Bouwkeet voor de ingang van de RAI, waar hij niet te missen was voor de Art Amsterdam-bezoeker. Hier werd veel kunstminnend publiek bereikt. De programmering werd gekoppeld aan de Stedelijk-tentoonstelling *Off the Record* op de beurs zelf. Gastcurator Hans Aarsman ging in de keet in discussie met Wim van Sinderen en Paulien Oltheten gaf een filmische lezing. Ook was het de basis voor het project *Zichtbaar Afwezig*, dat zijn tweede editie in de omgeving beleefde.

In Zuidoost stond De Bouwkeet voor Station Bijlmer Arena. Veel nieuwsgierige bezoekers hier, van kantoorpersoneel tot buurtbewoners die iedere dag een praatje kwamen maken. De programmering sloot aan bij *Straat van Sculpturen*, een beeldenroute door de wijk. Zo was het mogelijk om met de Japanse kunstenaar Chikako Watanabe deze route te fietsen. De Blikopeners voerden hier voor de eerste keer hun succesvolle workshop *Pollock je Prul* uit.

Twee keer bezocht De Bouwkeet het Museumplein. De eerste keer in het kader van de tentoonstelling *Avant-gardes '20/'60* in het Van Gogh Museum. Bouwkeet-activiteiten stonden in het teken van grote namen die in deze tentoonstelling te zien waren, zoals Malevich en Picasso, maar werden uitgevoerd door kunstenaars uit de buurt. Ook kon het publiek veel leren over het Stedelijk zelf. Museummedewerkers gaven presentaties over onder meer de architectuurgeschiedenis en de nieuwbouw.

Twee grote evenementen maakten de zomer tot een groot succes: het festival Lowlands en de Uitmarkt – op deze locaties werden de meeste bezoekers geteld. Speciaal voor Lowlands werd een videotuin ingericht, compleet met zitzakken, luifel en oude beeldbuizen. Bart Rutten, conservator beeldende kunst, maakte een 'video art lovers programma'. Lowland-bezoekers konden daarnaast kunstenaars Heringa/Van Kalsbeek ontmoeten, alles leren over de combinatie games en kunst en in gesprek gaan met Lowlands directeur Eric van Eerdenburg over kunst op festivals. Om een prachtige Ron Arad-stoel te winnen moesten Lowlanders een tip of wens aan het museum geven. Dit driedaagse festival leverde alleen al 272 tips op van jongeren over de manier waarop het Stedelijk hen (nog meer) zou kunnen aanspreken: waardevolle informatie voor het museum.

Na de zomer was het *back to business* in de buurten van Amsterdam. Aan de Zuidas stond De Bouwkeet midden in het zakelijk hart, op het Gustav Mahlerplein. Voor deze locatie werden de programmering en openingstijden aangepast en onder meer lunch-activiteiten georganiseerd. Grote events waar veel bezoekers op af kwamen waren de lancering van de derde editie van *Zichtbaar Afwezig* en de primeur van de Zuidas-geluidswandeling gemaakt door kunstenaar Justin Bennet. Andere activiteiten sloten aan bij typische Zuidas-thematiek: *urban screens*, architectuur en CEO's.

Ook op het festival PICNIC ontbrak het Stedelijk niet. De Bouwkeet was daar een ontmoetingsplek voor internationale creatievelingen, wetenschappers, ontwerpers, ondernemers, bureaus en programmeurs. Zij namen deel aan gesprekken over musea en digitalisering, kunst en games.

In oktober stond De Bouwkeet in Oost: op het Timorplein. Even verderop was in Huize Frankendael de tentoonstelling *The Living: 10*

Days of Video Art te vinden. In de bioscoop van Studio K werden films uit de collectie getoond met een introductie van Stedelijk medewerkers of kunstcritici. Er waren videoworkshops en videokunstenaar Peter Bogers werd geïnterviewd. 'Maak je eigen tentoonstelling' met curator Leontine Coelewij en Stedelijk Museum-zalen op schaal was de populairste workshop. Ook van de clubfunctie van Studio K werd gebruik gemaakt met een feest van kunstenaars als DJ en VJ.

In De Baarsjes gaven ontwerp bureau Metahaven, kunstenaars-initiatief *By the Way*, Amerikaanse kunstenaar Adam Zaretsky en vele lokale kunstenaars kleur en vorm aan de activiteiten.

Als laatste halte bezocht De Bouwkeet het Museumplein. Mondriaan en Matisse werden onder loep genomen, galeriehouders geïnterviewd. Kunstenaar Tatjana Macic sloot toepasselijk af met een presentatie over herinneringen aan het Stedelijk.

Partners, fondsen en sponsors

Het Stedelijk werd in deze experimentele fase enthousiast ondersteund door verschillende partners. Zo droeg het VSBfonds zeer ruimhartig bij aan *Zichtbaar Afwezig*, De Bouwkeet en de website stedelijkindestad.nl. De projecten bleken goed aan te sluiten bij de doelstellingen van het fonds: mensen meer kans geven zich te ontplooiën en om mee te doen in de samenleving. Het Amsterdam Fonds voor de Kunst motiveerde zijn bijdrage aan *Stedelijk in de Stad* als volgt: "Het museum staat open voor nieuwe invloeden waardoor het resultaat voor alle betrokken partijen verrijkend kan zijn. Zowel bewoners, kunstenaars als het Stedelijk Museum zelf, leren met nieuwe ogen naar kunst, de eigen omgeving en haar gebruikers te kijken." Ook Zabawas ondersteunde *Zichtbaar Afwezig*. Het vervoer van De Bouwkeet naar alle haltes werd mogelijk gemaakt door Jan Snel. De overheerlijke en gratis koffie in De Bouwkeet was afkomstig van Medellín Secret. Verder heeft eveneens de Mondriaan Stichting een bijdrage geleverd aan de realisatie van De Bouwkeet.

Onderzoek als basis voor de toekomst

Aan De Bouwkeet werd in samenwerking met onderzoeksbureau Signicom een onderzoek verbonden om optimaal te kunnen leren van de informatiebehoefte, het kennisniveau, de verwachtingen en de ervaringen van potentiële bezoekers van het Stedelijk Museum. Het leeuwendeel van de dataregistratie is verzorgd door de eigen medewerkers van het museum, die intensieve gesprekst trainingen kregen. Uniek aan het onderzoek is dat zowel vaste bezoekers als niet-bezoekers zijn ondervraagd. Het is voor het eerst dat reacties en tips van deze doelgroep zijn vastgelegd.

Conclusies zijn dat het persoonlijk contact leggen heel goed is gelukt. Waar 10.000 bezoekers werden verwacht, heeft het museum met ruim 17.000 bezoekers kunnen spreken. Het grootste deel van de bezoekers bleken mensen die bekend waren met het Stedelijk Museum. Zij vonden het een sympathiek initiatief dat het Stedelijk de mensen opzocht nu het museum verder gesloten is. Ook heeft De Bouwkeet relatief veel nieuw publiek getrokken: ruim 20% van de bezoekers had nog nooit het Stedelijk Museum bezocht. En relatief veel jongeren: 27% was jonger dan 25 jaar.

De ervaringen, resultaten en nieuwe publieksgroepen die het museum opdeed met *Stedelijk in de Stad* zijn van grote waarde. De resultaten van dit onderzoek leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van het educatie- en communicatiebeleid van het Stedelijk Museum. Ze zullen dan ook verankerd worden in het museum na heropening aan het Museumplein.

Januari

Het begin van een uniek jaar in de geschiedenis van het Stedelijk: nadat het museum in oktober 2008 het tijdelijk onderkomen in het Post CS-gebouw moest verlaten, wordt dit een jaar zonder eigen gebouw voor exposities. Het laatste jaar bovendien voor directeur Gijs van Tuyl. Tijdens diens Nieuwjaarsspeech in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, dat gewoon open is, bedankt deze zijn medewerkers voor de inzet het afgelopen jaar en waarschuwt tegelijkertijd voor een extra druk in 2009: de oplevering van het nieuwe depot en de voorbereidingen voor de grote kunstverhuizing voor de terugkeer naar het Museumplein, gepland voor maart/april 2010.

In januari wordt bekend dat de pitch voor een vormgever van de nieuwe huisstijl van het Stedelijk wordt gewonnen door het Franse bureau Studio Pierre di Sciullo.

Geen eigen gebouw betekent echter niet dat er geen exposities zijn. In De Nieuwe Kerk loopt de in december 2008 geopende tentoonstelling *Heilig Vuur: religie en spiritualiteit in de kunst* (tot en met 19 april) met topstukken uit de collectie van het Stedelijk. Daarnaast wordt tot en met 22 januari op het Museumplein een openluchtexpositie gehouden i.s.m. het Rijksmuseum en het Van Gogh Museum in het kader van het thema-jaar Amsterdam Art City 2009: banieren met fragmenten van beroemde kunstwerken uit de drie musea, met als thema de kleur rood, de prominente kleur in het Amsterdamse stadswapen.

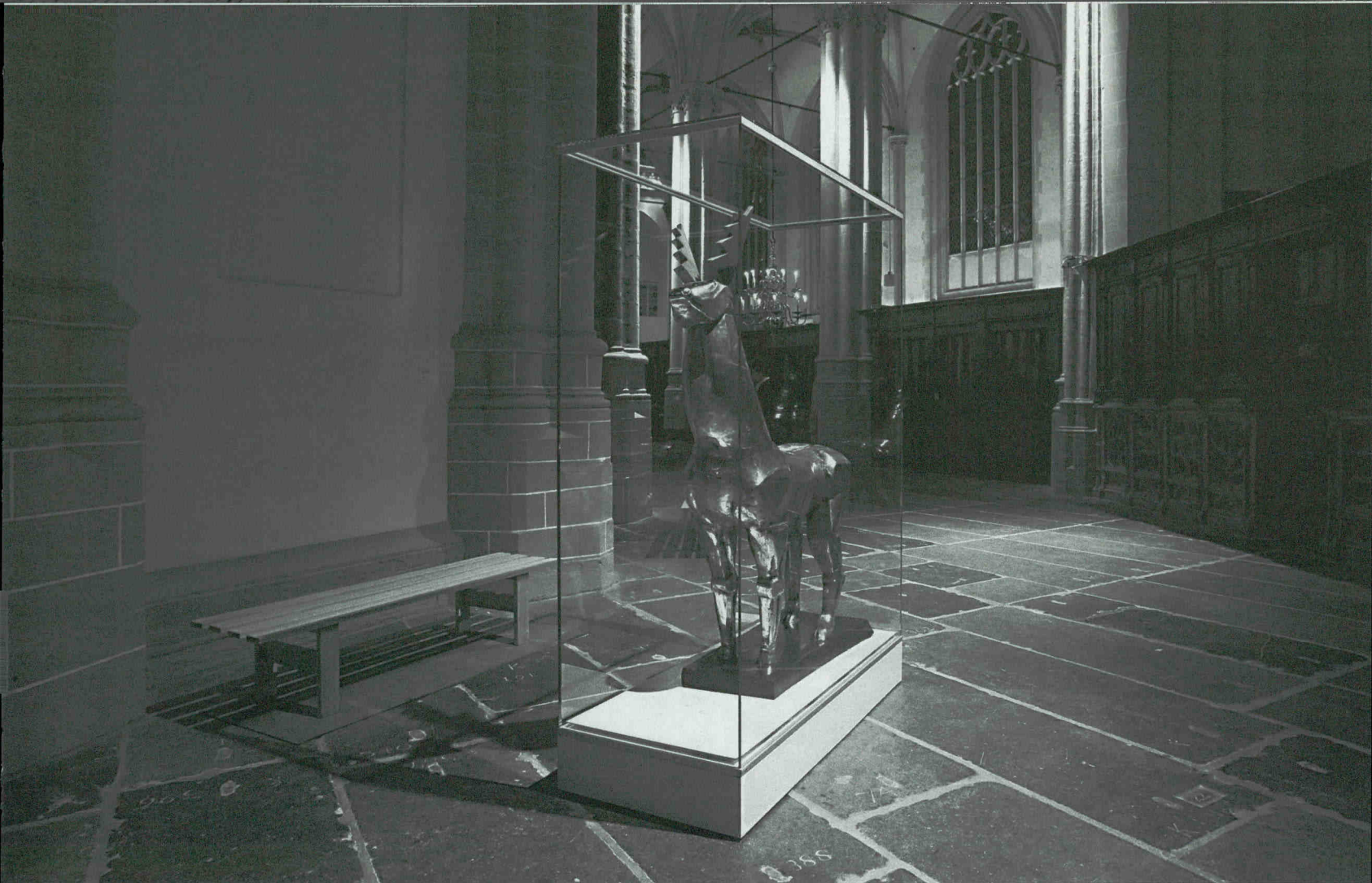
Ook de tour van De Bouwkeet door Amsterdam, begonnen in oktober 2008, gaat dit jaar verder. Deze maand staat dit mobiele paviljoen, dat als uitvalsbasis dient voor workshops, performances, lezingen, wandelingen, discussies en spreekuren op de Postzegelmarkt op de Nieuwezijds Voorburgwal.

Op 10 januari overlijdt in Los Angeles Coosje van Bruggen, van 1967 tot 1971 conservator van het Stedelijk Museum. Vanaf 1976 zou zij samenwerken met haar echtgenoot, de Amerikaanse pop-art kunstenaar Claes Oldenburg. Coosje van Bruggen werd 66 jaar: "Te jong om leven en kunst al te verlaten", aldus Gijs van Tuyl, die in het Stedelijk met haar samenwerkte, in zijn blog op de website van het museum.

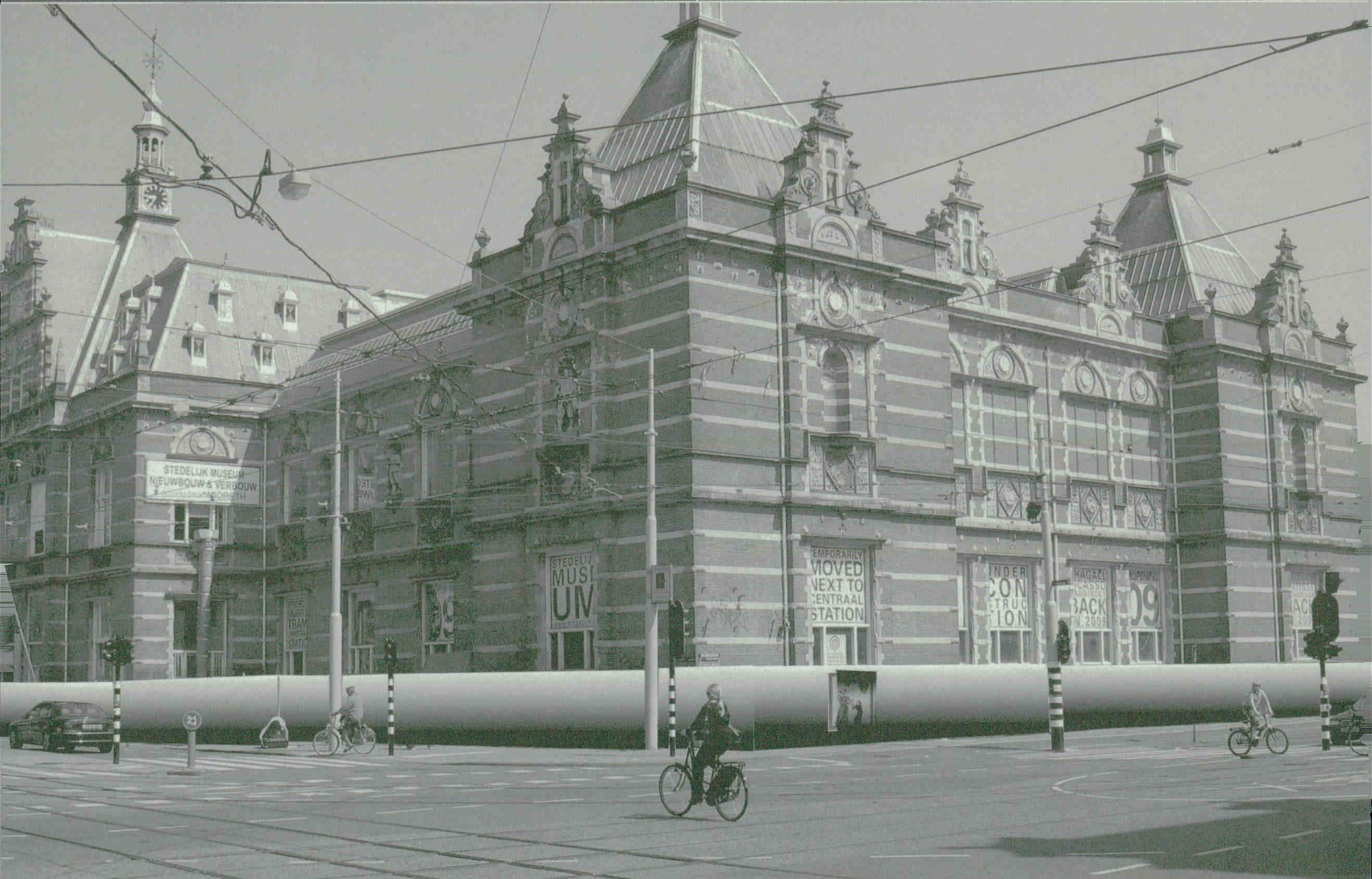
Woensdag 21 januari wordt in de theaterzaal van de Openbare Bibliotheek het boek *Toeval Gezocht* gepresenteerd. Het is een verslag van een educatief project op 15 scholen met 15 kunstenaars, een vervolg op de Stedelijk-tentoonstelling *Cruel Bonsai* van kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek 'met als doel via ongebaande paden de creativiteit van jonge kinderen te stimuleren', aldus het persbericht.

Verontrustend nieuws in Het Parool van 29 januari: 'Lekkage in Van Gogh: meesterwerk van Matisse, van Stedelijk geleend, loopt waterschade op'. De tentoonstelling *Stedelijk Museum te gast: Fauvisten en expressionisten* wordt ontruimd. Gelukkig blijkt die schade aan het doek *Odalisque* minimaal en kan deze door de restauratoren van het Stedelijk Museum geheel hersteld worden.

Aannemer Midreth meldt met gepaste trots dat na het graven van de immense kelderverdieping van de nieuwbouw, een ruimte van 40 bij 100 meter en ruim 8 meter beneden het maaiveld, succesvol 360.000 kuub water is weggepompt. Een huzarenstukje, waarbij met onderwaterbeton en duikers gewerkt werd en waarmee letterlijk de basis voor de nieuwbouw gelegd is.

De Bouwkeet op de Postzegelmarkt, Nieuwezijds Voorburgwal. **beneden** Tentoonstelling *Heilig Vuur: religie en spiritualiteit in de kunst* in De Nieuwe Kerk: Ossip Zadkine, *Het hert*, 1923.
The Construction Cabin at the Postzegelmarkt, Nieuwezijds Voorburgwal. **below** Exhibition *Holy Fire: religion and spirituality in art* in De Nieuwe Kerk: Ossip Zadkine, *The Deer*, 1923

Doorgang op de begane grond, langs de trap. **rechts** *Fencing the Museum* met werk van Frank Koolen. **onder** *Fencing the Museum* met werk van David Jablonowski. Ground floor corridor, along grand staircase. **right** *Fencing the Museum* with work by Frank Koolen. **below** *Fencing the Museum* with work by David Jablonowski.

Februari

Deze maand manifesteert De Bouwkeet zich op IJburg, vlakbij Het Blauwe Huis (een door kunstenaar Jeanne van Heeswijk in 2005 ontwikkeld internationaal kunstproject tijdens de beginperiode van de nieuwe wijk IJburg). Daar blijft de keet tot 28 maart staan en biedt een levendig programma van workshops, lezingen en interviews door conservatoren, themabijeenkomsten en wandelingen door de buurt onder leiding van kunstenaars. De Bouwkeet wordt tegelijkertijd ook ingezet voor publieksonderzoek. Directeur Van Tuyl in Het Parool van 17 februari: "We willen weten wat er bij het publiek leeft. De resultaten nemen we mee in onze eigen plannen. Uit reacties blijkt dat men het een sympathiek initiatief vindt".

Op de schutting rond het museum aan de Paulus Potterstraat en de Van Baerlestraat loopt het project *Fencing the Museum* (begonnen in juli 2008). Zeven jonge kunstenaars van de Gerrit Rietveld Academie geven de 108 meter lange bouwschutting elke twee maanden een heel ander aanzien en gaan daarbij uit van artistieke beelden en publiciteitsmateriaal van het museum.

Intussen wordt volop verder gewerkt aan het nieuwe depot in Amsterdam-West en aan de restauratie en nieuwbouw van het museum aan het Museumplein. Daar worden in de oudbouw o.a. de granitvloeren in oude luister hersteld en nieuwe parketvloeren aangebracht. Bij de nieuwbouw zijn inmiddels – ondanks de vrieskou – met de hand wapeningsstaven aangebracht en een wapeningsnet gevlochten voor de vloer van wat straks de grote ondergrondse tentoonstellingszaal moet worden.

'Stedelijk naarstig op zoek naar geld', kopt De Volkskrant zaterdag 21 februari. In het artikel wordt verwezen naar de beëindiging van het partnership met de ABN AMRO.

Het nieuws dat de culturele poot van het VSBfonds door de kredietcrisis gedwongen is sterk te bezuinigen, treft de Amsterdamse musea hard. Ook het Stedelijk toont zich in Het Parool van 17 februari, geschokt maar is tegelijkertijd dankbaar dat het fonds het project *Stedelijk in de Stad* steunt met € 240.000, aan de aankoop van het drieluik van Martin Kippenberger drie ton bijdroeg en aan de inrichting van het kenniscentrum in het nieuwe Stedelijk ruim zeven ton.

00707-60-91

Maart

Donderdag 5 maart presenteren de Blikopeners – 15 jongeren uit Amsterdam, werkzaam bij het museum om allerlei bijzondere activiteiten te organiseren en zo een jong publiek voor moderne kunst te interesseren – hun eerste grote evenement: *Holy Shit! That's the Spirit*. Dit avondprogramma in De Nieuwe Kerk sluit aan bij de tentoonstelling *Heilig Vuur* en omvat onder meer personal tours door de Blikopeners, een religiequiz, muziek door Gospel Unit, een discussie onder leiding van acteur Mohammed Chaara en een gesproken column door KRO-programmamaker Raja Felgata. “De laatste jaren zie ik het museum vergrijzen, terwijl de jeugd de toekomst is”, aldus een enthousiaste Gijs van Tuyl, “de internetgeneratie kijkt anders naar kunst, dat is verfrissend.”

Op 6 maart start het project *Zichtbaar Afwezig*, een samenwerkingsproject tussen het Stedelijk Museum, de Rietveld Academie en het Sandberg Instituut. Studenten reageren op topstukken uit de collectie en maken ze op ongewone wijze en op verrassende plekken zichtbaar in Amsterdam. De eerste editie speelt zich af in het centrum van de stad. Zo is er op Amsterdam Centraal werk te zien gebaseerd op Barnett Newman, Cindy Sherman en Jean Tinguely, komt in Café Belgique in de Gravenstraat *The Beanery* van Kienholz tot leven en hangt in de Chiellerie een weekend lang het karkas van een geslachte koe, een verwijzing naar het werk van Soutine. Andere locaties zijn onder meer het Vlaams Cultureel Centrum De Brakke Grond, Grand Hotel Krasnapolsky en het grote scherm op het Rembrandtplein.

Eveneens op 6 maart krijgt ontwerper Wim Crouwel, van 1963-1985 verantwoordelijk voor de grafische vormgeving van het Stedelijk Museum, de Gerrit Noordzijprijs 2009, een belangrijke onderscheiding voor letterontwerpers.

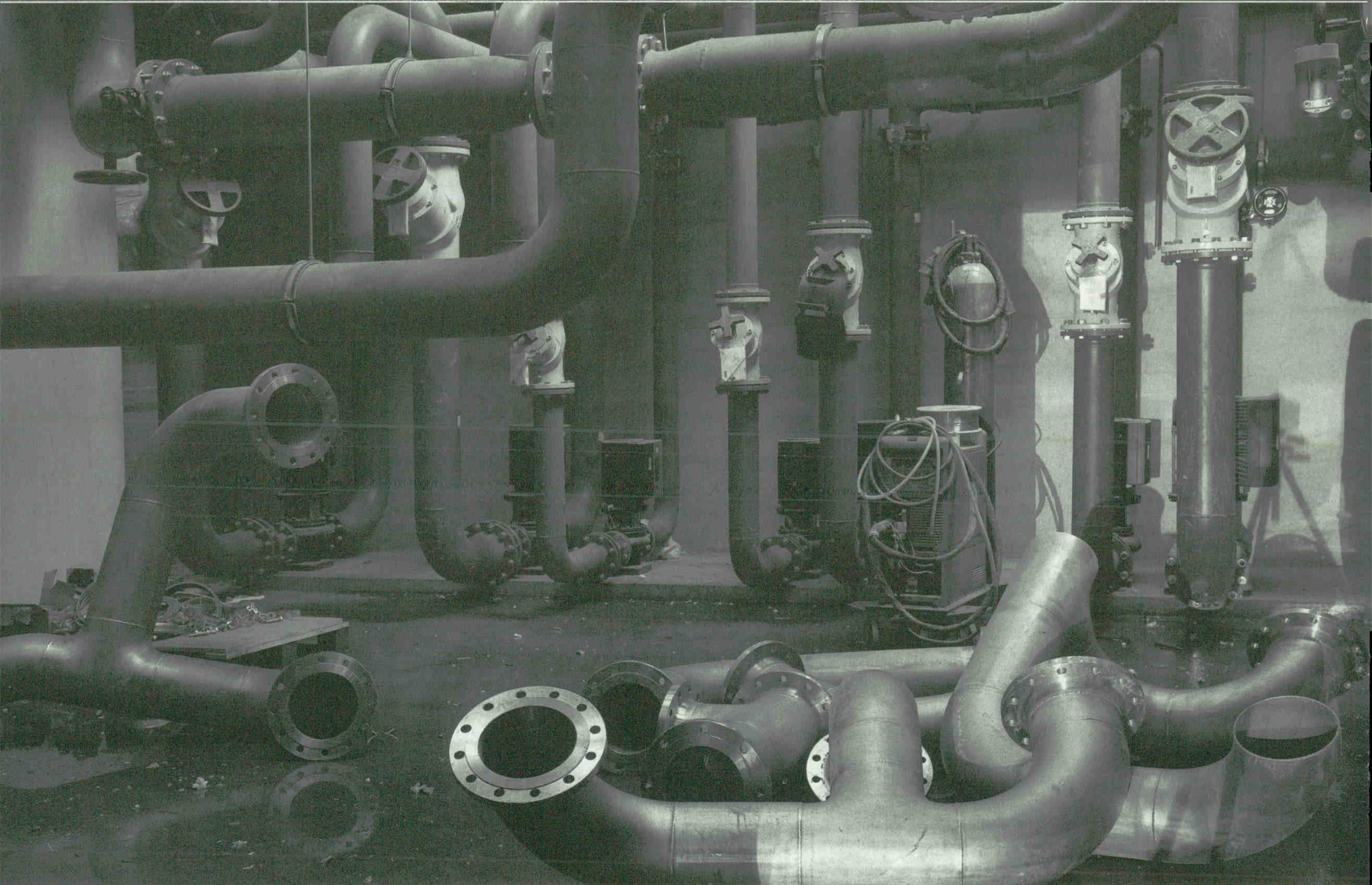
De bouwput van de nieuwbouw van het museum aan het Museumplein is 's avonds op 17 maart een bijzondere locatie voor een fotosessie. Voor het zaterdagsmagazine van Het Parool, *PS van de Week*, dat tien jaar bestaat, maakt fotograaf Carli Hermès een groepsportret van elf bekende Amsterdammers, waaronder Job Cohen, Danny Blind, Trijn-tje Oosterhuis, Eddy Terstal en John Leerdam.

‘Stedelijk haalt geldschietter IMC binnen’, kopt NRC Handelsblad op 18 maart. Na de VandenEnde Foundation, ABN AMRO en het Japanse bedrijf Teijin is dit de vierde hoofdfounder van het museum. Het Amsterdamse IMC, actief in financiële markten en asset management, was al eerder betrokken bij diverse projecten van het museum. Directeur Gijs van Tuyl: “Dit is geweldig nieuws voor het Stedelijk Museum. We zetten in deze fase de eindsprint in naar het nieuwe museum aan het Museumplein. Het is bekend dat we nog een substantieel bedrag zoeken en met deze nieuwe hoofdfounder is een heel belangrijke stap gezet.” Rob Defares, CEO van IMC zegt “het prachtige museum een warm hart toe te dragen en verheugd te zijn een bijdrage te kunnen leveren om straks weer de topcollectie en mooie tentoonstellingen in een vernieuwd huis te kunnen tonen”. Als blijk van waardering zal de voormalige Erezaal in de oudbouw worden vernoemd naar IMC.

Op zondag 22 maart presenteren het Stedelijk Museum en SubmarineChannel, een internationaal platform voor creatieve en innovatieve digitale mediaproducties, in De Brakke Grond in Amsterdam *A Split Second*. Dit project, waarvoor zij in 2008 de Ding!Prijs ontvingen, behelst de artistieke ontwikkeling van een computergame met als doel te onderzoeken of en hoe een game een medium van autonome expressie kan zijn. In een volgende fase worden er prototypen van de game gemaakt.

Zichtbaar Afwezig in de Chiellerie **en onder** in Café Belgique.
Visibly Absent in the Chiellerie **and below** in Café Belgique.

Opening *In West*. **onder** Techniekrimte in kelder nieuwbouw.
Opening *In West*. **below** Technical area in the basement of the new extension.

April

Op de eerste dag van deze maand wordt bekend dat Alexander Ribbink, voormalig topman van TomTom, Rijkman Groenink opvolgt als voorzitter van de Raad van Toezicht van het museum. 'Ribbink stuwt Stedelijk op', kopt De Telegraaf en Het Parool citeert hem: "Het is vervelend dat het museum al zo lang dicht is, maar we moeten niet teveel naar het verleden kijken. We moeten straks laten zien dat we het mooiste museum van Nederland hebben. We moeten de eersten zijn die dingen zien en beter aankopen dan de anderen. Dat was ook vroeger de kracht van het Stedelijk." Tegelijkertijd wordt Prins Constantijn van Oranje-Nassau, directeur Information Policy and Economics Team RAND Europe, benoemd tot nieuw lid van de Raad. Beiden hebben grote affiniteit met moderne en hedendaagse kunst, beschikken over een brede managementervaring en zullen hun functie per 15 april aanvaarden.

Op 8 april meldt het museum in een persbericht dat de volgende dag met de werving zal worden begonnen voor de functie van een algemeen artistiek directeur om Gijs van Tuyl op te volgen. Het contract van Van Tuyl loopt per 31 december 2009 af en had tijdelijk verlengd kunnen worden als de opening van het Stedelijk in maart/april 2010 zou plaatsvinden, hetgeen niet haalbaar blijkt. Het museum meldt 'iemand te zoeken met een inspirerende blik op de toekomst en de vereiste verbeeldingskracht om de eigen positie en het specifieke profiel van het Stedelijk verder te ontwikkelen en te vernieuwen zodat het weer mee doet binnen de internationale top'. Het museum zoekt daarbij niet in eerste instantie naar een Nederlandse kandidaat. 'We willen ook in het buitenland werven voor een directeur van internationale allure', aldus Marry de Gaay Fortman van de Raad van Toezicht.

'Alweer museum langer dicht', aldus het Parool van 22 april, doelend op het Scheepvaartmuseum dat een half jaar later dan gepland in de zomer van 2011 weer open zal gaan. Drie dagen later meldt De Volkskrant dat – na het Rijksmuseum en het Scheepvaartmuseum – ook het nieuwe Filmmuseum als derde door het Rijk gesubsidieerde museum een flinke vertraging heeft opgelopen en zeker niet voor het eind van 2011 zijn deuren zal openen. Als openingsdatum van het Stedelijk Museum noemt de krant april 2010. Daartegenover alle lof voor de aangekondigde opening van de Hermitage aan de Amstel in de zomer: 'Een Amsterdams project dat wel lukt' (Trouw, 10 april), 'Binnen de tijd, binnen het budget (42 miljoen euro) en met de juiste hoeveelheid sponsors' (De Volkskrant, 9 april) en 'Een verbouwing kan best op tijd af zijn' (NRC Handelsblad, 17 april). Begrijpelijke reacties gezien de situatie rond de eerder genoemde musea, maar anderzijds wel een vergelijking die niet helemaal opgaat door de verschillen in omstandigheden en factoren die bij al deze projecten een rol spelen. 'Qua omvang kun je de renovatie van het Stedelijk vergelijken met die van de Hermitage', aldus Herman van Vliet van het gemeentelijk ProjectManagement Bureau, 'Maar de nieuwbouw van het Stedelijk is veel ingewikkelder. Het is haast een fabriek, zoveel techniek komt eraan te pas' (Het Parool, 13 juni).

Vanaf 18 april gaat *In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman* van start in en rond de Lodewijk van Deysselstraat in Amsterdam-West. Het is een project op het snijvlak van beeldende kunst en (sociale) architectuur, in samenwerking met de Sloveense kunstenares Marjetica Potrč (1953) en Wilde Westen, een groep jonge ontwerpers, architecten en cultural producers. Zij richten zich op de geschiedenis van Nieuw-West als tuinstad, en op het hergebruik van het stedelijk groen door de actieve participatie van de bewoners. Er worden collectieve tuinen in gebruik genomen, groenten gekweekt, met buurtgenoten gekookt, workshops gegeven en kunst geëxposeerd. Een langlopend project dat in september zal worden afgesloten.

0 2 0 2 = 0 0 = 0 1

Mei

De jaarlijkse tentoonstelling *Voorstellen tot Gemeentelijke Kunstaankopen* kan het Stedelijk dit jaar houden tijdens Art Amsterdam, van 13 tot 17 mei in de RAI. De tentoonstelling heeft fotografie als thema en is met *Off the Record* de centrale expositie op de beurs. Gastcurator Hans Aarsman selecteerde uit 470 inzendingen 33 kunstenaars die werk maken uit de behoefte iets vast te leggen, zonder direct artistiek doel voor ogen. Nog tijdens de expositie maakt directeur Gijs van Tuyl bekend dat het museum werk aankoopt van Theo Baart, Ad van Denderen, Rineke Dijkstra, Erik Fens, Peter Hermanides, Frank Kouws, Paulien Oltheten, Anne van de Pals, Claudia Sola, Don Sars en Ria van Dijk. De tentoonstelling en het thema maken veel discussie los. Met name de bijdrage van Ria van Dijk (Tilburg, 1920) – polaroids die zij vanaf haar twintigste in de schiettent op de kermis bij elkaar schoot – krijgt veel publiciteit. “Al deze aankopen zeggen iets heel wezenlijks over fotografie. Het vermogen te documenteren, te registreren en een verzameling aan te leggen is een belangrijk karakteristiek van het medium. De laatste jaren werken veel fotografen en kunstenaars met kiekjes, met archiefmateriaal, met foto’s van anderen, met anoniem materiaal zelfs. (...) Er is kortom in de context van de kunst ook nu weer sprake van een bredere waardering van fotografische mogelijkheden. In die mentaliteit past deze tentoonstelling en daarom zijn dit terechte aanwinsten voor de collectie van het Stedelijk Museum”, aldus Hripsimé Visser, conservator fotografie van het museum.

In samenwerking met Art Amsterdam vindt op 15 mei het project *Young & Collecting* plaats, waarbij jongeren een kijkje kunnen nemen in de kunstwereld, samen met *insiders*: galeriehouders, kunstenaars, verzamelaars en curatoren van het Stedelijk Museum. Ze krijgen antwoord op vragen als: ‘Waar let een echte kunstverzamelaar op?’ en ‘Hoe gaat het kopen van een kunstwerk in zijn werk?’ De dag wordt begeleid door cabaretier en verzamelaar Thomas van Luyn en mondt uit in een werkelijke aankoop voor de NOG Collectie van SNS REAAL Fonds.

De Bouwkeet is te vinden bij de ingang van Art Amsterdam, en ook de tweede editie van het project *Zichtbaar Afwezig* speelt zich in die omgeving af: zo zijn er op de bouw-schutting en in de parkeergarage rondom de RAI reacties te zien op werk van Mondriaan en Appel en zijn op het plein voor de beurs de bekende letters *I amsterdam* veranderd in *I amsterdaDA* – een verwijzing naar Dada-kunstenaar Theo van Doesburg.

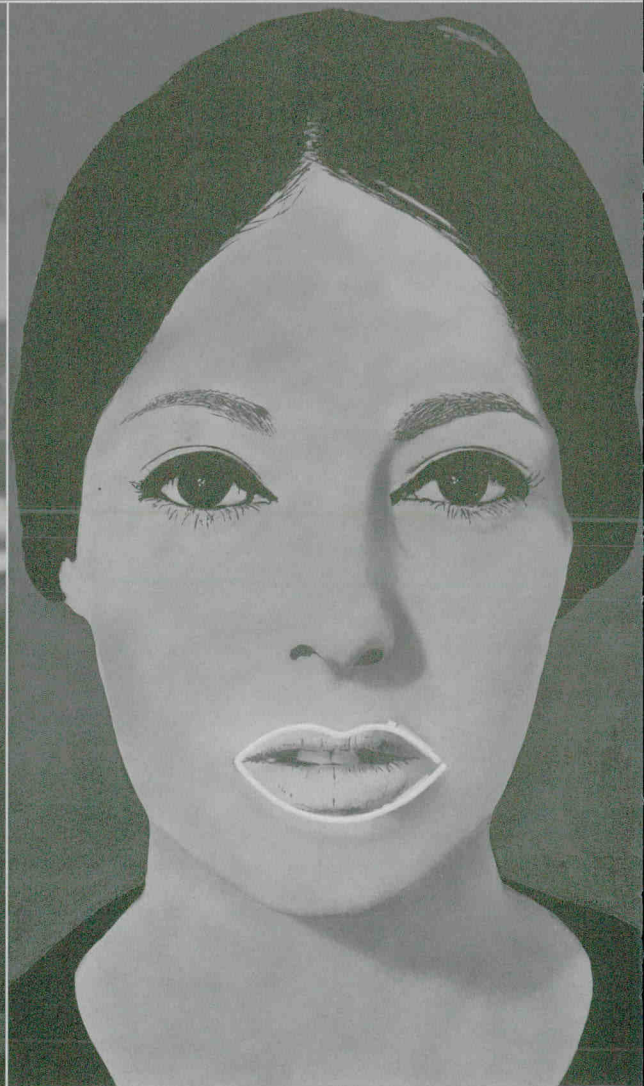
Op 26 mei brengen alle landelijke kranten het nieuws dat het Stedelijk Museum uit vier genomineerde musea als eerste de tweejaarlijkse Turing Toekenning heeft gewonnen. Deze prijs ter grootte van € 450.000 voor ‘het beste tentoonstellingsplan, bij voorkeur in samenwerking met buitenlandse musea’, krijgt het museum voor de geplande openingstentoonstelling in het nieuwe Stedelijk van de Amerikaanse kunstenaar Mike Kelley. De tentoonstelling wordt gemaakt door gastconservator Eva Meyer-Hermann (eerder verantwoordelijk voor de succesvolle Andy Warhol-tentoonstelling) en zal na Amsterdam een internationale tour maken. Volgens het juryrapport kwam de expositie qua kwaliteit, originaliteit en tentoonstellingsconcept als beste uit de bus: ‘Een zo complete solopresentatie van deze belangrijke Californische kunstenaar is nog nooit in Nederland vertoond. Daarbij kan juist deze expositie een nieuw en breed publiek interesseren voor hedendaagse kunst’.

‘Wethouder Gehrels stelt rol Kunstraad bij advisering over kunstsubsidies ter discussie’, meldt NRC Handelsblad op 27 mei. De wethouder stelt voor ‘kunstschouwen’ aan te stellen die subsidieaanvragen beoordelen en verder verschillende criteria te hanteren voor instellingen van ‘wereldniveau’, zoals grote musea en orkesten. “We doen nu alsof het Stedelijk Museum elke vier jaar zijn hele subsidie kan verliezen. Dat is natuurlijk onzin. Amsterdam kan niet zonder zo’n museum. Ik wil beoordelen – i.s.m. het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen – of zo’n museum zich kan meten met internationale concurrenten”, aldus Gehrels.

In mei, juni en september presenteren SKOR (Stichting Kunst en Openbare Ruimte) en ASK (Amsterdamse Spinoza Kring) i.s.m. een groot aantal toonaangevende kunst- en cultuurinstellingen uit Amsterdam de manifestatie *My Name is Spinoza*. Onder de instellingen is ook het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam met vanaf 27 juni een krakersmonument van de Amerikaanse kunstenaar Jeremiah Day: een geluidssculptuur in het Westelijk Havengebied van Amsterdam.

Tentoonstelling Off the Record - Voorstellen tot Gemeentelijke Kunstaankopen tijdens Art Amsterdam in de RAI **onder** Zichtbaar Afwezig 2: 'I amsterdam verandert in I amsterdaDA'.
Exhibition Off the Record - Municipal Art Acquisitions during Art Amsterdam in the RAI **below** Visibly Absent 2: 'I amsterdam changes to I amsterdaDA'.

Avant-gardes '20/'60. **onder** Directeur Gijs van Tuyl ontving de sleutels van het depot van wethouder Carolien Gehrels. **rechts** Martial Raysse, *Peinture à haute tension*, 1965.
 Avant-gardes '20/'60. **below** director Gijs van Tuyl received the keys to the new depot by alderman Carolien Gehrels. **right** Martial Raysse, *Peinture à haute tension*, 1965.

Juni

Hoewel het benodigde geld (€ 75 miljoen) nog ontbreekt, zo meldt Het Parool op 9 juni, zullen landschapsarchitect Michael van Gessel en stedenbouwkundige Ton Schaap in opdracht van de gemeente een nieuw ontwerp maken voor het Museumkwartier en het Museumplein, met als doel het geheel publieksvriendelijker en aantrekkelijker te maken. Het huidige ontwerp van het plein van de Deense architect Andersson blijft de basis voor deze renovatieplannen, nodig 'om een sterkere, metropolitaine en culturele uitstraling te geven aan het gebied dat na heropening van het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum jaarlijks zo'n vijf miljoen bezoekers gaat trekken'. Pas na de verkiezingen van 2010 kan eventueel geld voor de uitvoering daarvan worden uitgetrokken.

'Wie wordt hier de baas?', kopt De Volkskrant van 26 juni boven een foto van (de restauratie van) de monumentale trap van het museum. Kunsttijdschrift Metropolis M schrijft – met vooruitziende blik – 'Het Stedelijk snakt na 115 jaar door Hollandse mannen te zijn gedomineerd naar een ander geluid, vrouwelijk bij voorkeur en internationaal'.

Op 30 juni komt het antwoord: nadat met vijf (vier vrouwen en een man) van de in totaal 31 (inter)nationale kandidaten gesprekken waren gevoerd, kiest de Raad van Toezicht unaniem voor Ann Goldstein, senior curator bij het Museum of Contemporary Art (MOCA) in Los Angeles. Haar benoeming, aldus de Raad, benadrukt het profiel van het Stedelijk als een experimenteel, hedendaags en maatschappelijk betrokken museum, gewijd aan moderne en hedendaagse kunst en kunstenaars. Ann Goldstein reageert zeer vereerd te zijn en er naar uit te zien de kans te krijgen het Stedelijk Museum te leiden op dit opwindende en bepalende moment in zijn geschiedenis. "Het Stedelijk is een buitengewoon instituut met een hooggewaardeerde en invloedrijke geschiedenis. Na de opening in 2010, waar bijzonder naar wordt uitgekeken, zal het wederom een plek krijgen in het centrum van de kunst in Amsterdam en Nederland, en zijn positie innemen als een uitzonderlijke instelling voor moderne en hedendaags kunst in de wereld", aldus Goldstein. Zij zal per 1 januari 2010 Gijs van Tuyl opvolgen.

Op 30 juni wordt ook de sleutel van het nieuwe kunstdepot van het museum in het Westelijk Havengebied van Amsterdam symbolisch door wethouder Carolien Gehrels, in aanwezigheid van Herman van Vliet van het ProjectManagement Bureau, overgedragen aan directeur Gijs van Tuyl. Het depot, gebouwd naar een ontwerp van architectenbureau Dedato in opdracht van de gemeente, heeft een totale oppervlakte van 9.000 m² en omvat naast de kunstopslag ook restauratieateliers, werkplaatsen, een emballageruimte, een bezoekersruimte en werkplekken voor behoudsmedewerkers en beveiliging. Dit depot gaat voor het eerst in de geschiedenis van het museum de gehele collectie, bestaande uit circa 90.000 objecten en tot dan toe verspreid over drie gebouwen, in één ruimte bevatten. De patio van het nieuwe depot wordt opgesierd door een gewelfd tegellandschap uit de serie *Cubische constructies*, een schenking van Jan Slothouber uit 2006.

Tegelijkertijd maakt de wethouder ook 'met een bezwaard gemoed' bekend dat, hoewel de renovatie van de oudbouw van het museum voorspoedig verloopt, de geplande openingsdatum van het nieuwe museum in maart of april 2010 niet gehaald gaat worden: 'We bouwen een kathedraal voor de 21e eeuw, een gebouw dat zeker honderd jaar moet meegaan. Daarbij stellen we de kwaliteit boven de planning', aldus de wethouder geciteerd in Het Parool van 1 juli. De nieuwe planning voor de opening zal op een later moment bekend gemaakt worden.

Inmiddels is op 26 juni in het Van Gogh Museum de tentoonstelling *Avant-gardes '20/'60: hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum* geopend. De jaren '20 en '60 van de vorige eeuw waren roerige decennia met veel verschuivingen en werden gekenmerkt door een grote experimenteerdrijf binnen de beeldende kunst. Kunstenaars beschouwden zich als de voorlopers en vernieuwers, of letterlijk als de 'avant-garde' van de beeldende kunst en van de maatschappij. Circa 70 belangrijke werken van onder meer Picasso, Mondriaan, Malevich, Lichtenstein en Warhol zijn te zien in de tentoonstellingsvleugel van het Van Gogh Museum. Een unieke gelegenheid om weer oog in oog te staan met topwerken uit de collectie van het Stedelijk; een gelegenheid waar veel bezoekers gretig gebruik van maken.

0707-60-97

Juli

Er is veel media-aandacht voor de benoeming van de nieuwe directeur: 'Ann Goldstein topper voor het Stedelijk' (De Telegraaf, 1 juli), 'Stedelijk kiest met Ann Goldstein voor zekerheid' (De Volkskrant, 2 juli), 'Niemand hield rekening met benoeming Amerikaanse' (Trouw, 1 juli) en 'Een vrouw van vergezichten, dicht bij de kunstenaar: Stedelijk Museum krijgt met Amerikaanse Ann Goldstein een toegewijd tentoonstellingsmaker als directeur' (NRC Handelsblad 13 juli). In die laatste krant steken vakgenoten de loftrumpet over haar: 'charismatisch, betrouwbaar, creatief, professioneel, nieuwsgierig, diplomatiek' zijn daar slechts een keuze uit. Ook voormalig directeur Rudi Fuchs is enthousiast: "Ze is een fantasievol en alert curator, die dicht bij de kunstenaars staat, zoals het zou moeten. Het Stedelijk moet een alliantie aangaan met de avant-garde, daarin zijn we altijd goed geweest. Met de benoeming van Goldstein heeft het museum die lijn weer opgezocht. Een bevrijding." Zeer positieve reacties kortom.

Ook Ann Goldstein zelf komt aan het woord: "Ik ben vol bewondering voor die mooie collectie" (Het Parool, 1 juli). Ze zegt daarin er klaar voor te zijn om vol werkdrijf en toewijding te werken aan de herovering van de (inter)nationale positie van het museum. "Ik wil dat het een actieve, dynamische plek wordt. Een plaats die nieuwsgierigheid opwekt, waar altijd wat te beleven is. Maar ook een plek die erkenning krijgt voor zijn onderzoek, zijn publicaties en zijn educatieve programma's. Er moeten spraakmakende tentoonstellingen komen, die de wereld rond reizen."

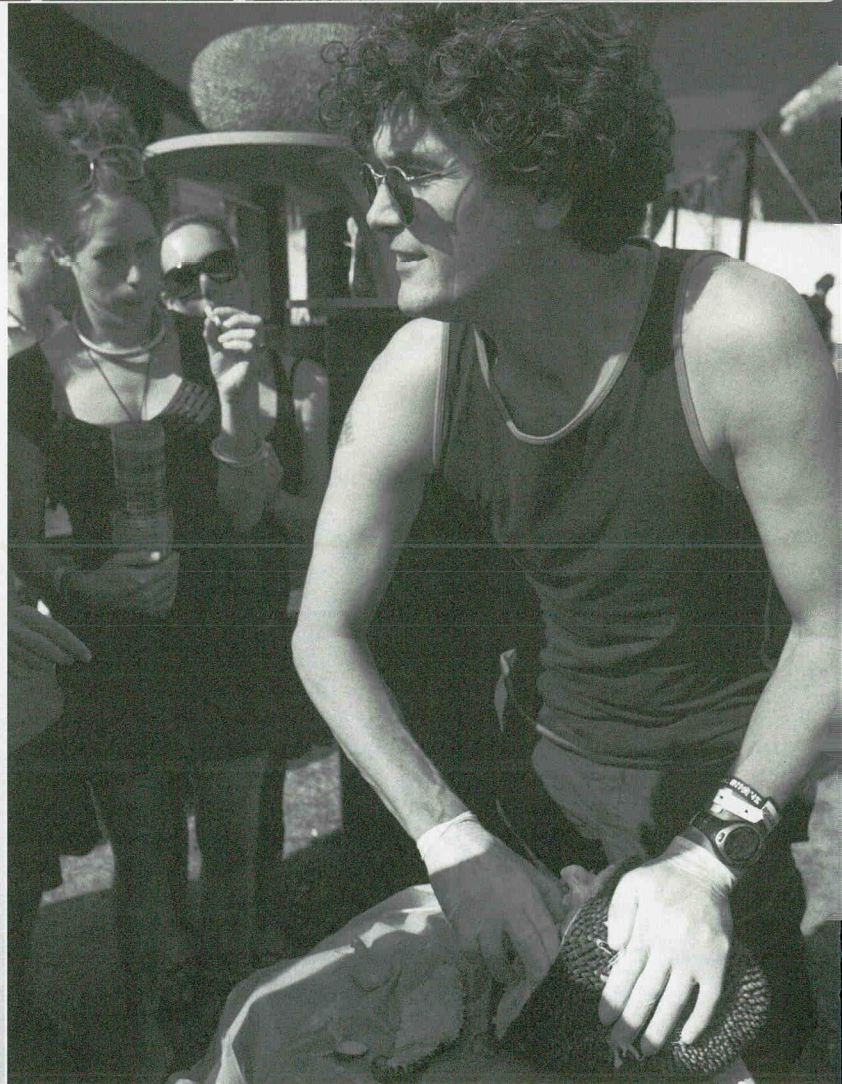
Vrijdag 3 juli organiseren de Blikopeners hun tweede avond speciaal voor jongeren: *Avant-gardes. Vers uit blik!* Experiment, vernieuwing en talent: daar draait het om deze avond. Aansluitend bij de expositie in het Van Gogh Museum houden ze daar rondleidingen met als thema de avant-garde van nu, is er een animatietafel waar zelf avant-gardistische stop-motion filmpjes gemaakt kunnen worden, kan er gespeeedatet worden met de Blikopeners en treden de jongste jazztalenten van Nederland op.

Voor de jaarlijkse tentoonstelling van *De Best Verzorgde Boeken* is in 2009 een alternatieve locatie gevonden: Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam aan het Rokin verleent gastvrijheid om deze jubileumeditie onderdak te bieden. Vanaf 1 juli worden daar de 33 best verzorgde boeken van 2008 getoond, door een vakjury gekozen uit 447 inzendingen. Ook worden 33 bijzondere uitgaven uit de verzameling van de Bijzondere Collecties getoond – van vijftiende-eeuwse incunabelen tot een twintigste-eeuws fotoboek.

In het Museum of Modern Art in New York is deze maanden de expositie *In & Out of Amsterdam: Travels in Conceptual Art, 1960-1976* te zien: een terugblik op de tijd dat Amsterdam een broeinest van conceptuele kunst was. 'Mokum in het MoMA' kopt Trouw op 23 juli boven het artikel waarin – naast de provo-cultuur en de voortrekkersrol van galerie Art & Project van Geert van Beijeren (oud-conservator van het Stedelijk) en Adriaan van Ravesteijn – ook de rol van het Stedelijk Museum aan bod komt als eerste museum dat zich destijds met een progressief beleid geheel richtte op hedendaagse kunst.

Blikopeners leiden rond in het Van Gogh Museum. **beneden** Nieuwe Stedelijk directeur Ann Goldstein. **rechts** *De Best Verzorgde Boeken* bij Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam. Eye-Openers give guided tours in the Van Gogh Museum. **below** New Stedelijk director Ann Goldstein. **right** Exhibition *The Best Designed Books* at the Bijzondere Collecties of the Universiteit van Amsterdam.

De Bouwkeet op de Amsterdamse Uitmarkt. **onder** SMBA curator Jelle Bouwhuis en kunstenaar Hala Elkoussy winnen de Abraaj Capital Art Prize. **rechts** Kunstenaar Maarten van Kalsbeek op Lowlands. The Construction Cabin at Amsterdam's festival the Uitmarkt. **below** SMBA curator Jelle Bouwhuis and artist Hala Elkoussy win the Abraaj Capital Art Prize. **right** Artist Maarten van Kalsbeek at Lowlands.

Augustus

Groot nieuws is het feit dat Jelle Bouwhuis, curator van Stedelijk Museum Bureau Amsterdam (SMBA), samen met kunstenaar Hala Elkoussy (Egypte) de prestigieuze Abraaj Capital Art Prize heeft gewonnen op basis van een projectvoorstel. Deze prijs ter waarde van 200.000 dollar is twee jaar geleden ingesteld door het Abraaj Capital, een private equity bedrijf dat vanuit Dubai opereert, en speciaal bedoeld om grotere bekendheid te geven aan kunstenaars uit Noord-Afrika, het Midden-Oosten en Zuid-Azië. Hun project zal te zien zijn tijdens Art Dubai in 2010. Hala Elkoussy had in 2006 de solotentoonstelling *Peripheral (and other stories)* in SMBA en in 2008 was haar werk te zien tijdens *Snap Judgments* in Stedelijk Museum CS.

Deze maand verschijnt de eerste aflevering van Stedelijk BouwNieuws, een uitgave waarin de voortgang van de nieuwbouw vanuit verschillende gezichtspunten aan bod komt. In het eerste nummer een korte geschiedenis van de (ver)bouwplannen van het museum, een interview met de architect Mels Crouwel en Joost Vos van Architectenbureau Benthem Crouwel en facts & figures betreffende de nieuwbouw. Alles rijkelijk geïllustreerd met foto's, ontwerptekeningen en maquettes.

In het tijdschrift Villa d'Arte deze maand eveneens een interview met Mels Crouwel en Jan van Benthem, een inmiddels al dertig jaar samenwerkend architectenduo. Lopend door het oude gebouw vertellen zij over hun ontwerp voor de nieuwbouw en het bijzondere van deze opdracht. Crouwel: "Ik ben hier praktisch opgegroeid. Mijn vader maakte veel grafisch werk voor het museum en als kind speelde ik er op de trappen en in de zalen. Het Stedelijk is mij dierbaar – persoonlijk en als uitvoerend architect." Beide zijn vol vertrouwen over de voortgang, het resultaat én de reactie van de Amsterdamse bevolking daarop. "Wij hebben een presentatie gehouden voor circa 300 buurtbewoners en na afloop kregen we een staande ovatie! Van Amsterdammers! Dat was echt uniek."

De Bouwkeet strijkt neer op een wel heel bijzondere locatie, muziekfestival Lowlands in Biddinghuizen op 21, 22 en 23 augustus. Het Stedelijk is daarmee als eerste museum aanwezig op Lowlands en biedt de festivalgangers een speciale programmering: gesprekken met kunstenaars, een selectie van kunstzinnige videoclipps en games en de beste video-art uit de collectie van het museum.

Het laatste weekend van augustus verhuist De Bouwkeet naar de Uitmarkt, vlak voor het Muziektheater. Daar presenteert het Stedelijk zich onder het motto 'Wij hebben de badkuip', een ludieke actie om de glanzend witte luifel van de nieuwbouw als icoon van de stad te presenteren. Het publiek krijgt er uitleg over de voortgang van de bouw en de plannen voor de toekomst. In De Bouwkeet kan men ook deelnemen aan *Me at the Stedelijk*, een project in het kader van *Zichtbaar Afwezig*, waarin bezoekers zich – voor een *greenscreen* – kunnen laten fotograferen in een zaal in het oude Stedelijk, te midden van hun lievelingskunst.

Na een lange en intensieve voorbereidingsperiode is de digitalisering van het historisch archief van het museum uit de periode 1895-1980 van start gegaan, uitgevoerd door de firma Zylab. Zo'n 1,3 miljoen documenten worden in een drie jaar durende operatie gescand en 'ge-OCR-d' (Optical Character Recognition = omzetten in tekstdocument) en vervolgens geheel digitaal doorzoekbaar gemaakt, dankzij geavanceerde software.

0707-60-91

September

Na eerdere edities van *Zichtbaar Afwezig* in het centrum en rondom de RAI tijdens Art Amsterdam, lanceert het Stedelijk op 11 september de derde editie in de omgeving van de Amsterdamse Zuidas. Dit drukbezochte zakelijke centrum van de stad is, zeker in de huidige economische omstandigheden, een ongewone omgeving voor de kunst. De projecten van studenten van de Rietveld Academie en het Sandberg Instituut verwijzen onder meer naar *Soft Ladder, Hammer, Saw and Bucket* van Claes Oldenburg, aan de gevel van een van de gebouwen, op het Gustav Mahlerplein is het 'varkentje van Koons' vertaald naar een gigantische *blow up* en in het WTC-gebouw is een iglo te vinden geïnspireerd op het werk van Mario Merz. Naast andere projecten in de omgeving zijn er nog twee bijzondere events: het Spoerri diner op de openingsavond, waarbij, geheel in de geest van het oorspronkelijke werk van Daniel Spoerri, gasten een diner verorberen met buitenissige gerechten, zoals mierenijs en gefrituurde sprinkhanen, waarbij de bediening bestaat uit museummedewerkers en kunstrecensenten. Op 23 september wordt in Theater Bellevue een *Dada Soirée* gehouden, in de geest van Theo van Doesburg en Kurt Schwitters die op die plek in 1923 ook een legendarische Dada-avond hielden.

Ook De Bouwkeet is tijdens deze derde editie van *Zichtbaar Afwezig* te vinden op het Gustav Mahlerplein. De programmering is wederom afgestemd op de locatie, met onder meer het Urban Screen Festival in samenwerking met het Virtueel Museum Zuidas in het weekend van 4 en 5 september en met diverse workshops, lunchlezingen en bijeenkomsten.

Op vrijdag 25 september wordt in het voormalige restaurant van het Stedelijk de 'Appelwand' onthuld. De schildering van Karel Appel uit 1956 is maandenlang met een houten wand afgeschermd geweest van de bouwwerkzaamheden. De bescherming blijkt afdoende te zijn geweest: het kunstwerk komt piekfijn tevoorschijn. Datzelfde geldt voor de 'Appelbar', een andere ruimte die de kunstenaar beschilderde. De werken hebben het stof, de trillingen en de vocht- en temperatuurschommelingen goed overleefd, dankzij een goede bescherming, alertheid van de bouwvakkers en kundigheid van de restauratoren van het Stedelijk. Na schoonmaak en restauratie zullen ze straks weer in volle glorie te zien zijn.

Zondag 27 september vindt na zes vruchtbare maanden in Amsterdam-West de feestelijke afsluiting plaats van *In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman*. Wegens succes is het project drie weken verlengd en wordt nu aan de bewoners overgedragen. Tijdens dit oogstfeest zijn de kinderen gidsen van de tuin en laten de tuinders proeven wat zij hebben geoogst. Ook de resultaten van de workshops worden gepresenteerd, zoals de 'Recycling' workshop van de Latin Sisters. Verder wordt er gekookt met 'Geuzengroen' en 'Slotersnoek' en wordt een aantal fruitbomen geplant. Buurtgenoten blijken enthousiast over het feit dat een omheind stuk stadsgroen is omgezet in een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, met elkaar kunnen koken, lachen en praten over onder meer de toekomst van dat gebied. Geadviseerd door een stuurgroep met o.a. Leontine Coelewij, curator van het Stedelijk Museum, maken bewoners plannen voor een vervolg op dit project, dat kort geleden nog de derde prijs won op de *Squat City – Urban-inform Competition 2009* op de Architectuur Biënnale in Rotterdam (NAi Uitgevers).

Oogstfeest van *In West* rechts en beneden *Zichtbaar Afwezig 3* vindt plaats rond de Amsterdamse Zuidas, een knipoog naar het 'varkentje' van Koons en de iglo's van Mario Merz.
Harvest festival of *In West*. right and below *Visibly Absent 3* is launched in and around the Zuidas in Amsterdam, with a nod to Koon's 'piggy' and the igloos of Mario Merz.

The Living: 10 Days of Video Art (in Huize Frankendael). **onder** Stedelijk-conservator Hripsimé Visser presenteert *Fotografie in het Stedelijk*. **links** Rineke Dijkstra, *Vila Franca de Xira, Portugal, May 8, 1994*. *The Living: 10 Days of Video Art (in Huize Frankendael).* **below** Stedelijk curator Hripsimé Visser presents *Fotografie in het Stedelijk*. **left** Rineke Dijkstra, *Vila Franca de Xira, Portugal, May 8, 1994*.

Oktober

De laatste in de serie tentoonstellingen op locatie vindt plaats in Huize Frankendael in Amsterdam-Oost. Deze historische buitenplaats is van 24 oktober t/m 1 november de setting voor *The Living: 10 Days of Video Art*. Bart Rutten, conservator Stedelijk, en Jacqueline Grandjean, conservator Huize Frankendael, kozen film- en videowerk uit de collectie van het Stedelijk Museum, van Peter Bogers, Sam Taylor Wood, Marijke van Warmerdam, Douglas Gordon, Ulay en Marina Abramović en Job Koelewijn. Bij de presentatie gaan de vertrekken van het voormalige woonhuis een bijzondere relatie aan met de kunstwerken. Ook De Bouwkeet is in Oost te vinden en staat in oktober op het Timorplein. De programmering sluit in die periode aan bij de tentoonstelling *The Living*.

Het programma is te vinden op de website van *Stedelijk in de Stad*, www.stedelijkindestad.nl, die in dit jaar zonder museumgebouw een extra belangrijke functie heeft. Op de site is alles te vinden over tentoonstellingen en projecten en bevat de laatste foto's en filmpjes van de bouw aan het Museumplein, nieuws en blogs, onder meer van directeur Gijs van Tuyl. De site is ook interactief: het publiek kan reacties achterlaten, podcasts en vodcasts plaatsen en linken met Facebook en Hyves.

In New York is van 3 t/m 25 oktober in het Trespas Design Centre de presentatie *Models of Concern* te zien met ruim vijftig maquettes van ontwerpbureau Concern van ontwerper Gillian Schrofer. Een van de maquettes is die van het nieuwe Stedelijk en de inrichting van de horecaruimtes waar Schrofer voor tekent. De tentoonstelling was oorspronkelijk gemaakt voor het Stedelijk Museum CS en daar te zien in 2008.

Voor zij begint aan haar taak als directeur houdt Ann Goldstein op 22 oktober op uitnodiging van de Vereniging Rembrandt de jaarlijkse Rembrandtlesing. Plannen voor het Stedelijk kan zij daarin nog niet prijsgeven, wel schetst ze een beeld van zichzelf aan de hand van de tentoonstellingen die zij in het Museum of Contemporary Art (MOCA) in Los Angeles maakte: belangrijke overzichtsexposities als *A Forest of Signs: Art in the Crisis of Representation* (1989), *Reconsidering the Art Object* (1995) en *A Minimalist Future? Art as Object 1958-1968* (2004) en solopresentaties van Amerikaanse kunstenaars als Roni Horn, Cady Noland, Christopher Wool en Barbara Kruger. Tot slot zegt ze begrip te hebben voor de gevolgen van de jarenlange sluiting van het museum: "Er zijn nu jongeren die nooit de schilderijen van het Stedelijk gezien hebben", om strijdvaardig te besluiten met: "I will work my butt off to get the Stedelijk Museum opened and up again!"

Op 26 oktober wordt het boek *Fotografie in het Stedelijk. De geschiedenis van een collectie* gepresenteerd in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam – een samenwerking van het Stedelijk Museum met NAI Uitgevers. Auteur en Stedelijk-conservator Hripsimé Visser overhandigt het eerste exemplaar aan Gitta Luiten, directeur van de Mondriaan Stichting, die, samen met het VSBfonds, ook ruim bijdroeg aan de totstandkoming van het boek. Voor het eerst is de geschiedenis van de collectievorming uitvoerig in kaart gebracht, en ook de ontwikkeling van de fotografie zelf, de geschiedenis van de fototentoonstellingen in het Stedelijk en de relatie met de markt en met collega-instellingen komen aan bod.

In zijn woonplaats Bergeijk overlijdt op vrijdag 23 oktober Martin Visser, kunstverzamelaar en een van de belangrijkste Nederlandse meubelontwerpers uit de periode na de Tweede Wereldoorlog. Voor het Stedelijk, dat een twintigtal meubels van hem in de collectie heeft (van een bank uit 1955 tot en met prototypes voor stoelen in hout en gebogen vliegtuigtriplex uit de jaren negentig), ontwierp Visser in 1960/61 de beroemde Lattenbank SMA van blank essenhout, die inmiddels bijna vijftig jaar in de museumzalen dienst doet.

0707-00-91

November

De Nederlandse kunstenaar Melvin Moti schenkt het museum zijn meest recente kunstwerk *The Prisoner's Cinema* (2008), waardoor het museum nu een groep van vier samenhangende films van deze kunstenaar in de collectie heeft: naast de schenking ook *No Show* (2004), *The Black Room* (2005) en *E.S.P.* (2007). Moti: "Het Stedelijk heeft reeds vroeg in mijn kunstenaarschap zijn vertrouwen in de ontwikkeling van mijn werk uitgesproken. (...) De schenking kan beschouwd worden als een bekroning op deze relatie met het museum en zijn curatoren."

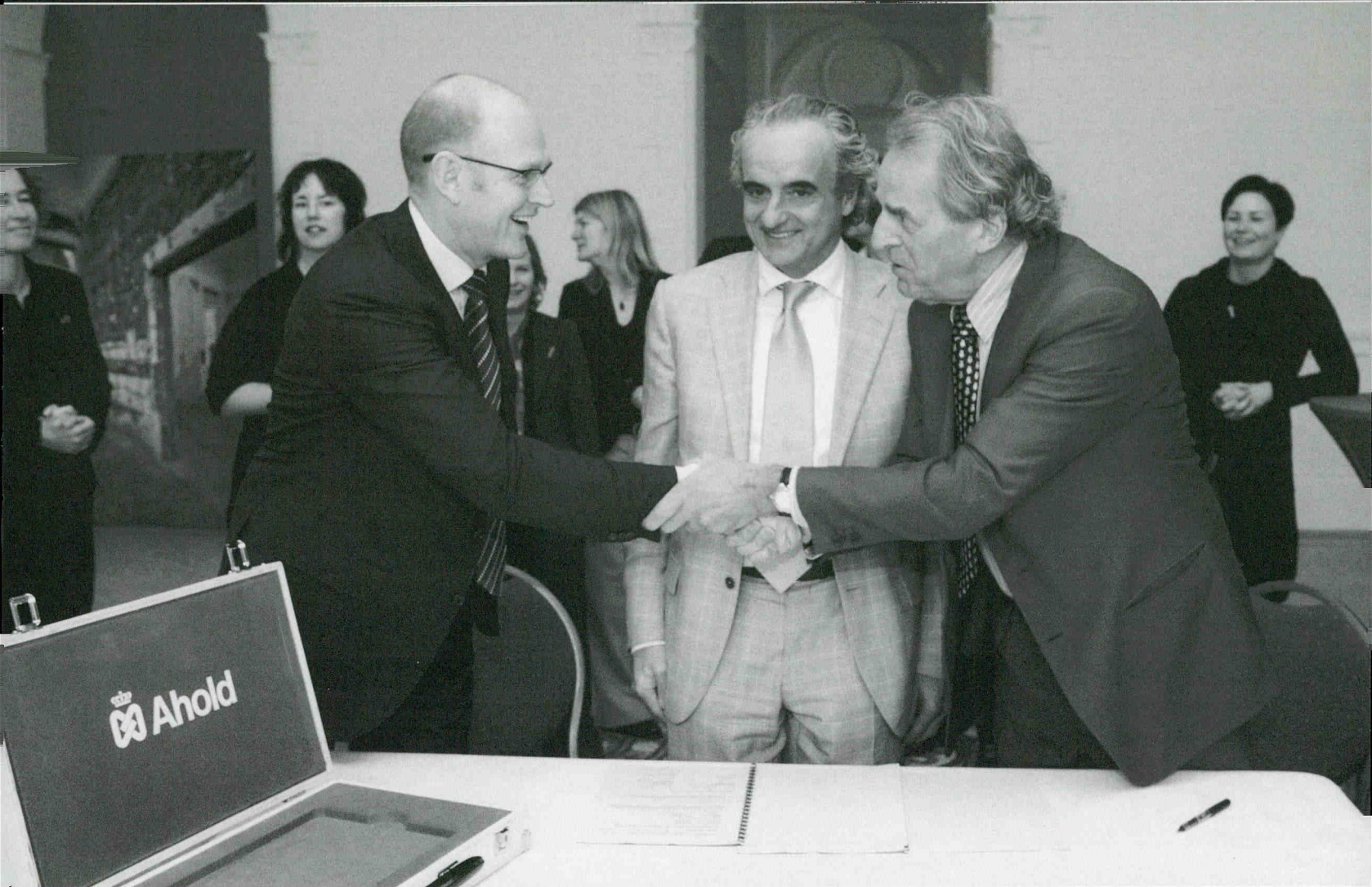
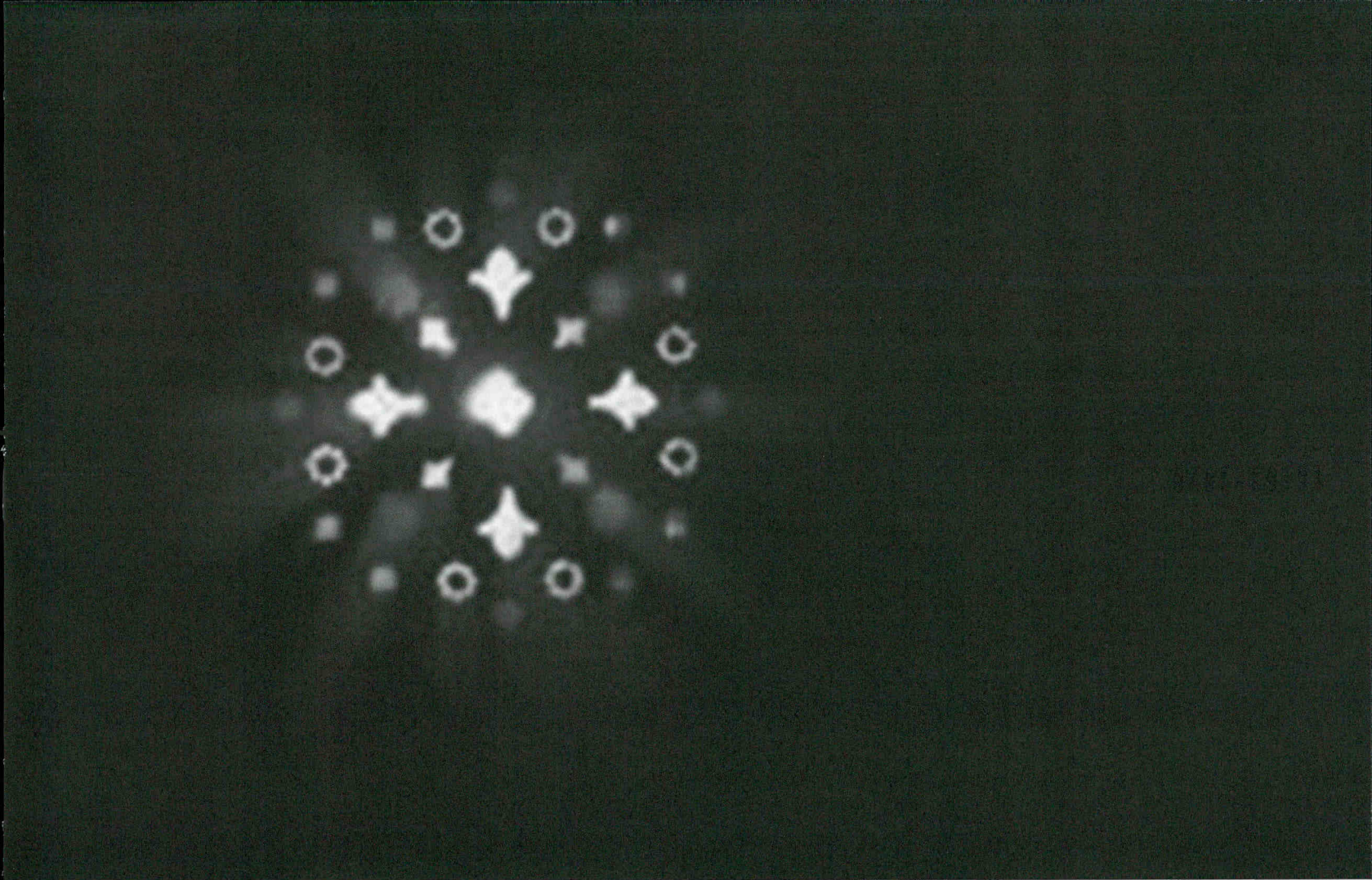
Maandag 16 november maakt het Stedelijk twee nieuwe aanwinsten bekend, verworven met steun van de Mondriaan Stichting, de Vereniging Rembrandt, het VSBfonds en het SNS REAAL Fonds. Het betreft twee grote fotowerken van de Duitse kunstenaar Andreas Gursky: *May Day V* uit 2006 (twee bij drie meter) en *Frankfurt* uit 2007 (twee bij vijf meter). De foto's vormen een welkome aanvulling op de twee vroegere fotowerken van Gursky in de collectie van het museum. Met aankopen zijn nu ook twee recente werken van Gursky vertegenwoordigd in Nederlands openbaar bezit. NRC Next wijdt maar liefst twee pagina's aan de aankoop en ook in andere kranten wordt het groot vermeld.

Op 23 november 2009 neemt de Raad van Toezicht afscheid van drie gewaardeerde leden: Els van der Plas, Hans Andersson en Jan Dibbets. Zij vormden mede de eerste Raad van Toezicht van het verzelfstandigde Stedelijk Museum en waren daarvoor al betrokken bij de Raad in oprichting.

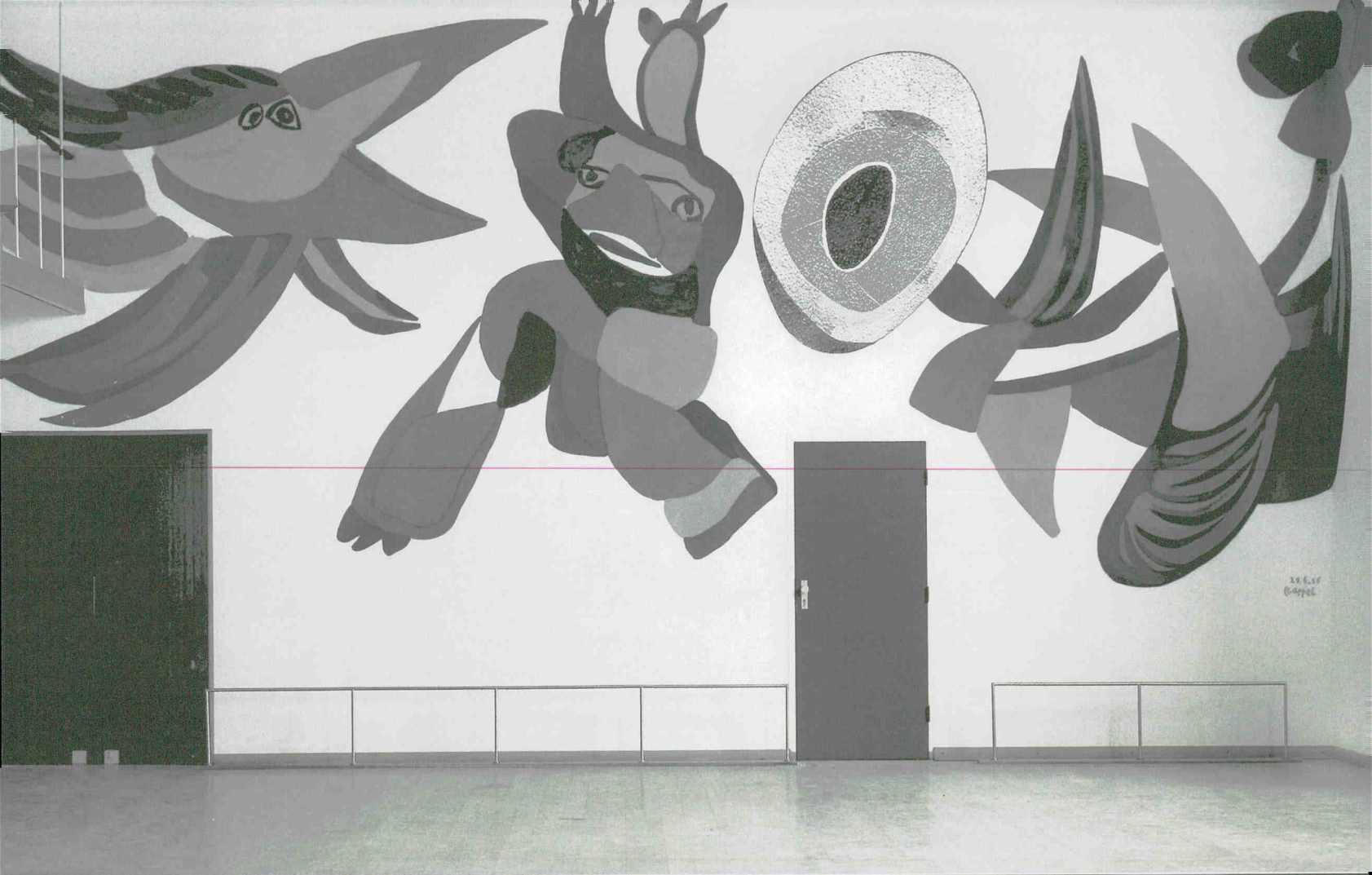
Op 26 november maakt het museum bekend dat Ahold een nieuwe sponsor is voor het Stedelijk Museum. Met een driejarig sponsorcontract steunt het moederbedrijf van Albert Heijn en andere supermarktketens het museum met in totaal € 350.000. Directeur Gijs van Tuyl: "Het is een goed teken dat er in deze tijd bedrijven als Ahold zijn die een sponsorovereenkomst willen aangaan om de kunst in Nederland te ondersteunen. Dat geeft ons het vertrouwen dat ook andere bedrijven het belang zullen onderschrijven om het Stedelijk te steunen." Peter Wakkie, Chief General Council en lid van de Raad van Bestuur van Ahold zegt "er naar uit te zien om op deze wijze onze banden met de stad Amsterdam verder aan te halen en bij te dragen aan het succes van het nieuwe Stedelijk Museum".

Vooruitlopend op diens vertrek publiceert De Volkskrant op 25 november een profiel van directeur Gijs van Tuyl: 'Museumdirecteur zonder gebouw'. Daarin wordt diens opdracht bij zijn aantreden – het Stedelijk in vijf jaar terugbrengen naar de top – omschreven als één van de werken van Hercules: een onmogelijke opgave. Er wordt teruggekeken naar de periode in het Post CS-gebouw met alle beperkingen daarvan – al worden ook memorabele exposities genoemd als Andy Warhol, Rineke Dijkstra, Paul Chan, Shirin Neshat en Saskia Olde Wolbers – naar de relatie met de ABN AMRO en The Broere Charitable Foundation, en gespeculeerd over de toekomst van het museum.

In dezelfde periode publiceert *Elegance* een interview met Ann Goldstein, de eerste vrouwelijke (en eerste buitenlandse) directeur van het museum. Daarin vertelt zij over haar carrière en haar ambities met betrekking tot het Stedelijk: "Ik kan wel zeggen dat ik het als een van de belangrijkste taken van een museum zie om een breed publiek te inspireren en op te voeden. Toen ik voor het eerst oog in oog stond met conceptuele kunst wist ik niet wat ik er van moest denken. Die verwarring werd nieuwsgierigheid en toen werd ik pas echt door die kunst gegrepen. Ik zie het als mijn taak de verwarring die bij de bezoeker van het Stedelijk ontstaat, om te vormen tot nieuwsgierigheid".

Melvin Moti, *The Prisoner's Cinema*, 2008 (still). **beneden** Ahold en het Stedelijk Museum sluiten een driejarig sponsocontract.
Melvin Moti, *The Prisoner's Cinema*, 2008 (still). **below** Ahold and the Stedelijk Museum sign a three-year sponsorship agreement.

De zogenaamde *Appelwand* in het voormalige Stedelijk restaurant. **beneden** Scheidend Stedelijk directeur Gijs van Tuyl ontvangt uit handen van burgemeester Job Cohen de Frans Banninck Cocqpenning
 The so-called *Appel Wall* in the former Stedelijk restaurant. **below** Departing Stedelijk director Gijs van Tuyl is presented with the Frans Banninck Cocq medal by Lord Mayor Job Cohen.

December

Dinsdag 1 december wordt in het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam de essaybundel *Now is the Time: kunst en theorie in de 21e eeuw* gepresenteerd, naar aanleiding van de gelijknamige lezingen- en debatreeks, die tussen oktober 2008 en januari 2009 plaatsvond – een samenwerkingsverband tussen het Stedelijk, de Universiteit van Amsterdam, W139, SMBA en Metropolis M.

Deze maand verschijnt de tweede aflevering van het Stedelijk BouwNieuws, met daarin alles over de gerestaureerde wandschildering van Karel Appel en een interview met directeur Gijs van Tuyl, bouwcoördinator Aryan Sikkema en projectmanager Bas van Stratum over de kritische keuzes die zij hebben moeten maken in het bouwproces, over het licht, de kleur van de muren, de Erezaal, de trappen en het parket.

Otto Nan, eigenaar van het Lloyd Hotel Amsterdam, organiseert een ludieke actie: 'SMS: Stedelijk doe iets!'. Zijn oproep levert duizenden reacties op. De opbrengst schenkt Nan aan toekomstig directeur Ann Goldstein om 'gauw iets extra's te organiseren om het museum open te stellen'. Directeur Gijs van Tuyl heeft begrip voor de actie: "Het getuigt van een grote betrokkenheid met het Stedelijk. Het Stedelijk (...) wil niets liever dan zo snel mogelijk weer open gaan." Hij benadrukt wel dat het museum het moment van heropening niet in eigen hand heeft, aangezien de gemeente Amsterdam opdrachtgever van de bouw is. Wethouder Carolien Gehrels zegt de actie als 'positief te ervaren. Maar je kunt het gras niet sneller laten groeien dan het groeit'.

Op 15 december maakt het museum bekend dat het – samen met multidisciplinair communicatie- en designbureau Fabrique – ruim een half miljoen euro heeft gekregen van minister Plasterk voor hun idee voor een interactieve kunsttour: 'ARTours'. Dit innovatieve project creëert een *open source* platform met een toepassing van *augmented reality* (AR), waarbij verhalen over de collectie met het publiek gedeeld kunnen worden en bezoekers worden geprikkeld zelf verhalen, foto's en informatie toe te voegen. Met een *smartphone* is het mogelijk om zowel binnen als buiten het museum multimediale toevoegingen (audio, beeld, video, animatie) te bekijken en te beluisteren.

Aan het eind van het jaar meldt het museum dat het – ondanks de sluiting – 223.000 kunstliefhebbers heeft weten te bereiken met tentoonstellingen op locatie (De Nieuwe Kerk, het Van Gogh Museum, Art Amsterdam en Huize Frankendael) en projecten in de openbare ruimte in Amsterdam. NRC zegt op 28 december: "Het belangrijkste museum voor moderne en hedendaagse kunst van ons land is al vijf jaar dicht, maar naar tentoonstellingen op locatie met werken uit de collectie kwamen dit jaar net zoveel mensen kijken als bijvoorbeeld het Groninger Museum of Boijmans van Beuningen bezoekers trokken. En zelf twee keer zoveel als het Bonnefanten Museum." Het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam trok ruim 9650 bezoekers.

Het museum maakt op 22 december bekend dat Patrick van Mil per 15 maart 2010 zal aantreden als zakelijk directeur van het Stedelijk. Van Mil bekleedt op dat moment dezelfde functie bij het Internationaal Film Festival (IFFR) in Rotterdam en eerder deed hij dat bij het Nederlands Architectuurinstituut. Hij zal verantwoordelijk zijn voor de zakelijke en organisatorische kant van het museum. Daarin zal hij samen opereren met de nieuwe directeur Ann Goldstein.

Op 11 december neemt Gijs van Tuyl, die het museum vijf jaar heeft geleid, afscheid. Op een geanimeerde receptie, bezocht door 450 gasten, krijgt Van Tuyl uit handen van burgemeester Job Cohen de Frans Banninck Cocqpenning. Hij en andere sprekers als Ernst Veen, Cor van Zadelhoff en Alexander Ribbink stippen aan wat Van Tuyl bereikt heeft: belangrijke aankopen van onder meer Martin Kippenberger, Marlene Dumas, Gerrit Rietveld, Rineke Dijkstra en Andreas Gursky, een spraakmakend en experimenteel tentoonstellingsbeleid in het Post CS-gebouw, de uitvoering van de verzelfstandiging van het museum, waarbij het museum steeds meer eigen verantwoordelijkheid neemt, en zijn niet aflatende zoektocht naar sponsors. Het Parool schrijft op 12 december: 'Late lof voor Gijs van Tuyl bij afscheid van Stedelijk'. Verder benadrukken de media vooral zijn moeilijke positie als directeur van een gesloten museum. Van Tuyl zegt in zijn slotwoord op het afscheid het jammer te vinden dat hij de opening niet mee kan maken, maar er tegelijk trots op te zijn het museum als een gezond bedrijf achter te laten. "Ik heb er alle vertrouwen in dat mijn opvolgster het Stedelijk Museum zal opstoten in de vaart der volkeren." En hij besluit met: "Lang leve het Stedelijk Museum!"

0707-30-91

Tentoonstellingen & Projecten

Fencing the Museum

juni 2008 t/m december 2009

Bouwschutting Stedelijk Museum, Museumplein
Projectleiding en programmering: Stedelijk Museum, Gerrit Rietveld Academie, Lectoraat Kunst en Publieke Ruimte

Zeven jonge kunstenaars gaven de bouwschutting van het Stedelijk Museum om de paar maanden een ander aanzien. Zij beplakten de 108 meter lange schutting met hun werk in de vorm van A0-affiches en namen daarvoor de collectie en het historische publiciteitsmateriaal van het museum als uitgangspunt. Met dit project onderzochten de kunstenaars de grens tussen kunst en publiciteit, met name het gebruik van artistieke beelden en de rol van de kunstenaar in de verschijningsvormen van het museum. Het project was een samenwerking met het Lectoraat Kunst en Publieke Ruimte van de Gerrit Rietveld Academie. De kunstenaars die in 2009 deelnamen waren Vincent Vulsma, Mark Kent, Frank Koolen en David Jablonowski. *Fencing the Museum* werd mede mogelijk gemaakt door het Amsterdamse Fonds voor de Kunst, stadsdeel Oud-Zuid en het ProjectManagement Bureau van de gemeente Amsterdam.

De Bouwkeet

oktober 2008 t/m december 2009

Tour door Amsterdam, extra halte Lowlands, Biddinghuizen

Programmering: Marlous van Gastel

Projectleiding: Sophie Tates

Ontwerp: Niels van Eijk en Miriam van der Lubbe

Na het vertrek uit het Post CS-gebouw startte de nomadische periode van het Stedelijk Museum. Het museum tourde door de stad met onder meer De Bouwkeet – een mobiel paviljoen ontworpen door Niels van Eijk en Miriam van der Lubbe, dat als uitvalsbasis diende voor workshops, performances, lezingen, wandelingen, discussies en spreekuren. De Bouwkeet deed in vijftien maanden zestien haltes aan in Amsterdam, van Amsterdam Noord tot de Bijlmer en van IJburg tot De Baarsjes. Kunstenaars gaven er workshops aan volwassenen en kinderen, restauratoren en conservatoren gaven een inkijkje in hun werk, bezoekers konden leren hoe een tentoonstelling te maken of kregen een frisse, kunstzinnige blik op de dagelijkse omgeving. Verder had het Stedelijk de primeur om als eerste museum aanwezig te zijn op het festival Lowlands in Biddinghuizen. Daar bood De Bouwkeet een programma met kunstenaars en videokunst uit de collectie, dat zeer goed beoordeeld werd. De cijfers van De Bouwkeet overtreffen de verwachtingen: het museum ontving 17.328 bezoekers sinds de tour aanvang in oktober 2008, terwijl de prognose 10.000 bezoekers was.

Heilig Vuur

Religie en spiritualiteit in de moderne kunst

13 december 2008 t/m 19 april 2009

De Nieuwe Kerk, Amsterdam

Curatoren: Gijs van Tuyl, Marten Jongema, i.s.m. gastcurator Marty Bax

Projectleiding: De Nieuwe Kerk

Inrichtingsontwerp: Mels Crouwel, Gillian Schrofer
Grafische vormgeving: Irma Boom

Heilig Vuur liet met circa 80 topstukken uit de collectie van het Stedelijk Museum zien hoe divers de religieuze beleving onder moderne kunstenaars is geweest en nog altijd is. In de tentoonstelling kwam tot uitdrukking dat er nog altijd sprake is van een levende christelijke beeldtraditie, van invloeden van uit de westerse esoterie en oosterse religies en van een religieuze verbondenheid met de natuur. Vele van de geëxposeerde werken van kunstenaars als Mondriaan, Malevich, Chagall, Schnabel, Rothko, Bacon, Gilbert & George, Mike Kelley en Marlene Dumas waren jarenlang niet getoond en lieten de verrassende breedte van de collectie zien. Andere werken waren eerder in de vaste opstelling van het Stedelijk gepresenteerd en kregen in de context van De Nieuwe Kerk een andere dimensie.

Zichtbaar Afwezig

6 maart t/m oktober 2009

Drie edities: Amsterdam-Centrum, Amsterdam-RAI en Amsterdam-Zuidas

Curator: Marten Jongema

Projectleiding: Anniek Vrij

In *Zichtbaar Afwezig* maakten studenten van de Rietveld Academie en het Sandberg Instituut iconen uit de collectie moderne kunst en vormgeving op ongewone wijze en op verrassende plekken zichtbaar. In drie edities deed het museum achtereenvolgens het centrum van de stad aan, de omgeving van de RAI tijdens Art Amsterdam en de Amsterdamse Zuidas. Zo werden kunstliefhebbers en toevallige passanten op ludieke wijze getraakteerd op een nieuwe interpretatie van de collectie van het museum. Doorlopend onderdeel was *Me at the Stedelijk*, waarbij bezoekers zich in De Bouwkeet via een *green screen* konden laten fotograferen in één van de zalen van het oude Stedelijk Museum. Daardoor was het mogelijk weer oog in oog te staan met favoriete werken van De Kooning, Kiefer, Warhol of Lichtenstein en Karel Appel, de foto was op te halen op www.stedelijkindestad.nl. Gedurende het hele project was de NS partner en stelde locaties op Amsterdam Centraal beschikbaar. Met *Zichtbaar Afwezig* wilde het Stedelijk enerzijds een groot publiek herinneren aan of kennis laten maken met de collectie van het museum en anderzijds de band met het kunstonderwijs versterken en op een inspirerende wijze continueren. Het project werd maandenlang wekelijks besproken in het VPRO-radioprogramma De Ochtenden.

In West

De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman

18 april t/m 5 september, verlengd t/m 27 september 2009

Stedelijk Museum, Marjetica Potrč en Wilde Westen
Amsterdam Nieuw-West, stadsdeel
Geuzenveld-Slotermeer

Curator: Leontine Coelewijn

Projectleiding: Marla Hendriks

De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman was een bijzonder project van de Sloveense kunstenaar Marjetica Potrč en Wilde Westen, een Nederlands collectief van jonge architecten, ontwerpers en *cultural producers*. Op uitnodiging van het Stedelijk presenteerden zij een alternatieve visie op het groen in Nieuw-West, in de jaren vijftig en zestig gebouwd als een modernistische tuinstad en momenteel sterk in ontwikkeling door grootschalige stadsvernieuwing. Een leegstaand winkelpand in de Lodewijk van Deysselstraat werd verbouwd tot 'community' keuken, waar bewoners samen konden koken en eten. Hier werden ook bijna wekelijks workshops gegeven door professionals uit de kunst- en kwekerswereld. Het 'kijkgroen' achter het pand werd veranderd in moestuinen, waar in de zomer zo'n 22 families uit de buurt groenten en fruit verbouwden. Het project had nadrukkelijk ook een culturele dimensie; het ging erom nieuwe inzichten vanuit de kunst en cultuur te presenteren, met name op de gebieden van tuinaanleg, voedselproductie en koken. Na afloop van het project is er door de buurtbewoners een bestuur gevormd dat zal zorgen voor de continuïteit van de activiteiten; zij zullen zelf doorgaan met de moestuinen, de keuken en de workshops, daarbij ondersteund door Far West, het stadsdeel en Koers Nieuw West. Met dit project hebben de kunstenaars een impuls gegeven aan het denken over duurzaamheid, migratie en de manier waarop oude en nieuwe stadsbewoners samen kunnen leven.

Off the Record

Voorstel Gemeentelijke Kunstaankopen 2009: fotografie

13 t/m 17 mei 2009

Centrale tentoonstelling Art Amsterdam, RAI, Amsterdam

Gastcurator: Hans Aarsman

Projectleiding: Esther Hemmes

Inrichting: Roland Buschmann en Jeroen Bijl

Fotografie stond in 2009 centraal bij de Gemeentelijke Kunstaankopen van het Stedelijk. Gastcurator Hans Aarsman nodigde kunstenaars uit werk in te zenden dat gemaakt is vanuit de behoefte om iets vast te leggen, zonder direct een artistiek doel voor ogen, waarbij de begrippen toeval en ontdekking centraal staan. Een jury selecteerde uit meer dan 470 inzendingen werk van 33 kunstenaars: Theo Baart (aangekocht), Elly Baltus, Maze de Boer, Melanie Bonajo, Appie Bood, Steve van den Bosch, Hans Bouman, Jan-Dirk van der Burg, M.L. Busser, Ad van Denderen (aangekocht), Ria van Dijk (aangekocht), Rineke Dijkstra (aangekocht), Constant Dullaart, Kaj van Ek, Martijn Engelbregt, Erik Fens (aangekocht), Maria Heijndael, Maarten Heijkamp, Peter Hermanides (aangekocht), Frank Kouws (aangekocht), Frank Mander-sloot, Paulien Oltheten (aangekocht), Anne van de Pals (aangekocht), Jannie Regnerus, Don Sars (aangekocht), Frank Schallmaier, Diana Scherer, Marika Schuurman, Monique Scuric, Tanja Smit, Claudia Sola (aangekocht), Roy Villevoeye en Stefan van Weele.

Teenage Lontano

van Marina Rosenfeld

14 juni 2009

Holland Festival

Zuiveringshal West, Westerpark, Amsterdam

Curator: Martijn van Nieuwenhuyzen, Lieven Bertels (Holland Festival)

Teenage Lontano van componiste en kunstenares Marina Rosenfeld (1968, New York) is gebaseerd op György Ligeti's modernistische stuk *Lontano* uit 1967. In Rosenfelds versie gaven 35 tieners met mp3-spelers een kwetsbare en ontroerende interpretatie van *Lontano*. Deze performance was de eerste in een vierjarige samenwerking die het Holland Festival en het Stedelijk Museum aangingen, na eerdere samenwerking. Kunstenaars bewegen zich steeds vaker en steeds vanzelfsprekender op de grens tussen beeldende kunsten, hedendaagse muziek en popmuziek, opera, theater en film. Het Stedelijk en het Holland Festival volgen deze boeiende ontwikkeling en willen door het coproduceren en naar Amsterdam halen van bijzondere performances bijdragen aan de actuele discussie over de 'ontgrenzing' van de kunstpraktijk.

Avant-gardes '20/'60

Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum

26 juni tot en met 23 augustus 2009

Van Gogh Museum, Amsterdam

Curatoren: Gijs van Tuyl, Jan van Adrichem, i.s.m. Benno Tempel

Projectleiding: Karin van Belle en Anniek Vrij, i.s.m. Maartje de Haan (Van Gogh Museum)

Inrichtingsontwerp: Marcel Schmalgemeijer

Grafische vormgeving: Mariëlle Tolenaar

Na diverse gastpresentaties in het Van Gogh Museum werd het Stedelijk uitgenodigd om in de zomer van 2009 de gehele nieuwbouw van het Van Gogh Museum te vullen met topstukken uit de collectie. De expositie *Avant-gardes '20/'60* toonde hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum uit de jaren '20 en de jaren '60 van de vorige eeuw: roerige decennia met veel verschuivingen. Ook binnen de beeldende kunst en vormgeving werden deze jaren gekenmerkt door een grote experimenteerdrijf. Kunstenaars en ontwerpers maakten grensverleggend werk, met nieuwe middelen. Zij beschouwden zich als de voorlopers en vernieuwers, of letterlijk als de 'avant-garde' van de beeldende kunst en van de maatschappij. Circa 74 belangrijke werken van onder meer Pablo Picasso, Piet Mondriaan, Kazimir Malevich, Gerrit Rietveld, Luciano Fontana, Yves Klein, Roy Lichtenstein en Andy Warhol waren te zien.

50 x De Best Verzorgde Boeken

Jubileumtentoonstelling

1 juli t/m 20 september 2009

Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam

Curatoren: Marten Jongema, Mathieu Lommen en Garrelt Verhoeven (Bijzondere Collecties UvA), Just Enschede (Stichting De Best Verzorgde Boeken)

Projectleiding: Esther Hemmes

Vanwege het feit dat het Stedelijk in 2009 niet over vaste behuizing beschikte, was de jaarlijkse tentoonstelling van *De Best Verzorgde Boeken* te gast in het gebouw van Bijzondere Collecties van de UvA. Het was voor de vijftigste keer dat een vakjury (dit jaar bestaande uit Volken Beck en Vanessa van Dam, ontwerpers, Nina Post, uitgever, Fokko Tamminga, drukker, en Julius Vermeulen, adviseur Kunst & Vormgeving Koninklijke TNT Post) bijeenkwam om de mooiste Nederlandse boeken te kiezen. Naast de 33 bekroonde boeken van 2008 was er aandacht voor de geschiedenis van *De Best Verzorgde Boeken* en was er een keuze te zien uit de historische verzamelingen van de Bijzondere Collecties, die ruim vijf eeuwen boekdrukkunst besloeg. Het Stedelijk verzorgt bij elke editie een extra presentatie, ditmaal had die als thema *Gedroomde Boeken*; voorstellen voor boeken die om welke reden dan ook de drukpers niet haalden.

The Living

10 Days of Video Art

24 oktober t/m 1 november 2009

Huize Frankendael, Amsterdam

Curatoren: Bart Rutten, Jacqueline Grandjean (Huize Frankendael)

Hoogtepunten uit de videocollectie van het Stedelijk Museum werden getoond in de tentoonstelling *The Living: 10 Days of Video Art* in Huize Frankendael – de laatste buitenplaats van de stad in Amsterdam-Oost. De setting was een inspiratiebron voor tien dagen film- en videokunst, met werk van Peter Bogers, Sam Taylor Wood, Marijke van Warmerdam, Douglas Gordon, Ulay en Marina Abramović en Job Koelewijn. De routing door het huis, met de keuze van de werken voor specifieke kamers, sluit aan bij de geschiedenis van het Frankendael als voormalig woonhuis en kwam tot stand dankzij bijdragen van Stadsdeel Oost/Watergraafmeer en restaurant Merkelbach.

Evenementen

21 januari 2009

Presentatie Boek *Toeval Gezocht* in de OBA (Openbare Bibliotheek Amsterdam)
Bij die gelegenheid spreken wetenschapsjournalist Mark Mieras, Judith van Kranendonk, directeur generaal Cultuur van het ministerie van OCW en Robbert Dijkgraaf, mathematisch fysicus en president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

7 februari 2009

Opening van De Bouwkeet, halte IJburg
In samenwerking met Het Blauwe Huis, een door Jeanne van Heeswijk ontwikkeld kunstproject op IJburg, wordt een gezamenlijk activiteitenprogramma aangeboden. Ook wordt in De Bouwkeet het project *Me at the Stedelijk* van Isabel Lucena gelanceerd, onderdeel van *Zichtbaar Afwezig deel I*.

5 maart 2009

Holy Shit! That's the Spirit, Blikopenersavond in De Nieuwe Kerk
Het eerste grote event dat de Blikopeners organiseren sluit aan bij *Heilig Vuur – Religie en spiritualiteit in de moderne kunst*, de tentoonstelling met de collectie van het Stedelijk Museum in De Nieuwe Kerk. Blikopeners presenteren een levendig programma, met *personal tours* door de Blikopeners, speeddaten en een religiequiz met Jiggy Djé als quizmaster.

6 maart 2009

Opening *Zichtbaar Afwezig deel I*: Amsterdam-Centrum
Na de opening in de 1e Klas Pub op Amsterdam Centraal volgen de gasten op eigen gelegenheid de route langs de projecten op het station en in het centrum van de stad. De afsluitende borrel wordt gehouden in NH Grand Hotel Krasnapolsky op de Dam, waar ook een van de projecten gelokaliseerd is.

18 april 2009

Opening *In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman*
In aanwezigheid van de Sloveense kunstenaar Marjetica Potrč en Tys de Ruijter, wethouder Groen, Sport, Cultuur en Participatie van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer wordt het project aan de Lodewijk van Deysselstraat in Amsterdam Nieuw-West geopend.

13 mei 2009

Opening *Off The Record – voorstel tot Gemeentelijke Kunstaankopen 2010: fotografie*
In de Art Amsterdam Lounge wordt de tentoonstelling feestelijk geopend door Gijs van Tuyl, directeur Stedelijk Museum, en Hans Aarsman, fotograaf, publicist en criticus en gastcurator van deze tentoonstelling.

13 mei 2009

Opening *Zichtbaar Afwezig deel II*: Amsterdam-RAI
Vanuit De Bouwkeet, die bij de entree van de RAI stond, wordt tijdens Art Amsterdam de tweede editie van het project geopend, waarna bezoekers in de omgeving van de beurs en station Amsterdam RAI de kunst ontdekken.

25 juni 2009

Opening *Avant-gardes '20/'60. Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum* in het Van Gogh Museum
Tentoonstelling met publiekslievelingen als Mondriaan, Rietveld, Warhol en Lichtenstein in de nieuwbouwvleugel van het naburige Van Gogh Museum.

30 juni 2009

Opening van *De Best Verzorgde Boeken 2008* in het gebouw van de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam.

30 juni 2009

Bouwkundige oplevering van het nieuwe depot van het Stedelijk Museum in het Westelijk Havengebied van Amsterdam, in aanwezigheid van opdrachtgever wethouder Carolien Gehrels. Bij deze gelegenheid maakt voorzitter van de Raad van Toezicht Alexander Ribbink de opvolger van Gijs van Tuyl bekend: de Amerikaanse Ann Goldstein.

3 juli 2009

Avant-gardes – Vers uit blik!, Blikopeners-avond in het Van Gogh Museum
Het tweede event van de Blikopeners sluit aan bij het begrip avant-garde en bij de tentoonstelling met collectie van het Stedelijk in het Van Gogh Museum. Het programma biedt onder meer avant-gardistische animatiefilmpjes, speeddaten met Blikopeners en optredens van de jongste jazztalenten.

21 t/m 23 augustus 2009

De Bouwkeet, halte Lowlands
Het Stedelijk is als eerste museum aanwezig op Lowlands en ontwikkelt speciaal voor de festivalgangers een programmering met videokunst uit de collectie, een workshop met kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek en een blik in de keuken bij het maken van een artistieke videogame.

28 t/m 30 augustus 2009

De Bouwkeet, halte Uitmarkt
Tijdens de Uitmarkt is De Bouwkeet te vinden voor het Muziektheater, waar conservatoren ingaan op prikkelende stellingen en het publiek foto's van zichzelf kan maken met als achtergrond de futuristische badkuip van de nieuwbouw van het Stedelijk.

11 september 2009

Opening *Zichtbaar Afwezig deel III*: Amsterdam-Zuidas
Vanuit De Bouwkeet op het Gustav Mahlerplein wordt als openingshandeling het 'varkentje van Koons' opgeblazen als reusachtige *inflatable*. Dit onder aandacht van fotografen van dagbladen. Daarna bezoeken de gasten de verschillende projecten in de omgeving. Net als bij de twee voorgaande edities fungeert Amsterdam Centraal als buitenlocatie, met uitingen in de middentunnel van het station.

11 september 2009

Spoerri-diner tijdens opening *Zichtbaar Afwezig deel III*: Amsterdam-Zuidas, Vesteda-gebouw
In 1965 hield Daniel Spoerri in de City Galerie in Zürich een legendarisch diner. Daarbij werden de kunstenaars bediend door kunstrecensenten en kreeg men buitennissige gerechten voorgeschoteld. Als antwoord hierop hield Rietveld-student Sjim Hendrix een groots diner met uitheemse ingrediënten.

23 september 2009

Kleine *Dada Soirée*, Theater Bellevue, Amsterdam
Geïnspireerd door de Dada-triomftocht die Theo van Doesburg en Kurt Schwitters in 1923 door Nederland maakten, organiseerden Linde Keja & Willem Sjoerd van Vliet, beiden student aan de Rietveld Academie, in Theater Bellevue een *Dada Soirée*. Op exact dezelfde locatie als hun voorgangers demonstreerden zij, met vele gastoptredens, dat Dada nog altijd relevant is.

27 september 2009

Finissage *In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman*
Met een feestelijke oogstdag draagt het Stedelijk Museum na zes vruchtbare maanden het project over aan de buurt en zijn bewoners.

23 oktober 2009

Opening van de tentoonstelling *The Living: 10 Days of Video Art. Stedelijk Museum in Huize Frankendael* door curatoren Jacqueline Grandjean (Huize Frankendael) en Bart Rutten (Stedelijk Museum).

26 oktober 2009

Boekpresentatie *Fotografie in het Stedelijk*. De geschiedenis van een collectie
In het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam wordt, in aanwezigheid van publicist, criticus en fotograaf Hans Aarsman en fotograaf en verzamelaar Willem Diepraam, het eerste exemplaar uitgereikt aan Gitta Luiten, directeur van de Mondriaan Stichting.

7 november 2009

Museumnacht
Het Stedelijk neemt deel aan het festival *Curating The City* in De Verdieping in Club Trouw. Leontine Coelewijn, Bart Rutten, Marten Jongema, Marlous van Gastel en de Blikopeners van het Stedelijk kijken terug op *Stedelijk in de Stad* en hun ervaringen met een museum zonder gebouw.

1 december 2009

Boekpresentatie *Now is the Time: Kunst & theorie in de 21ste eeuw*
Eelco van Welie, directeur NAI Uitgevers en Gijs van Tuyl, directeur Stedelijk Museum, overhandigen in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam het eerste exemplaar aan Lex ter Braak en Gitta Luiten, directeurs van respectievelijk het Fonds Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst en de Mondriaan Stichting.

11 december 2009

Afscheidsreceptie Gijs van Tuyl
Tijdens de afscheidsreceptie ontvangt Gijs van Tuyl ruim 450 gasten in de nagenoeg gerestaureerde oudbouw van het Stedelijk Museum. Van burgemeester Job Cohen krijgt de scheidend directeur de Frans Banninck Cocqpenning uitgereikt en wordt hij toesproken door diverse sprekers waaronder Job Cohen, Ernst Veen, Cor van Zadelhoff en Alexander Ribbink.

In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman

Overzicht workshops

De workshops hadden tot doel nieuwe inzichten te presenteren op het gebied van tui- nieren, koken en omgang met gezond voedsel en waren een cross-over tussen kunst en groen, experiment en actieve betrokkenheid bij bewoners. Het programma van de workshops is voor het grootste deel tot stand gekomen op basis van de contacten die Marjetica Potrč opdeed tijdens werkbezoeken aan Amsterdam Nieuw-West eind 2008. De uitwisselingen van ideeën tijdens die ontmoetingen vormden de basis voor het workshopprogramma.

18-04-09 workshop grondgebruik door Wapke Veenstra. Voorafgaande aan de ope- ning op 18 april werd een project gedaan met buurtbewoners over het gebruik van de grond in Nieuw-West door de jaren heen (voorheen boerenland, nu stadsvernieu- wingswijk). De uitkomsten werden gepresenteerd in de projectruimte.

14-05-09, 28-05-09, 04-06-09, 11-06-09, 18-06-09, 27-06-09

Kookworkshops met Dora's Kitchen: koken met invloeden uit alle verschillende culi- naire tradities van Amsterdam Nieuw-West.

04-07-09 Salad Hunting met Wietske Maas: avontuurlijke tocht door Geuzenveld- Slotermeer op zoek naar eetbare planten. Aan het eind van de middag werd door de deelnemers een smakelijke salade gemaakt.

16-07-09, 11-09-09 sushi workshops door Taji the Chef.

01-08-09 Everything But a Slice of Bread (Anna Brecht en Karlijn Souren): workshop waarin buurtbewoners uitgedaagd werden mobiele hapjes te bedenken.

02-09-09 Cross Dissolve: workshop theater voor kinderen.

03-09-09 Desycle workshop door Latin Sisters Design Production (LSDP): met ge- recycled materiaal van oude tijdschriften werden prachtige schalen gemaakt. Work- shop was direct gericht op vrouwen uit de buurt. LSDP ontwikkelt nieuwe designstra- tegieën vanuit een sociale achtergrond.

05-09-09 Nur Karadumanli: dansworkshop voor kinderen.

19-09-09, 20-09-09 Workshop Stalking the Urban Snoek & Wort: zoektocht naar de eetbare flora en fauna van Amsterdam Nieuw-West. Onder leiding van Wietske Maas en stadsbotanist Claud Biemans werden vissen gevangen in de Sloterpas en eetbare planten geoogst op braakliggende terreinen en in bermen. Samen met topkok Rolf van Dijk (Een Vis, Twee Vis) werd de oogst klaargemaakt.

27-09-09 Feestelijke Oogstdag: afsluiting van het seizoen en van het project, met presentaties van alle workshops en van de oogst uit de tuin.

De Bouwkeet 2009

Voor dit programma werkte het museum samen met:

Kunstenaars

Elena Beelaerts
Ilja Beka
Alexis Blake
Peter Bogers
Melanie Bonajo
Karin Bos
Matthijs Bosman
Kevin van der Brug
Ellen de Bruijn
Nathalie Bruys
Eva Crebolder
Vanessa van Dam
Julie Dessaud
Philip Eglin
Meinbert Gozewijn van Soest
Theo Haring
Jeanne van Heeswijk
Maria Heijndael
Femke Herregraven
Sandra Hoogeboom
Adelijn van Huis
Marjolein Immenée
Gerald van der Kaap
Heringa/Van Kalsbeek
Kinga Kielczynska
Gert Jan Kocken
Selene Kolman
Stef Kolman
Frank Koolen
Itie Langeland
Sjaak Langenberg
Henrik van Leeuwen
Louise Lemoine
Joep van Lieshout
Isabel Lucena
Rudy J. Luijters
Tatjana Macic
Tilman Meyer-Faje
Marc Mulders
Sands Murray-Wassink
Helena Muskens
Ted Noten
Paulien Oltheten
Maria Pask
Martine Pieck
André Pielage
Marjetica Potrč
Quirine Racké
P J Roggeband
Fransisca Rosner
Jan Rothuizen
Rob Schröder
Sarah van Sonsbeeck
Jochem van der Spek
Martine Stig
Su Tomessen
Tunc Topcuoglu
Lisa Torrel
Anne de Vries
Chikako Watanabe
Anique Weve
Frouke Wiarda
Lies de Wolf
Adam Zaretsky

Fotografen

Koos Breukel
Hans Eijkelboom
James Uchechukwu Iroha

Architecten

Eva Phannes
Job Schroën, Benthem
Crouwel Architecten
Joost Vos, Benthem
Crouwel Architecten
Wilde Westen

Vormgevers/ ontwerpers

Grrr Medialab
Harmen Liemburg
Metahaven
Frederik Molenschot
Monobanda
(kunstenaars- en spel- makerscollectief)
Richard Niessen
Studio Aandacht
Stone Twins
Floris Tilanus
Esther de Vries

Instellingen

Amsterdamse Hoge- school voor de Kunsten
Art Amsterdam
Basisburo
Het Blauwe Huis
Cineville
Cream Team
Dropstuff
Huize Frankendael
IJ-Kantine
Imagine IC
Koers Nieuw West
Lowlands
Meneer de Wit
MTV
Museumnacht
De Nieuwe Kerk
Pal West
PICNIC
Red A.I.R.
Gerrit Rietveld Academie
Sandberg Instituut
Soundtrackcity
Stichting NIKA
Straat van Sculpturen
Stranger Festival
Studio K
Ucee Station
Van Gogh Museum
Virtueel Museum
de Zuidas
Vrijburcht
Waag Society

Overig

Hans Aarsman
(gastcurator *Off the Record*)
Professor Terry Barrett
(Ohio State University)
Marty Bax
(gastcurator *Heilig Vuur*)
Boerenjongens
(restaurant/cateraar
IJburg)
Lucette ter Borg
(kunstcritica)

Nieck de Bruyn
(Upstream Gallery)
Iris Dik
(freelance curator)
Eric van Eerdenburg
(directeur Lowlands)
Steven van Grinsven
(ZINGERpresentes)
Pim Hazewindus
(onderzoeker centrum
voor milieurecht)
Maarten Helle
(onderzoeker)
Meinke Horn
(curator Vrije Ruimte
Zuidas)
Marcel Hummelink
(kunsthistoricus,
onderzoeker)
Marleen Janssen
Groesbeek
(journalist Financieel
Dagblad)
Jan Jongert
(meubelwinkel IJburg)
Juliette Jongma
(galeriehouder)
Helga Lasshuijt
(curator Straat van
Sculpturen)
Femke Lutgerink
(Fotodok Utrecht)
Achmed Marcouch
(stadsdeelvoorzitter
Amsterdam Slotervaart)
No Academy
(laboratory of art and
society)
Sylvia Russel
(Zij-power)
Catrien Schreuder
(kunsthistorica/onder-
zoeker)
Angela Serino
(curator Red A.I.R.)
Wim van Sinderen
(conservator Fotomuseum
Den Haag)
Sander van der Vegte
(gamedesigner)
Frederique Warners
(meubelwinkel IJburg)

Programma De Bouwkeet per locatie

Postzegelmarkt, Amsterdam-Centrum

08-01-09 Reflecteren over Grote Philosophen: presentatie van Caro Verbeek (conservator in opleiding) over het portfolio van Jonathan Meese.

10-01-09 Hunting Luck Centrum: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen: stil staan bij plekken waar je doorgaans aan voorbij loopt, kijken zonder haast.

13-01-09 On Video. Bart Rutten, conservator beeldende kunst, laat drie bijzondere videowerken zien en toont daarmee de diversiteit in de collectie van het Stedelijk.

14-01-09 Maak samen met Marc Mulders je eigen paradijs (7 t/m 12 jaar).

17-01-09 Verborgen informatie: Michiel Nijhoff (hoofd bibliotheek) vertelt over de bibliotheek in het nieuwe museum en geeft een kijkje achter de schermen.

20-01-09 God is hot! Marty Bax, gastcurator van de tentoonstelling Heilig Vuur, vertelt over religie en spiritualiteit.

29-01-09 Grafisch ontwerpers Richard Niessen en Esther de Vries vertellen over ontwerpen en inspiratiebronnen.

31-01-09 Hunting Luck Centrum: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

Willy Mullensgade, Blauwe Huis, Amsterdam-IJburg/Zeeburg

07-02-09 Opening De Bouwkeet op IJburg, lancering van Me at the Stedelijk en andere presentaties.

11-02-09 Workshop Kunstkussen: n.a.v. een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

12-02-09 Women Only: Videokunst: ijkpunten van videokunst gemaakt door vrouwen met Sylvia Russel van (Z)ij-power.

14-02-09 Tape it door Studio Aandacht: workshop waar bij alledaagse voorwerpen ingetaped worden, waardoor er een bijzonder kunstwerk ontstaat (14 t/m 19 jaar).

18-02-09 Hunting Luck Kids: ontdek je eigen buurt opnieuw! Maak kunstzinnige foto's en bedenken grappige namen (6 t/m 12 jaar).

19-02-09 De Buurtkroket: tijdelijk kunstwerk in winkelcentrum IJburg van Tilmann Meyer-Faje.

19-02-09 Ucee Station: radioprogramma maken (12 t/m 23 jaar).

21-02-09: Onze dagelijkse maaltijd, met: Wilde Westen, Rudy J. Luijters, Boerenjongens en vertoning van de film Our Daily Bread.

24-02-09 Marjan Boot, conservator toegepaste kunst, interviewt kunstenaar Philip Eglin.

26-02-09 Restaurator Louise Wijnberg vertelt over haar werk bij het Stedelijk.

28-02-09 Stiltewandeling: Sarah van Sonsbeeck leidt een wandeling door de stilte van IJburg.

07-03-09 Ideaal Wonen. Thema-zaterdag: gesprekken met conservator Ingeborg de Roode, Jan Jongert en Frederique Warners over interieurs, vertoning van Koolhaas HouseLife door Ilya Beka en Louise Lemoine.

12-03-09 Tijdelijk kunstwerk van Matthijs Bosman in het winkelcentrum van IJburg.

14-03-09 Een maakbare wereld: thema-zaterdag met presentaties van Marcel Hummelink, Joep van Lieshout en Vrijburcht. Filmvertoning Celebration van Quirine Racké en Helena Muskens.

18-03-09 Maskers maken met Elena Beelaerts en Floris Tilanus.

19-03-09 Ucee Station: radioprogramma maken (12 t/m 23 jaar)

21-03-09 Hunting Luck IJburg: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

26-03-09 Ontdek een nieuw gezin met kunstenaar Anique Weve.

26-03-09 Games en nieuwe media: Stedelijk-curator Marten Jongema vertelt waarom dit ook bij het museum hoort.

28-03-09 De kunst van het samenleven: presentaties, gesprekken en filmvertoningen, met Bart Rutten, Jeanne van Heeswijk en Sjaak Langenberg.

August Allebéplein, Amsterdam-Slotervaart

01-04-09 Workshop Kunstkussen: n.a.v. een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

02-04-09 Videokunst: Women Only. Programma met werk uit de collectie van het Stedelijk, aansluitend discussie.

04-04-09 Hunting Luck Slotervaart: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

08-04-09 Tapijt ontwerpen onder leiding van Eva Crebolder (6 t/m 12 jaar).

09-04-09 Digitale kunst: maak samen met kunstenaars Fransisca Rosner 'sterke' beelden.

11-04-09 Ontwerper Frederik Molenschot presenteert zijn werk en vertelt over zijn onderzoek in de Delflandpleinbuurt.

15-04-09 Women Only Workshop: Drawing her story i.s.m. Stichting NIKA.

16-04-09 Videokunst: Go West Young Man. Bart Rutten vertelt over Amerikaanse videokunst en toont werken uit collectie Stedelijk.

18-04-09 Multi Mode Mediaworkshop van de Blikopeners van het Stedelijk i.s.m. Pal West.

Plein '40-'45, Amsterdam-Geuzenveld-Slotermeer

22-04-09 Hunting Luck Kids Geuzenveld (6 t/m 12 jaar): foto-wandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

23-04-09 Iris Dik interviewt kunstenaar André Pielage over zijn kunstopdracht in Dudokhaven.

25-04-09 Cream Team: workshop van kunstenaar Theo Haring, met veel kleur en fantasie (7 t/m 12 jaar).

29-04-09 Inspireer kunstenaars Martine Pieck, zij verwerkt de verhalen van buurtbewoners later tot schilderijen.

30-04-09 Koninginnedagprogramma: herken de geluiden uit je buurt en maak een geluidscompositie met het betonnen geluidskunstwerk van Frouke Wiarda.

02-05-09 Workshop door ontwerper en architect Eva Phannes van Wilde Westen.

06-05-09 Ontwerp je eigen kunsttuin met kunstenaar Itie Langeland (6 t/m 12 jaar).

07-05-09 Blikopeners interviewen Nicole Delissen, hoofd Collecties en Presentaties bij het Stedelijk.

09-05-09 Hunting Luck Geuzenveld: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

Art Amsterdam, RAI, Amsterdam-Zuideramstel

15-05-09 kunstenaar Paulien Oltheten geeft een 'filmische' lezing aan de hand van cameraregistraties die zij maakt tijdens reizen.

16-05-09 Hunting Luck Kids: ontdek het terrein van de RAI! Foto's maken vanuit een kunstzinnige blik en zelf grappige titels verzinnen (6 t/m 12 jaar).

17-05-09 Toeval of kunst? Hans Aarsman (gastcurator Off the Record) in gesprek met Wim van Sinderen (conservator Fotomuseum Den Haag) over thema Off the Record: fotografie zonder artistiek doel.

Plein Station Amsterdam Bijlmer, Zuidoost

20-05-09 Ontdek de Bijlmermeer. Fietstour met de Japanse kunstenaar Chikako Watanabe.

21-05-09 Helga Lasschuijt van Open Source, Straat van Sculpturen in gesprek met Martijn van Nieuwenhuizen.

23-05-09 Je eigen stadsplattegrond maken met kunstenaar Jan Rothuizen, aan de hand van ervaringen en dierbare plekken.

27-05-09 Workshop Kunstkussen: n.a.v. van een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

28-05-09 Eerste hulp bij design: wat is design en wat is er voor nodig om design in een museum tentoon te stellen?

30-05-09 Pollock je Prul: workshop van de Blikopeners van het Stedelijk.

03-06-09 Ontwerp je eigen vernieuwende kunsttuin met kunstenaars Itie Langeland (6 t/m 12 jaar).

04-06-09 Ucee Station: Neem je muziek mee, en vertel je verhaal. Maak live radio (12 t/m 24 jaar).

06-06-09 Hunting Luck: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

Programma De Bouwkeet per locatie

11-06-09 Conservator Carolien Glazenburg vertelt over de grafische collectie van het Stedelijk.

13-06-09 Foto's maken zonder camera: workshop fotogrammen maken met Sandra Hoogeboom en Kevin van der Brug (10 t/m 13 jaar).

17-06-09 Hunting Luck Kids: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

18-06-09 Fotoprojecten in de Bijlmer: fotograaf Hans Eijkelboom in gesprek met Stedelijk-curator Martijn van Nieuwenhuyzen.

20-06-09 Knopen met Chikako Watanabe: maak je eigen survivalnet of hangmat.

Museumplein, Amsterdam-Zuid

24-06-09 Samen met kunstenaars Marjolein Innemée een kunstwerk maken, geïnspireerd op bijvoorbeeld Picasso (6 t/m 12 jaar).

27-06-09 Architectuur: maak samen met Job Schroën van Benthem Crouwel Architecten je eigen badkuip (6 t/m 12 jaar).

27-06-09 Michiel Nijhoff, hoofd Bibliotheek van het Stedelijk over de architectuurgeschiedenis van het museum.

01-07-09 Nieuw Babylon Animaties: maak naar aanleiding van het werk van Constant een eigen animatie (6 t/m 12 jaar).

02-07-09 Conservator Carolien Glazenburg over de geschiedenis van de grafische vormgeving van het Stedelijk en vertoning film Ontwerpen in Vrijheid, over Jan Bons.

04-07-09 Ontwerper Harmen Liemburg vertelt over zijn werk en geeft er een presentatie over. Vertoning van de film Arman's Popart.

08-07-09 Workshop Kunstkussen: n.a.v. een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

09-07-09 Kunstenaars Karin Bos vertelt over haar werk en laat haar atelier aan het Museumplein zien.

11-07-09 Video Art Lovers: mannen versus vrouwen. Bart Rutten toont werk uit de collectie van het Stedelijk en geeft uitleg.

15-07-09 Workshop prints ontwerpen (6 t/m 12 jaar).

18-07-09 Red A.I.R. kunstenaars Alexis Blake gebruikt De Bouwkeet als platform voor onderzoek en dialoog.

22-07-09 Hunting Luck Kids: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

22-07-09 The Stone Twins aan het woord over hun ontwerpen en inspiratiebronnen.

23-07-09 Vertoning documentaire Malevich en Stedelijk-conservator Geurt Imanse vertelt over hoogtepunten uit het oeuvre van Malevich.

Lowlands, Biddinghuizen

Doorlopend: Video Art Lovers: selectie videokunst en videoclips op het terras van De Bouwkeet.

Me at the Stedelijk: iedereen kan door middel van een greenscreen een foto maken van zichzelf in een zaal in het oude Stedelijk en oog in oog staan met favoriete kunstwerken. Ontwikkeld door Isabel Lucena.

21-08-09 Artistieke games: discussie tussen Stedelijk-curator Marten Jongema en Rob Schröder (VPRO's Trendspotting) over de status van artistieke- en *independent games*.

22-08-09 Het beeld Prolong van kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek is inmiddels op Lowlands een begrip. Bij De Bouwkeet gaven zij inzicht in hun werk.

23-08-09 Interview met Lowlands-directeur Eric van Eerdenburg.

Uitmarkt, Amsterdam

29-08-09 en 30-08-09 Conservatoren beantwoorden in De Bouwkeet alle vragen over moderne en hedendaagse kunst en design.

Plus: neem een duik in de badkuip: maak een foto met de nieuwe architectuur van het Stedelijk als achtergrond.

Gustav Mahlerplein, Amsterdam-Zuid

05-09-09 Videowerken op Urban Screens: kunsthistoricus Catrien Schreuder deed onderzoek naar urban screen art en laat voorbeelden zien.

09-09-09 Masterclass kunstbeschuwing: professor Terry Barrett (Ohio State University) geeft een lezing.

11-09-09 Zichtbaar Afwezig deel 3: lancering derde editie van interpretaties van jonge kunstenaars van iconen uit de collectie van het Stedelijk.

12-09-09 Artists in Residence: Red A.I.R. en Zuidas A.I.R. Jelle Bouwhuis (curator Stedelijk Museum Bureau Amsterdam) leidt een gesprek met Meinke Horn en Angela Serino.

16-09-09 Mondriaan onder de loep met restaurator Vera Blok.

17-09-09 Trophy Heads. Marleen Janssen Groesbeek van het Financieel Dagblad interviewt kunstenaar Meinbert Gozewijn van Soest over zijn werk.

18-09-09 Soundtrackcity: geluidswandelingen door Amsterdam. Première van de Zuidaswandeling, gemaakt door kunstenaar Justin Bennett.

19-09-09 Themamiddag architectuur: Hunting Luck-wandeling op de Zuidas en lezing van architect Joost Vos van Benthem Crouwel Architecten.

PICNIC-festival, Westergasterrein

23-09-09 kunstenaar Jochem van der Spek vertelt over zijn tekenmachines.

24-09-09 Rondetafeldiscussie over musea en digitalisering geleid door Margriet Schavemaker, hoofd Collecties bij het Stedelijk.

25-09-09 VPRO-documentaire Trendspotting: The Game Developers Conference in San Francisco en gesprek tussen Stedelijk-curator Marten Jongema, Sander van der Vegte (gamedesigner) en kunstenaars- en spelmakerscollectief Monobanda.

Timorplein, Amsterdam-Oost / Zeeburg

02-10-09 Hunting Luck Oost: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

02-10-09 Lancering van de samenwerking tussen het Stedelijk, Studio K, Stranger Festival en huize Frankendaal met buurtborrel.

03-10-09 Videoworkshop Nachtsnaps: n8 en Cineville organiseren een videocontest, het Stedelijk geeft je tips voor een goede film.

07-10-09 Workshop Kunstkussen: nav. van een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

10-10-09 Themamiddag Eastside. Talkshow en quiz over het oosten van (wereld)steden, wat maakt het oosten van een stad bijzonder?

14-10-09 Workshop Kunstkussen: nav van een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

15-10-09 Filmvertoning Der Riese van Michael Klier in Studio K, met een inleiding van kunstkritica Lucette ter Borg (NRC).

15-10-09 Pollock je Prul. workshop over Jackson Pollock door Blikopeners.

17-10-09 Peter Bogers: live uitzending AVRO's Kunstuur, na afloop conservator Bart Rutten in gesprek met de kunstenaar.

17-10-09 Kunstenaars breken de tent af! Feest in Studio K in samenwerking met het Stedelijk. Met DJ-kunstenaars: Melanie Bonajo, Anne de Vries en Nathalie Bruys en VJ Gerald van der Kaap.

21-10-09 Hunting Luck Kids Oost: fotowandeling ontwikkeld door kunstenaar Frank Koolen.

22-10-09 Bill Viola en Brian Eno: filmvertoning in Studio K met inleiding van Bart Rutten.

24-10-09 Remap: Creëer zelf je eigen tegel in Google Maps. Applicatie ontwikkeld door kunstenaars Martine Stig, Vanessa van Dam en Stef en Selene Kolman.

28-10-09 Portretteer wat jij wilt, samen met kunstenaars Su Tomessen en Maria Heijendaal (15 t/m 20 jaar).

29-10-09 Films van Melvin Moti: vertoning in Studio K, met inleiding van Martijn van Nieuwenhuyzen.

31-10-09 Tentoonstellingsmaker voor één dag: stedelijk-curator Leontine Coelewij vertelt hoe je een tentoonstelling maakt. Hierna mag je zelf een zaal van het Stedelijk inrichten, op schaal gemaakt door Job Schroën (Benthem Crouwel Architecten).

Postjesweg, Amsterdam-De Baarsjes

04-11-09 Maak je eigen herfstportret (6 t/m 12 jaar).

05-11-09 By the way: installatie van Lisa Torrel, voorafgaand een interview door curator Martijn van Nieuwenhuyzen.

07-11-09 Fietsexpeditie langs opmerkelijke kunstwerken in De Baarsjes met Randwacher PJ Roggeband.

Programma De Bouwkeet per locatie

11-11-09 Workshop Kunstkussen: n.a.v. een kunstwerk een kussensloop maken (6 t/m 12 jaar).

12-11-09 Biokunstenaar Adam Zaretsky geeft een performance i.s.m. Waag Society.

14-11-09 Biokunstenaar Adam Zaretsky geeft een performance i.s.m. Waag Society.

18-11-09 Ontwerp je eigen poster onder leiding van Monique Splinter van het Stedelijk (6 t/m 12 jaar).

19-11-09 Wat doet die blauwe vlek daar linksboven? Ontmoet kunstenaars uit De Baarsjes. Stel vragen, of geef je mening of tips over kunstwerken.

21-11-09 De Baarsjes in Letters. Maarten Helle heeft het boek *Amsterdam in letters* geschreven, en leidt een wandeling langs gevelbelettering in De Baarsjes.

25-11-09 Workshop voor vrienden en vriendinnen: kunstenaar Adelijn van Huis onderzoekt jullie vriendschap aan de hand van bepaalde voorwerpen (6 t/m 12 jaar).

26-11-09 Ready Made Duchamp: presentatie van de Blikopeners over werken van Marcel Duchamp. Na de presentatie zelf een readymade maken.

28-11-09 Metapopulisme: discussie over het verschil tussen simpel en simplistisch, met Metahaven en Stedelijk-conservator Carolien Glazenburg.

Museumplein, Amsterdam-Zuid

03-12-09 Nieuwe galeries in de Pijp: Stedelijk-curator Leontine Coelewij interviewt Juliette Jongma, Nieck de Bruyn (Upstream Gallery) en Steven van Grinsven (ZINGERpresentes).

10-12-09 Basisburo: avond verzorgd door Radio Rietveld (studenten van de Rietveld Academie).

12-12-09 Workshop voor vrienden en vriendinnen door kunstenaar Adelijn van Huis (alle leeftijden).

16-12-09 De Ateliers: performance van Sands Murray-Wassink en Maria Pask.

17-12-09 Matisse in een ander licht: Caro Verbeek heeft nieuwe feiten ontdekt over *La perruche et la sirène* van Matisse en presenteert haar bevindingen.

18-12-09: Mondriaan-middag: Mondriaan onder de loep en vertoning van de documentaire Mondriaans Nalatenschap.

19-12-09 Herinneringen: kunstenaar Tatjana Macic werkt vanuit herinneringen. Deze middag brengt zij (persoonlijke) geschiedenis aan het licht.

19-12-09 Laatste dag van de laatste halte van De Bouwkeet. Feestelijke afsluiting aan het Museumplein met warme chocolademelk, filmpjes van de tour en foto's van alle activiteiten.

SMBA

Januari begon met het einde van de spraakmakende tentoonstelling van Renzo Martens. Het verwrongen en stereotype beeld van Afrika dat in diens film *Episode III – Enjoy Poverty* naar voren komt, vormde voor SMBA de aanleiding om dat beeld nauwkeuriger te onderzoeken. In het tijdperk van globalisering ligt het continent immers om de hoek, al doet de berichtgeving in de massamedia soms het tegendeel denken. Aldus startte SMBA *Africa Reflected*, dat onder meer onderzoeksreizen behelsde, een publiek seminar, een videoprogramma, verschillende lezingen en, dit jaar, de publicatie van enkele artikelen. In 2010 wordt een vervolg beoogd met een aantal tentoonstellingen, een residency en verschillende thema-avonden met lezingen en presentaties door kunstenaars, curatoren en theoretici.

Een voorbeeldproject in deze was het seminar *The Demon of Comparisons* in het kader van de gelijknamige groepstentoonstelling door de gelegenheidsformatie Electric Palm Tree. Seminar en tentoonstelling benaderden complexe begrippen als exotisme en interculturele communicatie op een gelaagde manier – en waren in die zin een vervolg op SMBA-tentoonstellingen als *L'enfer – c'est les autres* (2007) en *Beyond Paradise* (2008). Maar in de eerste maanden van het jaar was in SMBA eerst nog de duo-tentoonstelling te zien met werk van Susanne Kriemann en Vincent Meessen, dat speciaal voor deze gelegenheid was gemaakt. Beiden focusten daarin op het laat-modernistisch erfgoed, uitgaande van respectievelijk nieuwbouwwijken in Stockholm en de Corbusierstad Chandigarh in India.

In het vroege voorjaar was met medewerking van SMBA een project gestart rond enkele voormalige borderlen in de binnenstad. De panden met hun nauwe kamertjes dienden gedurende zeven maanden als woon- en werkplek voor een achttal kunstenaars onder de naam 'Red A.I.R.'. Het project was vooral bijzonder doordat de kunstenaars zich opgejaagd voelden door het *gentrification*-oogpunt dat aan hun verblijf ten grondslag lag, wat zij dan ook zeer kritisch benaderden, ook via hun resulterende werk.

Elders, aan de rand van de stad, werd ondertussen gewerkt aan de oprichting van het Krakersonment van Jeremiah Day. Voor hem ging de lang gekoesterde wens om een kunstwerk in de openbare ruimte te realiseren in vervulling, dankzij de manifestatie rondom Spinoza die in het voorjaar plaatsvond in Amsterdam. Zijn tijdelijke monument, een geluidssculptuur, reflecteerde op het fenomeen 'kraken' als boegbeeld van het vroegere vrijheidsdenken in Nederland – wat nu, retrospectief, op repressie mag rekenen uit rechts-conservatieve kringen. In Bureau Amsterdam zelf was de ruimte inmiddels ingenomen door de spectaculaire installatie van Nathaniel Mellors, *Giantbum*, waarin door middel van de taal onder meer een begrip als vrijheid van meningsuiting tot zijn ontologische diepten werd uitgebot, in een theatrale setting.

De zomer zag de groepstentoonstelling *One's History is Another's Misery*, over het gegeven dat de nationale identiteit van de een nog al eens is gebaseerd op iets wat de ander is aangedaan, in negatieve zin wel te verstaan. Dezelfde expositie was eerder al in een iets andere samenstelling te zien geweest in de Berlijnse kunstinstelling Autocenter. In die periode bleek ook dat de curator van SMBA samen met kunstenaar Hala Elkoussy, die in 2006 in Bureau Amsterdam een solo-expositie had, een van de winnaars was van de prestigieuze Abraaj Capital Art Prize in Dubai.

In het najaar vonden vervolgens de eerste publieke evenementen plaats van *Africa Reflected*. Daaronder viel tevens een meerdaags bezoek van enkele curatoren uit Afrika aan Amsterdam voor een intensieve kennismaking met de hoofdstedelijke hedendaagse kunstwereld, en vice versa.

Bureau Amsterdam was in die periode de setting voor Mathilde ter Heijnes tentoonstelling *Lang Leve het Matriarchaat!*, een soort etnografische presentatie van 'bewijzen' van matriarchaal georiënteerde samenlevingen. Kern was een exacte replica van een traditioneel Musuo-huis uit Zuid-China, maar er was ook een modelijn van poncho's te zien gebaseerd op prehistorische, 'matriarchale' magische tekens. De tentoonstelling was op haar beurt weer het toneel voor een performance van Melanie Bonajo tijdens de museumnacht, waarin duistere quasi-rituelen een diepe indruk maakten op het massaal toegestroomde publiek.

Het jaar werd groots afgesloten met de tentoonstelling *Walker Evans and the Barn*, naar een idee van wederom Jeremiah Day. Het uitgangspunt van deze expositie was het late werk van de beroemde fotograaf Walker Evans, waarin deze neigde het gefotografeerde object en het object zelf, oftewel documentatie en het gedocumenteerde, als gelijkwaardig te beschouwen. Rondom dit late werk, dat uit New York werd ingevlogen, ontspon zich een gevarieerde presentatie met fotografie, video, schilderkunst en, uiteraard, documentatie.

Bij de afsluiting van het jaar waren meer dan 10.808 bezoekers geteld. Ook kon, op de valreep, de eindpublicatie van de kunsttheoretische lezingen- en debattenreeks *Now is the Time* in SMBA in twee taaledities, aan de belangrijkste geldgevers gepresenteerd worden. De presentatie werd bijgewoond door onder anderen de vroegere Stedelijk-directeur Rudi Fuchs, de afzwaaiende directeur Gijs van Tuyl en nieuwkomer Ann Goldstein, die allen uiteraard een exemplaar ontvingen.

02707-60-91

Tentoonstellingen

Renzo Martens – Episode III

21 november 2008 t/m 4 januari 2009

Susanne Kriemann / Vincent Meessen

18 januari t/m 8 maart 2009

The Demon of Comparisons

28 maart t/m 17 mei 2009

Een project van Electric Palm Tree (Binna Choi, Kyongfa Che, Cosmin Costinas)
 Met: Heman Chong, Hafiz, Beom Kim, Sung Hwan Kim, Tibor Hajas, Wendelien van Oldenborgh, Tadasu Takamine en speciale bijdragen van Phillippe Rekeawicz en Grace Samboh.

Nathaniel Mellors – GIANTBUM

30 mei t/m 12 juli 2009

One's History is Another's Misery

26 juli t/m 6 augustus 2009

Met: Leo Asemota, Van Brummelen & De Haan, Jeremiah Day, Gert Jan Kocken en Sarah Ortmeyer.

**Mathilde ter Heijne-
Lang Leve het Matriarchaat!**

20 september t/m 8 november 2009

Walker Evans and the Barn

21 november 2009 t/m 3 januari 2010

Gastcurator: Jeremiah Day
 Met: Wolfgang Breuer, Walker Evans, Henry Flynt/SAMOC, Brandon Lattu, Alisa Margolis, Barbara McCollough/David Hammons, Gabriel Orozco, Keith Stern-Pirlot en Mieke van de Voort.

Projecten

maart – oktober 2009

Red A.I.R. – een residency- en tentoonstellingsproject in het Red Light District, i.s.m. Stichting De Key, Amsterdam Topstad en Kunstenaars&Co.
 Met: Laurence Aëgerter, Mounira Al Solh, Alexis Blake, Egle Budvytyte, Francesca Grilli, Achim Lengerer, Ahmet Öğüt en Niels Vis. Curator: Angela Serino.

27 juni t/m 1 oktober 2009

Jeremiah Day – *Krakersmonument*. Een project in Westpoort in het kader van *My Name is Spinoza*.

Residencies

Bijlm A.I.R.:

Jan Rothuizen (voorjaar) / Laurence Aëgarter (zomer/najaar). I.s.m. CBK Zuidoost.

Zuidas:

Jakob Kolding. I.s.m. Lectoraat Kunst & Publieke Ruimte en Virtueel Museum Zuidas.

Lezingen en andere evenementen

15 januari 2009

Lezingenserie *Now is the Time: Belief*, met Terry Eagleton en Boris Groys (aula Universiteit van Amsterdam).

29 januari 2009

Lezingenserie *Now is the Time: Romanticism*, met Jorg Heiser en Jos de Mul (aula Universiteit van Amsterdam).

17 maart 2009

Red A.I.R. Kunstenaarspresentatie.
 M.m.v. Angela Serino.

4 april 2009

Seminar *The Demon of Comparisons*, met Michèle Faguet, Patrick D. Flores, Vit Havranek, Hiroshi Yoshioka, Ahmad bin Mashadi en David Riff.
 Een project van Electric Palm Tree.

27 juni 2009

Onthulling Jeremiah Day – *Krakersmonument*, m.m.v. Frank van Kreuning en Raivo Puusemp.

25 – 27 september 2009

Red A.I.R.: A Second Exchange, eindpresentatie rondom Bergstraat en Korsjespoortsteeg.

12 oktober 2009

Africa Reflected: lezing *Views of Africa in the Age of Globalisation* door Kobena Mercer en seminar met Koyo Kuouh, Didier Schaub, Oyinda Fakayere en Nontobeko Ntombela Mabongi (Maison Descartes).

12 oktober 2009

Africa Reflected on Video, met werk van Vincent Meessen, Jude Anogwith, Guy Wouete, Salifou Lindou en anderen (Nederlands Instituut voor Mediakunst).

14 oktober 2009

Africa Reflected: lezing *Times of Confusion* door Simon Njami en publieksdiscussie (Maison Descartes).

22 oktober 2009

Lezing Eelco Runia en boekpresentatie Lonnie van Brummelen & Siebren de Haan, i.s.m. Valiz Uitgevers.

7 november 2009

Museumnacht, performance Opera voor Glossolalia door Melanie Bonajo en anderen.

18 november 2009

Lezing en discussie Jimmy Ogonga, CCAEA, i.s.m. de Mondriaan Stichting.

1 december 2009

Boekpresentatie *Now is the Time: Kunst en Theorie in de 21e eeuw*, i.s.m. NAI Uitgevers.

Personeel SMBA

Jelle Bouwhuis, curator

Jan Meijer, office-manager / receptionist

Kerstin Winking, assistent-curator

Marijke Botter, receptionist

Marie Bromander, receptionist (uitzendkracht)

Fleur Flohil, stagiair (UU)

Debbie Marbus, stagiair (UvA)

Loes Stoop, stagiair (UU)

Niek Lekkerkerk, stagiair (UU)

Mirjam Grothusen, stagiair (UvA)

Caroline Vos, stagiair (UU)

Sponsors

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam werd in 2009 genereus ondersteund door:

Gemeente Amsterdam, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Mondriaan Stichting / Arts Collaboratory

Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst

Maison Descartes / Institut Français aux Pays-Bas

Stadsdeel Centrum

Prins Bernhard Cultuurfonds

Stichting Kunst in de Openbare Ruimte (SKOR)

Amsterdamse Spinozakring

Publicaties Stedelijk Museum

Off the Record

Voorstel tot Gemeentelijke Kunstaankopen 2009 – Fotografie

Cat.nr. 888

ISBN 978-90-5006-178-0

Tekst: Hans Aarsman, Hripsimé Visser

Ontwerp: Sabine Verschueren

Stedelijk Museum Amsterdam, 2009

Nederlands/Engels

0707-00-91
0707-00-91

Allora & Calzadilla

Cat.nr. 889

ISBN 978-3-03764-027-2

Redactie: Beatrix Ruf i.s.m. vijf musea, waaronder Stedelijk Museum

(Martijn van Nieuwenhuyzen)

Ontwerp: Müller & Wesse and Wiebke Rosin

JRP/Ringier, 2009

Engels

Fotografie in het Stedelijk

De geschiedenis van een collectie

Cat.nr. 890

ISBN 978-90-5662-713-3

Tekst: Hripsimé Visser, Rik Suermondt

Ontwerp: Bregt Balk

Stedelijk Museum Amsterdam en NAI Uitgevers, 2009

Nederlands

Now is the Time

Kunst en theorie in de 21e eeuw

ISBN 978-90-5662-712-6

Redactie: Jelle Bouwhuis, Margriet Schavemaker e.a.

Ontwerp: Janna en Hilde Meeus

NAI Uitgevers, 2009

Ook verschenen in het Engels

Stedelijk Museum Amsterdam

Jaarverslag 2008

ISBN 978-90-5006-179-7

Redactie: Arjan Reinders

Ontwerp: Klaartje van Eijk

Stedelijk Museum Amsterdam, 2009

Engelse samenvatting

Bouw: Depot & Museumplein

Depot

De bouw van het depot in opdracht van de gemeente, met het ProjectManagement Bureau als gedelegeerd opdrachtgever, is in hoofdlijnen afgerond in juni 2009. Dat wordt op 30 juni gevierd met de onthulling van een gewelfd tegellandschap van Jan Slothouber en William Graatsma in de patio. Bij die gelegenheid overhandigt wethouder Carolien Gehrels, namens de gemeente Amsterdam opdrachtgever van de bouw, symbolisch de sleutel aan directeur Gijs van Tuyl. Het gebouw wordt officieel aan het museum overgedragen wanneer aan alle eisen is voldaan.

Door de inspanning van alle betrokkenen wijkt het gebouw op een aantal punten gunstig af van het programma van eisen, dat in 2005 werd vastgesteld. Het is wat groter, er is een sprinklerinstallatie in de ruimtes waar geen kunst wordt bewaard en de beveiliging is geoptimaliseerd. In opdracht van het Stedelijk Museum zijn onder meer schilderijenrekken, palletstellingen en verrijdbare en vaste stellingen aangebracht.

Bij de inregeling van de klimaatsinstallatie blijkt dat het gevraagde klimaat nog niet is gerealiseerd. Daardoor is het niet verantwoord te beginnen met de verhuizing van de kunst. Alle partijen hopen dat, na een aantal aanpassingen aan de technische installaties, in het voorjaar van 2010 de verhuizing aangevangen kan worden. Dat zal een belangrijke stap zijn voor het museum; de collectie zal niet meer verspreid zijn over drie depots maar onder één dak ondergebracht zijn. Bovendien zullen de kunstwerken in een modern, *state of the art* depot bewaard worden, met een grotere service voor de eigen medewerkers maar ook voor studenten en wetenschappers. Na de verhuizing zal het gebruik van de drie huidige depots worden beëindigd.

Museumplein

De voortgang van de bouw, in opdracht van de gemeente Amsterdam, vordert gestaag. De restauratie van de oudbouw begon zich in 2009 al behoorlijk af te tekenen. De technische installaties, waaronder de techniek voor het klimaat, kunnen echter pas functioneren wanneer de nieuwbouw voltooid is.

Eind 2008 werd het diepste punt van de nieuwbouw gevierd. De betonconstructie onder de keldervloer (circa 40 bij 100 meter) was dicht en het water uit de bouwput gepompt, op 10 meter diepte.

De bouw van de kelder van de nieuwbouw is technisch een zeer lastige klus, die vanwege uitlopende graafwerkzaamheden meer tijd vroeg dan gepland. Gelukkig zijn er geen problemen opgetreden voor de gebouwen in de omgeving, dankzij zorgvuldige en continue monitoring in het Van Gogh Museum en het Concertgebouw. In 2009 kwam de vloer van de begane grond van de kelder volledig gereed. Tijdens de bouw werden openingen met verplaatsbare tentconstructies afgedekt, zodat het werk in de kelder zonder veel regenoverlast kon doorgaan.

De berekening van de staalconstructie die straks de 'badkuip' moet dragen, heeft onverwachte problemen opgeleverd, die eind 2009 werden opgelost. De badkuip, het grote witte bouwvolume, steunt boven de entreehal op vier kolommen en een korte stabiliteitswand. Deze zal grote expositieruimten, het auditorium en de film- en videozaal bevatten, naast kantoren voor de medewerkers. Opvallend is de grote luifel die zeven meter uitsteekt, waardoor er een beschutte entree ontstaat.

Intussen werd bij Holland Composites Industrials in Lelystad het materiaal vervaardigd waaruit de badkuip zal bestaan en waarvan het synthetische materiaal Twaron een van de belangrijkste bestanddelen is. Dit materiaal wordt geleverd door Teijin, een Hoofd Founder van het museum. Bij Holland Composites wordt de huid van de badkuip in prefab onderdelen gemaakt, zodat die later op het Museumplein gemonteerd kunnen worden. De afzonderlijke panelen worden van onderhoudsarm composiet gemaakt, vervolgens per vrachtwagen naar Amsterdam vervoerd om daar vervolgens naadloos aan elkaar gelijmd te worden tot een luifel van 120 bij 24 meter en 15 meter hoog.

Collecties & Presentaties

Inleiding

Ook de sector Collecties & Presentaties stond 2009 in het teken van *Stedelijk in de Stad*. Veel conservatoren en curatoren waren betrokken bij de tentoonstellingen en projecten op locatie. Dit zorgde voor een andere dynamiek, wat een waardevolle ervaring is gebleken. Het museum positioneerde zich op een nieuwe manier in de stad en ging samenwerkingsverbanden aan die ook voor de toekomst nuttig kunnen zijn. Daarnaast werd achter de schermen veel vooruitgang geboekt. De voorbereidingen voor de depotverhuizing, gestart in 2008, zijn in 2009 voltooid zodat de verhuizing werkelijk aangevangen kan worden.

Tevens werd een plan van aanpak gemaakt om de collectie van het Stedelijk, gefaseerd, online te brengen, zodat een groot publiek op een laagdrempelige manier kennis kan nemen van de kunst. Het platform naar buiten zal de nieuwe website van het museum zijn.

Gedegen maar langdurig onderzoek wierp zijn vruchten af; in oktober van 2009 zag het boek *Fotografie in het Stedelijk. De geschiedenis van een collectie* het licht, met dank aan genereuze bijdragen van de Mondriaan Stichting en het VSBfonds. Het is verschenen bij NAI Uitgevers, bij wie gekoppeld aan de heropening van het museum, ook de publieksgids en het collectieboek zullen verschijnen.

De gestage en consentieuze restauratiewerkzaamheden van de afgelopen jaren, met oog op de heropening, leidden tot het aanpakken van de werkelijk moeilijke objecten. In dit licht zijn in de afgelopen jaren goede stappen gezet als het gaat om werk van Gilbert & George, Naum Gabo en Martial Raysse. De restauratie van het werk *Plintserie* van Ger van Elk in 2009 is daar ook een voorbeeld van. De afzonderlijke restauraties leidden tot kennis en nieuwe inzichten en worden in vakbladen gepubliceerd.

Documentatie en Onderzoek

Of het nu gaat om het vervaardigen van publicaties, het documenteren van de collectie in een collectiedatabase of het organiseren van lezingen: het doen, presenteren en uitwisselen van onderzoek naar de collectie en gerelateerde thema's en theorievorming, behoort tot de kerntaken van het Stedelijk Museum.

In dit kader werd in 2009 door diverse teams gewerkt aan het afronden van publicaties die zijn of nog worden uitgegeven door NAI Uitgevers. Na jarenlang onderzoek verscheen *Fotografie in het Stedelijk. De geschiedenis van een collectie*, een publicatie waarin onder anderen door Hripsimé Visser, conservator fotografie, de rijke geschiedenis van deze collectie wordt uitgelicht. Daarnaast verscheen de bundel *Now is the Time: Art and Theory in the 21st Century* waarin een internationaal gezelschap van toonaangevende theoretici reflecteert op de relatie tussen hedendaagse maatschappelijke thema's (globalisering, religie, 9/11) en kunst. In een ver stadium van productie zijn een toegankelijke publieksgids met 200 hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk en een collectieboek waarin circa 40 experts een nieuwe visie geven op belangrijke kunstwerken en stromingen uit de collectie. Deze boeken zullen verschijnen op een tijdstip gekoppeld aan de heropening van het museum.

Buiten het uitbrengen van publicaties werkt het Stedelijk Museum er hard aan om bezoekers diverse digitale platforms aan te bieden waarop ze de collectie in de volle breedte kunnen raadplegen – van archief tot bibliotheek, van schilderij tot glaswerk. Het hart van deze virtuele ruimte wordt de nieuwe website van

het museum. Door vele lagen in de organisatie is in 2009 cruciaal werk verricht om de Adlib collectie-database, met onderzoeksgegevens naar de 90.000 objecten uit de collectie van het Stedelijk, zo te stroomlijnen dat ze in 2010 gefaseerd online gepubliceerd kan worden.

Daarnaast is met groot succes geld geworven voor het realiseren van een *open source augmented reality*-omgeving op de *smartphone*. Minister Plasterk maakte op 15 december bekend het ARTours-project te honoreren met ruim een half miljoen euro, via de subsidieregeling Innovatie Cultuuruitingen van het Ministerie van OCW. De uitwisseling van onderzoek, die door dit soort nieuwe media technologieën mogelijk is, wordt door het Stedelijk als een grote meerwaarde beschouwd.

Bibliotheek

In 2009 werden in de kunsthistorische bibliotheek van het museum 2888 nieuwe aanwinsten gecatalogiseerd, waarvan 258 boeken uit de collectie van Ad Petersen en 80 uit die van Ada Stroeve, beiden voormalig conservator van het Stedelijk. Via ruilverkeer en als bewijsexemplaar kwamen honderden boeken/catalogi binnen. Het aantal aanwinsten van audiovisuele middelen (dvd's/cd's) bedroeg 475. Daarnaast werden 630 artikelen over het Stedelijk Museum geïndexeerd en toegankelijk gemaakt via intranet. Een grote verzameling oudere knipsels over kunst in het algemeen werd afgestoten naar het RKD in Den Haag.

Het opnieuw ordenen, gereedmaken voor digitalisering en hercatalogiseren van de oude knipselmappen ging gestaag door. In totaal zijn er nu 17.000 van de ongeveer 25.000 mappen verwerkt. Bij de opschoning van het documentatiearchief Toegepaste Kunst werden tot nu toe 272 mappen met 'productinformatie' samengesteld en gecatalogiseerd. Deze bevatten veelal kostbaar origineel materiaal als brochures, reclamemateriaal, verkoopcatalogi e.d.. Het aantal lopende abonnementen op tijdschriften bedroeg 232.

In 2009 werd begonnen met de *full text* digitalisering van een deel van het historische archief (1895-1980). In totaal 1,5 miljoen documenten dienen daartoe gescand en 'geOCRd' te worden. Dit gebeurt door de firma Zylab. Daaraan voorafgaand worden alle omslagen voorbewerkt om ze geschikt te maken voor het scanwerk. Inmiddels zijn 400 mappen (ongeveer 80.000 documenten) gescand.

Ten behoeve van de nieuw in te richten leeszaal op het Museumplein werden rond de 3000 monografische werken aangeschaft of uit de bestaande collectie gehaald en herplaatst. Daarnaast werden meer dan 5000 werken herplaatst (omgenummerd, opnieuw van rugetiketten voorzien) vanwege de hoogte in de nieuwe depots aan het Museumplein, die afwijken van die aan de Deccaweg.

Het aantal externe bezoekers van de studiezaal aan de Deccaweg bedroeg 700. Per mail werden via info@stedelijk.nl zeker 2000 vragen over het museum en de collectie beantwoord.

Fotoafdeling

In 2009 werd voor 17.000 euro aan reproductiemateriaal geleverd aan externe klanten, los van de als bewijsexemplaar geleverde boeken. Het museum bereidt in het kader van de heropening enkele publicaties voor. Alle werken voor de aanstaande publieksgids en voor het collectieboek werden gefotografeerd, evenals voor een publicatie over de Khardzhiev-collectie. Er werd een be-

gin gemaakt met een inventarisatie van het enorme beeldarchief van het museum in verband met plannen voor de digitalisering ervan.

Restauraties

In 2009 ging de afdeling, naast de reguliere werkzaamheden, verder met de voorbereidingen voor de depotverhuizing van de collectie. Zie pag. 53 voor een overzicht van de belangrijkste werkzaamheden van de verschillende restauratieateliers.

Een belangrijke restauratie waaraan in 2009 aan is gewerkt is *Plintserie* (1967) van de Nederlandse kunstenaar Ger van Elk. Het werk is een organische hoekvorm, bestaand uit twee ongelijke delen. De vloersculptuur is gemaakt van beschilderd polyurethaan hardschuim. De onderzijde is bedekt met een laag papier en de bovenkant van het werk is beschilderd met verschillende lagen alkydverf die een dikke, gesloten huid vormen. De toplaag van de beschildering bestaat uit twee kleuren, een koel citroengeel en een middengrijs. Over de verf is een dikke, onregelmatige polyurethaan vernislaag aangebracht.

Eind 2007 verkeerde het kunstwerk in een dusdanig slechte toestand dat het niet langer exposabel was. De sculptuur had één afgebroken punt, deuken en gaten in de polyurethaan hardschuim drager, verliezen en (jeugd-)barsten in de verflagen. Ook was de dikke vernislaag in de loop der tijd ernstig verkleurd: de oorspronkelijke koele geel- met- grijze kleurstelling verdween grotendeels onder een onregelmatige, bruine semitransparante laag. Over de zeer verstorende effecten van deze verkleurde laag op de zeggingskracht van het werk heeft ook met de kunstenaar overleg plaatsgevonden.

Voorafgaand aan de behandeling zijn door onderzoekers van het Instituut Collectie Nederland (ICN) monsters van het hardschuim, de verflagen en de vernis geanalyseerd, zodat duidelijk werd uit welke materialen het object precies opgebouwd was. Verschillende behandelmethoden zijn in het restauratieatelier uitvoerig getest op dummy's. Zo zijn diverse lijmen uitgetoet en werd een innovatieve vulmethode voor het hardschuim ontwikkeld. Na consolidatie van de verflagen en het vullen van de gaten in de polyurethaan drager, is gezocht naar technische mogelijkheden om de verkleurde vernis te verwijderen. Dit was aanvankelijk niet eenvoudig, omdat de oplosbaarheid van de vernislaag en die van de onderliggende verflagen dicht bij elkaar lagen. Na een uitgebreide testfase is er een methode gevonden en is de vernislaag daadwerkelijk verwijderd. De behandeling van *Plintserie* is de laatste fase ingegaan, die van de retouche. Na voltooiing van de restauratie zal het kunstwerk er gaaf uitzien, is de originele kleurstelling hersteld en kan het object wederom worden tentoongesteld.

Art Handling

De afdeling Art Handling heeft in 2009 resultaten geboekt op verschillende fronten:

- de reorganisatie van de afdeling Art Handling is afgerond.
- met het opzetten van procedures en gestandaardiseerde formats is verder gewerkt aan het professionaliseren van de afdeling.
- de voorbereidingen voor de verhuizing van de collectie zijn afgerond.

Met het afronden van de reorganisatie van afdeling Art Handling is een belangrijke mijlpaal bereikt. De reorganisatie had als doel om een kwaliteitsimpuls te geven aan alle processen met be-

trekking tot collectiemobiliteit, het presenteren van de collecties alsmede het scheppen van optimale voorwaarden voor het behoud. Zo heeft de reorganisatie geleid tot het opzetten van het Registrar Bureau, dat een sleutelrol speelt in de coördinatie van de collectielogistiek en kunsttransporten, de afhandeling van schades en nog veel meer. In het kader van de reorganisatie is veel aandacht gegeven aan het bijscholen van de Art Handling-medewerkers. Alle behoudstechnische Art Handlers zijn nu in bezit van het certificaat voor behoudsmedewerker en er zijn nu vijf geschoolde behoudsmedewerkers binnen de afdeling depotbeheer. De afdeling Audiovisuele Art Handling heeft met de reorganisatie een bredere rol gekregen op het gebied van het behoud van de audiovisuele collectie. Om deze vernieuwing binnen de audiovisuele afdeling te kunnen leiden, heeft de teamleider van de afdeling in 2009 de Masters in Presentation and Preservation of the Moving Image op de UvA met succes behaald. In het kader van verdere professionalisering is een cursus Art Handling georganiseerd, in samenwerking met het Kröller-Müller Museum.

Voor het verder professionaliseren van de afdeling is een aantal formats ontwikkeld voor het optimaal managen van tentoonstellingen en op het gebied van preventieve conservering. Voorbeelden hiervan zijn het opzetten van conserverings- en veiligheidsrichtlijnen bij tentoonstellingsbouw en -inrichting. Daarnaast is een standplaatscodering systematiek voor het nieuwe depot en het museumgebouw ontwikkeld en zijn de depotprocedures voor het in gebruik nemen van het nieuwe depot vastgesteld.

De verschillende Art Handling-afdelingen hebben zich daarnaast in 2009 gericht op het afronden van de voorbereidingen voor het verhuizen van circa 90.000 werken naar het nieuwe depot.

Daartoe heeft de afdeling Behoudstechnische Art Handling ruim 1100 beschermlijsten voor schilderijen gemaakt en deze gemonteerd, 65 maatkisten voor driedimensionale objecten, 40 maatpallets voor zware objecten en 9 transportkarren.

Daarnaast heeft de afdeling ook nog beschermingen gemaakt voor 4 nieuwe aanwinsten, waaronder Rietvelds Witteveen kinderstoel.

De afdeling depotbeheer heeft in de voorbereiding op de verhuizing onder meer de schilderijcollectie stofvrij gemaakt, alle objecten gelabeld en van hun toekomstige plaats in het nieuwe depot voorzien.

Gelijklopend aan alle voorbereidende activiteiten ten behoeve van de verhuizing heeft de afdeling Art Handling uiteraard ook tijd besteed aan diverse lopende werkzaamheden, zoals bruiklenen, aanwinsten en tentoonstellingen. Zo is de afdeling ingezet bij de tentoonstellingen in Huize Frankendael, De Nieuwe Kerk en in het Van Gogh Museum. Er zijn in het kader van bruikleen-verkeer 135 objecten uit de collectie voorbereid en verpakt voor transport in binnen- en buitenland.

Tot slot heeft de audiovisuele afdeling een aantal conserveringsprojecten afgerond, waaronder Peter Struyckens *Projekt I-'90* en Jan Dibbets *Horizon III – Sea*. Ook zijn diverse werken uit de audiovisuele collectie gedocumenteerd en onderzocht en is het digitaliseringsproject van de videocollectie van het Stedelijk afgerond.

Aankopen

(MS = met subsidie van de Mondriaan Stichting)

Beeldhouwkunst

Jackson, Matthew Day
Dymaxion Biotron, 2009
Grimm Fine Art,
Amsterdam
aangekocht dankzij een
bijdrage van de Stichting
1000 Steps, de Stichting
Art Moves en een anonieme particulier

Manders, Mark
Livingroom Scene, 2008
Zeno X Gallery,
Antwerpen
(MS)

Monahan, Matthew
Ornamental Hermit, 2008
Galerie Fons Welters,
Amsterdam

Fotografie

Gursky, Andreas
Frankfurt, 2007
Sprüth Magers, Londen
aangekocht dankzij subsidie van de Mondriaan Stichting, het Titus Fonds van de Vereniging Rembrandt, het VSB-fonds en het SNS REAAL Fonds
Gursky, Andreas
Mayday V, 2007
Sprüth Magers, Londen
aangekocht dankzij subsidie van de Mondriaan Stichting, het Titus Fonds van de Vereniging Rembrandt, het VSB-fonds en het SNS REAAL Fonds

Hassink, Jacqueline
Abarth girl, Frankfurt, Germany, 2007
Art Advice for Photography, Amsterdam
Hassink, Jacqueline
Jeep girl, Shanghai, China, 2005
Art Advice for Photography, Amsterdam
Hassink, Jacqueline
Maserati girl, Detroit, U.S.A., 2007
Art Advice for Photography, Amsterdam
Hassink, Jacqueline
Mazda girl 1, Tokyo, Japan, 2003
Art Advice for Photography, Amsterdam
Hassink, Jacqueline
Seat girl 1, Paris, France, 2004
Art Advice for Photography, Amsterdam

Killip, Chris
In Flagranti. London 1988 (fotoboek), 1988

Abebooks, Victoria, Canada
Leiter, Saul
Harlem, New York, 1960
Howard Greenberg Gallery, New York
Leiter, Saul
Reflection, New York, 1958
Howard Greenberg Gallery, New York
Leiter, Saul
Taxi, New York, 1957
Howard Greenberg Gallery, New York

Grafische Vormgeving
Beeke, Studio Anthon
Kunstrai, 1998 (catalogus), 1998
Boek2, Utrecht

Boom, Irma
Design and the Elastic Mind (catalogus), 2008
Nijhof & Lee, Amsterdam

Boom, Irma / Quispel, Thijs
Kunst op Kamers (boek), 2008
Nijhof & Lee, Amsterdam

Colenbrander, T.C.A.
Nederlandsche dichters (Albert Verwey) (boek), 1896
Casanova Books, Amsterdam

Hammer, Melle
kalender, 2009
Nijhof & Lee, Amsterdam

les Graphistes Associés
A la rencontre des associations (Paris Trocadéro) (uitnodiging), 1994
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube
les Graphistes Associés
Scènes d'été (ville de Beauvais), 1995
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube
les Graphistes Associés-Grapus
Invitation à une fête le 18 mai 1990 (uitnodiging), 1990
Vincent Perrotte, Saron-sur-Aube

Mau, Bruce
S,M,L,XL (boek), 1995
Nijhof & Lee, Amsterdam

Wanders, Marcel / Elsinga, Roel-Jan
Amsterdam Creative Capital (boek), 2009
Marcel Wanders Studio, Amsterdam

Grafische Vormgeving: Affiches

Apeloig, Philippe
TDC 54 Call for entries, 2007
Philippe Apeloig, Parijs (MS)
Apeloig, Philippe
Vivo in Typo, 2008
Philippe Apeloig, Parijs

Atla
Ebano. Crema per calzature, 1927
Swann Galleries, New York

Bernhard, Lucian
Stiller, 1908
Gielijn Escher, Amsterdam

Courage, Grapus, Les Graphistes Associés
32 affiches voor Françoise Courtiade Galerie d'Art, Toulouse, 1987-1985
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Crouwel, Wim
Edgar Fernhout, 1963
Van Sabben Poster Auctions, Hoorn

Fairey, Shepard
Hope, 2008
E-bay (World Wide Web) (MS)

Grapus
Printemps culturel du Valenciennois (2 affiches), 1989-1990
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Kisman, Max
Max Kisman's lieve lust (3 affiches), 2005
Max Kisman, Amsterdam

les Graphistes Associés
38 affiches voor les Graphistes Associés, 1990-2000
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Liemburg, Harmen
Black Current, 2008
Harmen Liemburg, Amsterdam (MS)
Liemburg, Harmen
Dutch Flood, 2008
Harmen Liemburg, Amsterdam
Liemburg, Harmen
Ultralight UNCC black, 2009
Harmen Liemburg, Amsterdam

Metahaven
Frontière (10 affiches), 2008
Metahaven, Amsterdam
Metahaven
Featuring (4 affiches), 2009
Metahaven, Amsterdam

Onbekend
Entuziyazm, 1931
Tony Scanlon, Londen

Perrottet, Vincent / Lenz, Anette
14 affiches voor theater Le nouveau Relax, 2006-2009
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube
Perrottet, Vincent / Lenz, Anette
25 affiches voor theater La Filature, 2006-2009
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Perrottet, Vincent
3 affiches voor Théâtre de Nogent-sur-Seine, 2007-2009
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Perrottet, Vincent / Lenz, Anette
41 affiches voor Théâtre d'Angoulême, 2000-2008
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Perrottet, Vincent / Muratet, Myr
Aimer c'est tout partager, 2004
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Perrottet, Vincent
Je n'aime plus les villes. Elles ont perdu le sens de la vie, 2007
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Perrottet, Vincent / Muratet, Myr
Je suis séropositive, 2004
Vincent Perrottet, Saron-sur-Aube

Quarez, Michel
13 affiches voor Bobigny sur Ourcq, 2007-2009
Michel Quarez, Saint Denis
Quarez, Michel
3 affiches voor Quartier d'été, 2009
Michel Quarez, Saint Denis

Schuurman, Michiel
5 affiches voor Horse-

MoveProjectSpace, 2007-2008
Michiel Schuurman, Amsterdam
Schuurman, Michiel
Censored Pornography, 2009
Michiel Schuurman, Amsterdam
Schuurman, Michiel
Chaosbecomscsms, 2009 Michiel Schuurman, Amsterdam
Schuurman, Michiel
Contained, 2009
Michiel Schuurman, Amsterdam
Schuurman, Michiel
Expert Meeting # 1, 2009
Michiel Schuurman, Amsterdam
Schuurman, Michiel
The last of the Mohicans, 2009
Michiel Schuurman, Amsterdam
Stoecklin, Niklaus
Schweizerische Städtebau-Ausstellung, 1928
Tony Scanlon, Londen

Industriële Vormgeving

Dekker, Jon
Portes (model 9601) (2 armstoelen, stapelstoelen), 1998-2000 (ontwerp), 2002-2004 (productie)
prod. Philip Möbel-manufaktur (vh Rosenthal Einrichtung)
Philip Möbelmanufaktur, Espelkamp

Kalff, Louis C.
(luidspreker), ca. 1925
prod. Philips
Reyer Kras, Amsterdam

Kalff, Louis C. / Loewy, Raymond (toegeschreven)
Philishave (model 7735) (scheerapparaat), 1948
prod. Philips
C.C.E. Glazenburg, Bloemendaal

Ninaber van Eyben, Bruno
Muntset 1982 (munt), 1982
prod. 's Rijks Munt
Muntenhandel Smit, Amsterdam

onbekend
Toot-a-Loop (2 radio's), ca. 1970 (ontwerp)
prod. National Panasonic/

Matsushita Electric
Botterweg Auctions,
Amsterdam

Studio Wieki Somers
Chinese Stools, Made in China Copied by Dutch (stoel), 2007
prod. Studio Wieki Somers
Vivid Gallery, Rotterdam (MS)
Studio Wieki Somers
Chinese Stools, Made in China Copied by Dutch (kruk), 2007
prod. Studio Wieki Somers
Vivid Gallery, Rotterdam

Installaties

Acconci, Vito
Audio Station, 2005
Vito Acconci, New York
werk sinds 2005 in collectie Stedelijk Museum

Jonas, Joan
8 Dvd's en diaserie uit: *Revolted by the Thought of Known Places...*
Sweeney Astray, 1994
Joan Jonas, New York
werk sinds 1994 in collectie Stedelijk Museum

Rehberger, Tobias
Männer verlieren Frauen, Frauen verlieren Männer, Menschen verlieren das Leben, 2002
Galerie Bärbel Grässlin, Frankfurt am Main

Ribas, Xavier
Greenhouse, 2007
Paradox, Edam

Tillmans, Wolfgang
Stedelijk Room, 2008
Installation of c-prints, inkjet prints and photocopy, 2008
Wolfgang Tillmans, Londen
aangekocht dankzij subsidie van de Mondriaan Stichting

Kunstenarsboeken

Desroches, Muriel
Papillons. Eschenau Summer Press Publications, nr. 54, 2006
Lydia Megert Editions, Bern

Doesburg, Theo van
De Stijl Internationaal
maandblad voor nieuwe kunst wetenschap en cultuur (nr. 9, 12, 75/76), 1924-1927

Aankopen

Antiquariaat J.A.
Vloemans, Leiden
Doesburg, Theo van
De Stijl Internationaal
maandblad voor nieuwe
kunst wetenschap en
cultuur (adreswikkel)
Antiquariaat J.A.
Vloemans, Leiden

Duval, Céline
La revue en 4 images no.
001 t/m 030, 2001-2006
XX Multiple Galerie,
Rotterdam
Duval, Céline
Tous ne deviendront pas
pilote automobile, 2004
XX Multiple Galerie,
Rotterdam

Gomringer, Eugen
es muss alles hand und
fuss haben. Eschenau
summer press publica-
tions, nr. 53, 2005
Lydia Megert Editions,
Bern

Janssen, Servie
Going home, 1975
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
Het massief, 1982
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
H2, 1989
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
Moonbreath, 1977
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
Performance Hengelo 22
8 79, 1979
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
Platmond, 1975
Servie Janssen, Nijmegen
Janssen, Servie
Zona Frigida, 1977
Servie Janssen, Nijmegen

Noorman, Ronald /
Balkt, H.H. ter
Negende eeuw, 2008
Ronald Noorman,
Amsterdam

Pettibon, Raymond
Captive Chains, 1978
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Console, Heal or Depict.,
1984
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Kismet's Account, 1984
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Like Death Valley, 1985
Specific Object, New York

Pettibon, Raymond
Meandering On a Riff,
1988
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Misadventures, 1989
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
New Wavy Gravy, 1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Origin Issue, (z.j.)
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Other Christs, 1982
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Selfishness, 1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Short Teats, Bloody Milk,
1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Sweet Luther, 1991
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
The Express Sex Train,
1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
The Skull Globe, 1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Tripping Corpse 2 "The
Hippie Thing", 1982
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Tripping Corpse 5, 1984
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Tripping Corpse 6, 1985
Specific Object, New York
Pettibon, Raymond
Wein, Weib, und Gesang,
1985
Specific Object, New York

Sander, Karin
eschenau, februari 2008.
Eschenau summer press
publications, nr. 55, 2008
Lydia Megert Editions,
Bern

Vries, Herman de
Eigenblut. Eschenau
summer press publica-
tions, nr. 56, 2008
Lydia Megert Editions,
Bern

Vries, Herman de
kant cant. Eschenau
summer press publica-
tions, nr. 60, 2009
Lydia Megert Editions, Bern
Vries, Herman de
le chêne de trévans.
Statement. Eschenau
summer press publica-
tions, nr. 57, 2008
Lydia Megert Editions,
Bern

Vries, Herman de
looking smelling hearing
etc. Eschenau summer
press publications, nr. 59,
2008
Lydia Megert Editions,
Bern
Vries, Herman de
quelques moments du
courant de bès reproduc-
tions photographiques
(3 sec de difference).
Eschenau summer press
publications, nr. 58, 2008
Lydia Megert Editions,
Bern

Schilderkunst

Bjerg, Anna
Beach, 2009
Galerie Gabriel Rolt,
Amsterdam
Bjerg, Anna
Clouds, 2009
Galerie Gabriel Rolt,
Amsterdam

Toegepaste Kunst

Fritsch, Karl
ring, 2008
Galerie Ra, Amsterdam

Noten, Ted
Moskou (halssieraad),
2006
Atelier Ted Noten,
Amsterdam

Werken op Papier: Prenten

Meese, Jonathan
Grosse Tyrannen, 2008
Grimm Fine Art,
Amsterdam

Werken op Papier: Tekeningen

Potrc, Marjetica
Community Gardens in
New West, 2009
Max Protetch Gallery,
New York

Gemeentelijke aankopen

Bewegend beeld en/
of geluid
Dijkstra, Rineke
The Dress-rehearsal,
Xiamen, China, 29 april
2006 (videoschets), 2006
Rineke Dijkstra,
Amsterdam
Dijkstra, Rineke
Dancing Couple Tijuana
Mexico, 25 januari 2004
(videoschets), 2004
Rineke Dijkstra,
Amsterdam

Oltheten, Paulien
Man en Hond, 2002
Paulien Oltheten,
Amsterdam

Fotografie

Baart, Theo
Huishoudelijk leed, 2009
Theo Baart, Hoofddorp
Baart, Theo
Beukenhorst, Geniedijk,
1997
Theo Baart, Hoofddorp
Baart, Theo
Hoofddorp, Hoofdweg,
1998
Theo Baart, Hoofddorp
Baart, Theo
Toolenburg, 1992
Theo Baart, Hoofddorp
Baart, Theo
Pootaardappel Konst,
1992
Theo Baart, Hoofddorp

Denderen, Ad van
Tot in het paradijs,
2002-2003
Ad van Denderen,
Amsterdam
Denderen, Ad van
Go No Go, 1998-2002
Ad van Denderen,
Amsterdam
Denderen, Ad van
Tirana, Albanië, 2004
Port Said, Egypte, 2005
Benidorm, Spanje, 2004
(uit: *So Blue So Blue*)
Ad van Denderen,
Amsterdam

Dijk, Ria van
In Almost Every Picture,
1936-2009
Ria van Dijk, Tilburg

Fens, Erik
Autoboorn, 2008
Erik Fens, Amsterdam

Hermanides, Peter
Oude dame voor het
raam 1, 2007
Peter Hermanides,
Amsterdam
Hermanides, Peter
Oude dame voor het

raam 2, 2008
Peter Hermanides,
Amsterdam

Kouws, Frank
Ex-voto's in een Italiaanse
kapel, 2008
Frank Kouws, Milsbeek

Pals, Anne van de
Vader en broer met hun
honden op de boerderij,
2008-2009
Anne van de Pals,
Amsterdam

Sars, Don
Dave & Donny (fotoboek),
2009
Don Sars, Amsterdam

Installaties

Sola, Claudia
Being There, 2007-2009
Claudia Sola, Amsterdam

Schenkeningen

Beeldhouwkunst

Veneman, Peer
On Eggs II, 1985
mevr. C. Eijtes, J.A. van Rooijen, Amsterdam

Bewegend beeld en/of geluid

Engels, Pieter
Engels smoking his signature, signing the universe, 1972
Pieter Engels, Amsterdam

Hooykaas/Stansfield
In het oog van de storm, 1992
Madelon Hooykaas, Amsterdam
Hooykaas/Stansfield
Point of Reference, 1990
Madelon Hooykaas, Amsterdam

Fotografie

Denderen, Ad van
Asfaltweg, Frankrijk (uit: *So Blue So Blue*), 2007
Ad van Denderen, Amsterdam
Denderen, Ad van
Tot in het paradijs, 2002-2003
Ad van Denderen, Amsterdam

Hanzlová, Jitka
Morning Dust, 2004
Jitka Hanzlová, Essen

Hermanides, Peter
Spirits (aangeboden door thuiszorg cliënt), 2008
Peter Hermanides, Amsterdam

Meer, Hans van der
European Fields. The Landscape of Lower League Football. London 2006 (fotoboek), 2006
Hans van der Meer, Amsterdam

Grafische Vormgeving

Balk, Bregt
Goswin Van der Weyden's late medieval cycle of paintings representing the life of St. Dymphna (boek), 2008
Bregt Balk, Amsterdam
Balk, Bregt
Ineens is het later geworden (boek), 2007
Bregt Balk, Amsterdam
Balk, Bregt
Met trots presenteren wij... (boek), 2005
Bregt Balk, Amsterdam

Bataille, Marion / Jeunesse, Albin Michel /

Yuen, Michael
ABC 3D (boek), 2008
Querido's Uitgeverij BV., Amsterdam

Bladel, Ida van
Miss Levi's (tas), 1971
Ad Petersen, Amsterdam

Bons, Jan
700. Amsterdam 700 jaar (tas), 1975
Ad Petersen, Amsterdam

Boom, Irma
Collectie Dommering – imaginair museum (boek), 2008
Irma Boom, Amsterdam
Boom, Irma
Every Thing Design (boek), 2009
Christian Brändel, Zürich
Boom, Irma
Prins Claus Fonds Jaarverslag, 2008, 2009
Prins Claus Fonds, Amsterdam

Bostelen, Herman van
U-HOME De Nieuwe Salon (catalogus), 2008
Herman van Bostelen, Utrecht

Cassandre, A.M.
First in Development. CCA (advertentie), 1937
C.C.E. Glazenburg, Bloemendaal

Crouwel, Wim
Kieler Woche (huisstijl), 1997
Wim Crouwel, Amsterdam

Designpolitie
briefpapier, brochure en envelop voor Ted Noten, 2008
Ted Noten, Amsterdam
Designpolitie
Toneelgroep Amsterdam 9/10 (programma), 2009
Stadsschouwburg Amsterdam

Griffiths, Catherine / Connew, Bruce
I must behave. Bruce Connew (boek), 2009
Catherine Griffiths, Wellington

Hertogs, Suzanne
Ontwerphaven van Nul tot Oneindig (agenda), 2008
Drukkerij ANDO b.v., Den Haag

Kalman, Tibor (M&Co.)
Effective, 1996

Tibor Kalman, New York
Jongejans, Charles
500 Years of Gnosis in Europe (catalogus), 1993
Bibliotheca Philosophica Hermetica, Amsterdam

Knip, René
27 affiches voor het Koninklijk Concertgebouwkeest, 2004-2009
Koninklijk Concertgebouwkeest, Amsterdam
Knip, René
5 programma's voor het Koninklijk Concertgebouwkeest, 2009
Koninklijk Concertgebouwkeest, Amsterdam
Knip, René
Huisstijl voor het Koninklijk Concertgebouwkeest, 2004
Koninklijk Concertgebouwkeest, Amsterdam

Laucke, Dirk / Siebein, Johanna
BCAD. Benthem Crouwel 1979-2009 (catalogus), 2009
Benthem Crouwel Architecten BV, Amsterdam

Lesley Moore
50 x De Best Verzorgde Boeken (map), 2009
CPNB, Amsterdam

Levin, Michaël / Perron, Bérangère
Eaux d'en haut, eaux d'en bas (Iris Sara Schiller) (boek), 2008
Michaël Levin, Parijs
Levin, Michaël / Perron, Bérangère
Silences (catalogus), 2009
Michaël Levin, Parijs

Luginbühl, Bernhard
Sommer, Frühling, Herbst, Winter (tas), 1999
Ad Petersen, Amsterdam

M/M (Paris)
Zumtobel Group Geschäftsbericht 2008/09 (brochure), 2009
Jürg Zumtobel, Dornbirn

Maurer, Luna
Grijsblok (notitieblok), 2007
Luna Maurer, Amsterdam
Maurer, Luna / Spek, Jochem van der
Schrijfblok (notitieblok), 2002
Luna Maurer, Amsterdam

Mellier, Fanette

Le travail de rivière (boek), 2008
Fanette Mellier, Le Kremlin-Bicêtre

Mooren, Maureen
Holland Festival 2009 (programma), 2009
Stichting Holland Festival, Amsterdam

Oldenburg, Claes
Claes Oldenburg Drawings and Prints (briefpapier), 1977
Ad Petersen, Amsterdam

Onbekend
Amsterdamsche tentoonstelling v. woninginrichting (speld), 1921
Erna van Osselen, Amsterdam

Piet Gerards Ontwerpers
Gouden Ganzenveer. Adriaan van Dis (catalogus), 2009
Piet Gerards Ontwerpers, Amsterdam

Pitt Kraning, Suzan
Suzan Pitt Kraning (uitnodiging), 1974
Ad Petersen, Amsterdam

Quarez, Michel
Paris quartier d'été (programma), 2008
Michel Quarez, Parijs

Reitsma, Lex
2 programmaboekjes voor De Nederlandse Opera, 2009
Lex Reitsma, Haarlem
Reitsma, Lex
Varèse 360 (boek), 2009
Lex Reitsma, Haarlem

Riemersma, Ella
De lange weg (boek), 1929
Albert Verschuieren, Amsterdam

Holst Roland, R. N.
Over kunst en kunstenaars (boek), 1923
André van Oort, Haarlem
Holst Roland, R. N.
Over kunst en kunstenaars (boek), 1928
André van Oort, Haarlem

Rooijen, Wijnje van / Péronnet, Pierre
Chaumont 20 (catalogus), 2009
Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont

Stone Twins, The
2 uitnodigingen voor Toneelschuur Haarlem, 2007-2009
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
180 Christmas Card (wenskaart), 2006
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
ADCN Jaarboek 2008 (boek), 2008
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
Antigone-Kreon-Oidipous (Toneelschuur Haarlem 26.03 > 11.04.09) (aankondiging), 2009
Toneelschuur Haarlem
Stone Twins, The
Glengarry Glen Ross (programma), 2009
Toneelschuur Haarlem
Stone Twins, The
Logo R.I.P. – A Commemoration of Dead Logotypes (boek), 2003
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
MassiveMusic (visitekaartje), 2001
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
ONLY (huisstijl), 2008
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
SoundCircus (huisstijl), 2008
The Stone Twins, Amsterdam
Stone Twins, The
Usual Suspects (huisstijl), 2007
The Stone Twins, Amsterdam

Stone, Declan
Levi's 'Capital E' (brochure), 2005
The Stone Twins, Amsterdam
Studio Annelys de Vet / Werff, Samantha van der
Nescio Joost Swarte (boek), 2007
Arie Lenoir, Amstelveen
Studio Sander Boon
De Best Verzorgde Boeken 2008 (catalogus, boek, uitnodiging, affiches), 2009
CPNB, Amsterdam
Thonik
Gemeente Amsterdam

Stadsarchief (jaarverslag), 2009
Stadsarchief Amsterdam

Tolenaar, Mariëlle
Avant-gardes '20/'60. Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum (uitnodiging en flyer), 2009
Van Gogh Museum, Amsterdam

Total Design Maastricht
Jaarverslag 2000
Academisch ziekenhuis Maastricht, 2001
William Graatsma, Maastricht

Vos, Floris / Olaf, Erwin
Fall (Erwin Olaf) (catalogus), 2008
Institut Néerlandais, Parijs

Yen, Jayme
Jan van Eyck Jaarboek 2008, 2009
Jan van Eyck Academie, Maastricht

Grafische Vormgeving: Affiches

Abedini, Reza
20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont, 2009
Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont

Beeke, Anthon
Hendrik Nicolaas Werkman, 1996
Ad Petersen, Amsterdam

Beyen, Karel
April 30 Best Party in the World, 2009
Amsterdam Partners, Amsterdam
Beyen, Karel
April 30 Best Party in the World, 2009
Amsterdam Partners, Amsterdam

Bill, Max
Allianz, 1947
Wim Crouwel, Amsterdam

Bos, Peter te / Struys, Wouter van der
A Campingflight to Lowlands Paradise 2006, 2006
Twizter, Amsterdam

Bostelen, Herman van
De laatste dagen der mensheid (Karl Kraus), 2008

Schenkeningen

Gielijs Escher, Amsterdam <u>Bouvet, Michel</u> <i>Festival d'Affiches de Chaumont: Affiches politiques et sociales</i> 1995 Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Diverse kunstenaars</u> <i>De zee</i>, 2009 Cobra Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen <u>Doppelpunkt</u> <i>Bauhaus-Archiv Museum für Gestaltung</i>, 1996 C.C.E. Glazenburg, Bloemendaal <u>Dubuffet, Jean</u> <i>Dubuffet Retrospective</i>, 1981 Ad Petersen, Amsterdam <u>Escher, Gielijn</u> <i>Alles Slopen!? Architect Piet Elling en het Nieuwe Bouwen in Amsterdam</i>, 2008 Gielijn Escher, Amsterdam <u>Escher, Gielijn</u> <i>Wim Crouwel 80</i>, 2008 Gielijn Escher, Amsterdam <u>Ferrer, Isidro</u> <i>20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont</i>, 2009 Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Hartingsveldt, Frits van</u> <i>Goldberg Variaties (George Tabori)</i>, 1995 Gielijn Escher, Amsterdam <u>Hartingsveldt, Frits van</u> <i>Oom Wanja (A. Tsjechov)</i>, 1994 Gielijn Escher, Amsterdam <u>Hartingsveldt, Frits van</u> <i>Ritter Dene Voss (Thomas Bernhard)</i>, 1994 Gielijn Escher, Amsterdam <u>Hespeel, Jan W. / Sabbe, Randoald</u> 2 affiches voor De Werf, 2007 Jan W. Hespeel, Ardoie en Randoald Sabbe, Gent <u>Hespeel, Jan W. / Sabbe, Randoald</u> <i>Happy Birthday (20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont)</i>, 2009 Festival International de	<i>l'Affiche et du Graphisme de Chaumont</i> <u>Joye, Lodewijk</u> <i>Götterdämmerung</i> (Vlaamse Opera), 2008 Lodewijk Joye, Antwerpen <u>Joye, Lodewijk</u> <i>Siegfried</i> (Vlaamse Opera), 2007 Lodewijk Joye, Antwerpen <u>Leeuwen, Matthijs van</u> <i>D66 Gay Ja</i>, 2009 D66, Amsterdam <u>Leeuwen, Matthijs van</u> <i>D66 Nachtleven Ja</i>, 2009 D66, Amsterdam <u>Liemburg, Harmen</u> <i>Black Current: Tiger</i>, 2008 Harmen Liemburg, Amsterdam <u>Liemburg, Harmen</u> <i>Op basis van Bas Oudt</i>, 2009 Harmen Liemburg, Amsterdam <u>Matsunaga, Shin</u> <i>Chaumont Festival 2009</i> 20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Matusiak, Paulina</u> <i>Chaumont Festival 2009</i> 20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Nakamura, Makoto</u> <i>Nakamura: 30 Mona Lisa's</i> Ad Petersen, Amsterdam <u>Ott, Nicolaus / Stein, Bernard</u> <i>Bauhaus-Archiv Museum für Gestaltung</i>, 1985 C.C.E. Glazenburg, Bloemendaal <u>Quarez, Michel</u> <i>Bienvenue!</i>, 2003 Michel Quarez, Saint Denis <u>Saura, Antonio</u> <i>6 Heures pour l'Espagne</i> Ad Petersen, Amsterdam <u>Schuurman, Michiel</u> <i>Let's take it outside</i>, 2009 Michiel Schuurman, Amsterdam <u>Schweizer, Mathias</u> <i>Zonder titel</i>, 2009 Mathias Schweizer, Parijs <u>Sonnoli, Leonardo</u> <i>Chaumont Festival 2009</i>	20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Stone Twins, The</u> <i>A Streetcar Named Desire</i>, 2008 The Stone Twins, Amsterdam <u>Stone Twins, The</u> <i>Britannicus</i>, 2007 The Stone Twins, Amsterdam <u>Stone Twins, The</u> <i>Per4m</i> (2 affiches), 2004 The Stone Twins, Amsterdam <u>Studio Boot</u> <i>2004. Het jaar van de aap</i>, 2004 Studio Boot, 's-Hertogenbosch <u>Studio Boot</u> <i>2005. Het jaar van de haan</i>, 2005 Studio Boot, 's-Hertogenbosch <u>Studio Boot</u> <i>2007. Year of the Pig</i>, 2007 Studio Boot, 's-Hertogenbosch <u>Thonik</u> <i>20 Ans (20e Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont)</i>, 2009 Festival International de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Tinguely, Jean</u> <i>Galerie Espace</i>, 1960 Ad Petersen, Amsterdam <u>Tinguely, Jean</u> <i>Maschinen Plastiken</i>, 1972 Ad Petersen, Amsterdam <u>Tinguely, Jean</u> <i>Tinguely</i>, 1987 Ad Petersen, Amsterdam <u>Tolenaar, Mariëlle</u> <i>Avant-gardes '20/'60. Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum</i>, 2009 Van Gogh Museum, Amsterdam <u>Topor, Roland</u> <i>Celles qu'on n'a pas eues</i>, 1980 Ad Petersen, Amsterdam <u>Topor, Roland</u> <i>Dorotheas Rache</i>, 1974 Ad Petersen, Amsterdam <u>Wagenbreth, Henning</u> <i>Chaumont Festival 2009</i> 20e Festival International	de l'Affiche et du Graphisme de Chaumont <u>Warmerdam, Mart</u> <i>Art Amsterdam '09 solo</i>, 2009 Mart Warmerdam, Haarlem Industriële vormgeving <u>Bush Radio</u> <i>(model TV22)</i>, ca.1950 (ontwerp) ca.1950-52 (productie) Reyer Kras, Amsterdam <u>Delphin Design</u> <i>(model S 360 F)</i> (2 armstoelen), 1999 (ontwerp), vanaf 1999 (productie) prod. Thonet GmbH Frans M. Bruinsma, directeur Thonet B.V., Beesd <u>Diez, Stefan</u> <i>(model 404 F)</i> (stoel), 2007 (ontwerp), vanaf 2007 (productie) prod. Thonet GmbH Frans M. Bruinsma, directeur Thonet B.V., Beesd <u>Hutten, Richard</u> <i>3 minus 1</i> (bureau), 1996 (ontwerp) prod. Richard Hutten Studio Richard Hutten, Rotterdam <u>Hutten, Richard</u> <i>Ding 3</i> (stoel, bank, tafel), 2000 (ontwerp) prod. Richard Hutten Studio Richard Hutten, Rotterdam <u>Hutten, Richard</u> <i>Loop Memory Key</i> (2 usb-sticks), 2006 (ontwerp), 2007 (productie) prod. Kikkerland Richard Hutten, Rotterdam <u>Hutten, Richard</u> <i>O-pen</i> (2 pennen), 2007 (ontwerp), 2008 (productie) TNT Post Richard Hutten, Rotterdam <u>Hutten, Richard</u> <i>O-pen</i> (prototype), 2007 (ontwerp) Richard Hutten, Rotterdam <u>Hutten, Richard</u> <i>Richard Hutten iD/cutlery</i> (bestek), 2008 (ontwerp), 2009 (productie)	prod. Royal VKB Richard Hutten, Rotterdam <u>Kahlcke, Hartwig</u> <i>Aromatic (model KSM 2)</i> (koffiemolen), 1979 (ontwerp) prod. Braun AG Robin Beekhuizen, Amsterdam <u>Kalman, Tibor (M&Co.)</u> (horloge), 1984-1987 (ontwerp) Tibor Kalman, New York <u>Kalman, Tibor (M&Co.)</u> <i>Askew</i> (wandklok), 1984 (ontwerp) Tibor Kalman, New York <u>Kalman, Tibor (M&Co.)</u> <i>Bodoni</i> (horloge), 1984 (ontwerp) Tibor Kalman, New York <u>Lubs, Dietrich</u> <i>(model ABW 41)</i> (wandklok), 1981 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam <u>Ninaber van Eyben, Bruno</u> <i>Randstad bonbonnière</i> (schaal), 1999 prod. Studio Ninaber Studio Ninaber, Delft <u>Onbekend</u> <i>(model 1008)</i> (scheerapparaat), ca. 1980 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam <u>Onbekend</u> <i>Reflex Control (model AB 313 rsI)</i> (wekker), 1990 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam <u>Rietveld, Gerrit / Rietveld, Wim</u> <i>Mondial (model 117, remake)</i> (stapelstoel), 1957 (ontwerp), 2006 (remake) prod. Gispen Gispen, Culemborg <u>Seiffert, Florian</u> <i>(scheerapparaat)</i>, 1970 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam <u>Thonet, Gebrüder</u> <i>(model S43)</i> (stoel), 1933 (ontwerp) prod. Thonet GmbH Frans M. Bruinsma,	directeur Thonet B.V., Beesd <u>Ullmann, Roland</u> <i>Micron</i> (scheerapparaat), 1977 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam <u>Ullmann, Roland</u> <i>Micron</i> (scheerapparaat), ca. 1985 prod. Braun AG Wim Crouwel / Judith Cahen, Amsterdam Installatie <u>Moti, Melvin</u> <i>The Prisoner's Cinema</i>, 2008 Melvin Moti, Rotterdam Kunstenaarsboeken <u>Antistrot</u> <i>Cyberstort</i>, 2004 Martijn van Nieuwenhuyzen, Amsterdam <u>Antistrot / Rotkop / Knust</u> <i>L'Anvers contra Rotterdam</i>, 2005 Martijn van Nieuwenhuyzen, Amsterdam <u>Auerbach, Anthony</u> <i>Aerial Reconnaissance Berlin</i>, 2009 Martijn van Nieuwenhuyzen, Amsterdam <u>Bauer, Lilo</u> <i>Circling</i>, 2008 Jan van Eyck Academie, Maastricht <u>Besems, Dinie</u> <i>Gebakkenlugt Tijdschrift # 005</i>, 2009 Dinie Besems, Amsterdam <u>Besems, Dinie</u> <i>Gebakkenlugt Tijdschrift # 006</i>, 2009 Dinie Besems, Amsterdam <u>Cruz-Diez, Carlos</u> <i>Point d'ironie nr. 46</i>, 2008 Point d'ironie, Parijs <u>Delvoye, Wim</u> <i>Wim Delvoye for dummies</i>, 2008 Galerie Rodolphe Janssen, Brussel <u>Dirkx, Piet</u> <i>Piet Dirkx</i>, 2009 Piet Dirkx, Eindhoven
--	---	--	---	---	---

Restauraties

Eijkelboom, Hans
Fotonotities nummer 22,
 2008
 CBK Zuidoost,
 Amsterdam
Eijkelboom, Hans
Portraits & cameras
1949 – 2009, 2009
 Hans Eijkelboom,
 Amsterdam

Hayosh, Idan /
Künzli, Corina /
Schmuki, Salome
Jet Master, A visual
strategy, 2008
 Jan van Eyck Academie,
 Maastricht

Hirschhorn, Thomas
The Bijlmer Spinoza
Newspaper, 2009
 (World Wide Web)

Koo Jeong-A
Point d'ironie nr. 47, 2009
 Point d'ironie, Parijs

Kulov
KULOV 90-00 (a decade
of transformation), 2001
 Kulov, Amsterdam / Santa
 Monica CA

Liang, Lu
Miss Littfield, 2008
 Jan van Adrichem,
 Amsterdam

McGinley, Ryan
Point d'ironie nr. 49, 2009
 Point d'ironie, Parijs

Partenheimer, Jürgen
Partenheimer Architecture
- Sculpture, 2000
 Jan van Adrichem,
 Amsterdam

Raad, Walid
Point d'ironie nr. 48, 2009
 Point d'ironie, Parijs

Sullivan, Megan /
Kappmeier, Susanne
Die Hunterklasse, 2008
 Jan van Eyck Academie,
 Maastricht

Tedja, Michael
Eat the frame!, 2009
 Michael Tedja,
 Amsterdam
Tedja, Michael
Hosselen, 2009
 Michael Tedja,
 Amsterdam

Viktor IV
The logbook of the ship
"Henry David Thoreau",
 (datum onbekend)
 Ad Petersen, Amsterdam

Vries, Herman de
to be, texte – textarbeiten
– textbilder, 1995
 Lydia Megert Editions,
 Bern

Wilmering, Luuk
Heel ander blad, 2009
 Luuk Wilmering,
 Amsterdam

Schilderkunst
Henneman, Jeroen
Portret (zonder jaartal)
 Jeroen Henneman,
 Amsterdam
Henneman, Jeroen
Stilleven (zonder jaartal)
 Jeroen Henneman,
 Amsterdam

Schuil, Han
Zonder titel, 1991
 Mevr. C. Eijttjes, J.A. van
 Rooijen, Amsterdam

Toegepaste Kunst
Noten, Ted
Het troffeltje (speld), 2009
 Nicole Delissen,
 Amsterdam
Noten, Ted
The Smit Collection
Mercedes-Benz E-klasse
210 (7 brochures en een
doos), 2001-2009
 Atelier Ted Noten,
 Amsterdam

Werken op Papier:
Tekeningen
Henneman, Jeroen
 44 portfolio's met losse
 schetsen en studies voor
 projecten, ca. 1965-2009
 Jeroen Henneman,
 Amsterdam

Schilderijenrestauratie

Behandelde werken
 Aalders, Steven, *Going West*
 Appel, Karel, wandschildering voormalige restaurant
 Appel, Karel, *Appelbar* (schildering foyer)
 Appel, Karel, *Het kleurige leven*
 Birza, Rob, *Run, Michelin, Run!*
 Bissière, Rogier, *Hommage à Angélico*
 Brands, Eugène, *Japan*
 Breitner, Georg Hendrik, *Het paard van Montmartre*
 Dongen van, Kees, *Comtesse de Noailles*
 Gogh, Vincent van, *Les Bêcheurs*
 Eerenbeem, Gerard van den, *Wijnen mijn vader's*
zomernacht
 Ernst, Max, *La Horde*
 Fontana, Lucio, *Concetto spaziale*
 Malevich, Kazimir, *Klein rood/zwart kruis op wit*
 Matisse, Henri, *Odalisque*
 Mondriaan, Piet, *Compositie nr.4 met rood, blauw en*
geel
 Mondriaan, Piet, *Compositie nr.3 met rood, geel en*
blauw
 Mondriaan, Piet, *Boerderij met bomen*
 Newman, Barnett, *The Gate*
 Peeters, Henk, 59.14
 Pieneman, Nicolaas, *Magere brug*
 Severini, Gino, *Train de blessés*
 Stella, Frank, *Newstead Abbey*
 Utrillo, Maurice, *Straatbeeld*

Kleine behandelingen noodzakelijk voor
de depotverhuizing
 Bout, Daan, *Papavers*
 Buning, Johan, *Landschap met autoweg*
 Buning, Johan, *Stilleven met stoel*
 Colnot, Arnout, *Stilleven met koperen schaal*
 Crippa, Roberto, *Collage met kranten*
 Defesche, Pieter, *Dorpsstraat*
 Dupré, Jules, *La symphonie*
 Eymer, Elsie, *Stilleven*
 Filarski, Dirk, *Landschap te Koedijk*
 Frankot, Roelof, *Watersnood*
 Garf, Salomon, *Maskers*
 Gestel, Leo, *Amstelbrug Amsterdam*
 Hulsbergen, Han, *Segunto Calvario*
 IJkelstam, Henk, *Boerderij in de Beemster*
 IJkelstam, Henk, *Landschap met schuif*
 Jurrès, Johannes, *Jaël en Sisera*
 Kamerlingh Onnes, Menso, *De bruid*
 Kersten, Wim, *Compositie*
 Klinkenberg, Karel, *Episode uit het beleg van Leiden*
 Knap, Josina, *Don Juan*
 Koning, Cornelis, *Atelier bij avond*
 Koning, Ernst, *Duinlandschap*
 Kruizinga, Dirk, *Stilleven met vissen*
 Kuypers, Cornelis, *Landschap*
 Lataster, Ger, *Tuin met spelend kind*
 Leyden, Ernst, *Portret*
 Maks, Kees, *Lucette*
 Melchers, Henk, *Polder bij Amsterdam*
 Moolhuizen, Jan, *Frans stadje*
 Moolhuizen, Jan, *Stilleven fruit*
 Mourik, Johannes van, *Olifanten*
 Prins, Benjamin, *Wachten*
 Sande Bakhuijsen, Julius van de, *Landschap bij*
avondzon
 Schwartz, Thérèse, *Liggende naakte vrouw in*
landschap
 Schwartz, Thérèse, *Lutherse aannemelingen*
 Sieger, Fred, *Stilleven*
 Stenneberg den Das, Piet, *Extase*
 Trédez, Guy, *Compositie*

Uitvanck, Valentijn van, *Stilleven bloemen*
 Ven, Paul van der, *Het oude raam*
 Victor IV, Kala, *number one*
 Voskuil, Johan, *Visser*
 Vries, Erwin de, *Het magische oog*
 Weeme, Ben ter, *Achtergevels oud Amsterdam*
 Wiegman, Matthieu, *Het laatste avondmaal*
 Wijnands van Resandt, Maya, *Witte kippen*
 Zibaurre, Ramon de, *El amon de la casa*

Onderzoek
 Malevich, Kazimir, *Klein rood/zwart kruis op wit*,
 röntgen-opnames door René Gerritsen.
 Ernst, Max, *La Horde*, onderzoek naar samenstelling
 en oorzaak van witte kristallen op rode cadmiumverf.
 Gogh, Vincent van, *Les Bêcheurs*. Onderzoek naar
 schildertechniek en mogelijkheden tot restauratie in sa-
 menwerking met restauratoren van Van Gogh Museum
 en Instituut Collectie Nederland.
 Matisse, Henri, *Odalisque*. Onderzoek naar schilder-
 techniek en de door Matisse gebruikte pigmenten en
 bindmiddelen. (ICN)
 Utrillo, Maurice, *Straatbeeld*. Onderzoek naar de
 samenstelling van de gebruikte vernis.

Conditiecontrole met terugwerkende kracht
en voor aanwinsten
 In 2009 zijn, grotendeels door een freelance restau-
 rator, in totaal 215 conditiecontrolelijsten gemaakt
 waarvan de gegevens zijn ingevoerd in een database.
 Daarnaast is voor 6 schilderijen een uitgebreide
 beschrijving en conditierapportage gemaakt voor het
 Web-project.

Uitgaande bruiklenen
 In 2009 zijn voor dit doel van 50 schilderijen condi-
 tierapporten gemaakt en de conditie werd zowel bij
 vertrek als ook bij terugkomst nauwkeurig bekeken.
 Door de schilderijenrestauratoren zijn kunstwerken 5
 keer van en naar locaties in het binnenland begeleid en
 3 keer van en naar locaties in het buitenland.

Lijsten
 Er zijn negen nieuwe lijsten voor de A-collectie
 gemaakt en 4 lijsten gerestaureerd. Een belangrijke
 en uitgebreide restauratie was een 17de-eeuwse
 ornamentlijst behorend bij het schilderij *Odalisque* van
 Henri Matisse.
 Met behulp van conditiecontrolelijsten is verdergegaan
 met het vastleggen van de toestand van de sierlijsten
 in het depot. Van 35 sierlijsten werd de conditie op pa-
 pier vastgelegd en van 156 werden de reeds gemaakte
 conditiecontrolelijsten ingevoerd in de database.

Depotverhuizing
 Ten behoeve van de depotverhuizing naar het nieuwe
 depot zijn alle schilderijen gecontroleerd op conditie.

Restauraties

Beeldenrestauratie

Behandelde werken met gerelateerd onderzoek

Baljeu, Joost, *Synthetische constructie F20*
 Buisman, Sjoerd, *Liggende Spiraal*
 Despia, Charles, Odette, *jeune fille des landes*
 Elk, Ger van, *Plint Piece*
 Kelley, Mike, *Switching Marys*
 Kooning, Willem de, *Large Torso*
 Krop, Hildo, *Vrouwenfiguur*
 Maillol, Aristide, *Baigneuse aux bras levés*
 Monahan, Matthew, *Ornamental Hermit*
 Oldenburg, Claes, *Saw (Hard Version II)*
 Pallandt, Charlotte van, *Carasso*
 Penone, Guiseppe, *Albero di Terra*
 Permeke, Constant, *Vrouwentors*
 Pevsner, Antoine, *Constructie in ovaal*
 Tinguely, Jean, *Élément détaché III*
 Tinguely, Jean, *Meta II*
 Visser, Carel, *Gevouwen kubus*
 Volten, André, *Kubus*

Onderzoek

Voor de werken van Anselm Kiefer, *Untitled* en van Antoine Pevsner, *Constructie in Ovaal* is onderzoek geïnitieerd. Er zijn materiaalmonsters genomen van de werken en deze worden door het Instituut Collectie Nederland geanalyseerd.

Conditiecontrole met terugwerkende kracht en voor-aanwinsten

In 2009 zijn 17 conditiecontrolelijsten gemaakt waarvan de gegevens zijn verwerkt in een database.

Opstellingsinstructies met terugwerkende kracht en voor-aanwinsten

Dit jaar zijn voor een aantal grote werken (o.a. van Jean Tinguely, Marc Manders en Matthew Monahan) uitgebreide opstellingsinstructies vervaardigd, waar mogelijk in samenwerking met de kunstenaar.

Uitgaande bruiklenen

In 2009 zijn voor dit doel 11 conditierapporten gemaakt en door de beeldenrestauratoren zijn kunstwerken 5 maal van en naar locaties in het binnenland begeleid en 1 maal in het buitenland.

Depotverhuizing

Ook dit jaar zijn ten behoeve van de depotverhuizing naar het nieuwe depot objecten (vooral nieuwe aanwinsten) gecontroleerd op conditie en is bepaald of zij nog voorzieningen moesten hebben (zoals steunconstructies, kisten etc.) voor transport.

Toegepaste kunst en vormgeving

Behandelde werken

Breuer, Marcel; fauteuil, Klubsessel (model no. B35)
 Breuer, Marcel; armstoel (model B11)
 Doesburg, Theo van; maquette, eigen atelierwoning in Meudon
 Kramer, Friso; tafel, *Reform*
 Kramer, Friso; stoel, *Revolt*
 Kramer, Friso; stoel met schrijfbled, *Revolt*
 Le Corbusier; chaise longue (model LC4)
 Mies van der Rohe, Ludwig; armstoel (model MR20)
 Mijl Dekker, Kitty van der; vloerkleed
 Rietveld, Gerrit; armstoel, Berlijnse stoel (prototype)

Onderzoek materiaal en techniek

Bij 55 objecten van keramiek is nader onderzoek uitgevoerd naar de materialen en technieken:
 Coper, Hans; 7 werken

Dam, Wouter; 5 werken
 Eglin, Philip; 3 werken
 Heanen, Babs; 11 werken
 Lap, Geert; 16 werken
 Nanning, Barbara; 10 werken
 Rie, Lucie; 3 werken

Uitgaande bruiklenen

In 2009 zijn voor dit doel 9 conditierapporten gemaakt, waarvan 2 met zeer uitgebreide installatieinstructies. Er hebben 2 begeleidingen naar het buitenland plaatsgevonden en 3 begeleidingen in het binnenland.

Conditiecontrolelijsten met terugwerkende kracht en voor-aanwinsten

In 2009 zijn door externe restauratoren totaal 149 conditiecontrolelijsten gemaakt.
 Van meubelen zijn 66 conditiecontrolelijsten gemaakt; van keramiek 41; van glas-in-lood 17; van sieraden 3; van lampen, klokken, en apparaten 11; en van maquettes/modellen 11
 Er zijn circa 300 bestanden toegevoegd aan de conserveringsdatabase en circa 200 gedeeltelijk (in bewerking).

Papierrestauratie

Restauratiewerkzaamheden

Tekeningen en prenten

Boer, Jan de, *De bruidsgang* (pastel)
 Israel, Josef, *Zittende joodse man* (tekening)
 Klein, Yves, *Fontaines de Varsovie* (prent)
 Malevich, Kazimir, *Supremus nr. 38* (tekening)
 Toorop, Charley, *De familie Arie Klomp te Bergen* (pastel)

Foto's

Blumenfeld, Erwin, *Fototoestel*
 Blumenfeld, Erwin, *Karin Leyden*
 Dukát, Vojta, *Burgos*, Spanje 1975
 Genzken, Isa, *Vijf oren*
 Moholy-Nagy, László, *Betonhuizen*
 Oppenheim, Dennis, *Gallery Transplant No. 2*
 Oppenheim, Dennis, *Gallery Transplant No. 3*
 Schuitema, Paul, ontwerpblad voor het tijdschrift "Foto en film", 1935
 Schuitema, Paul, ontwerpblad voor het tijdschrift "Foto en film", 1935
 Schuitema, Paul, ontwerpblad voor het tijdschrift "Foto en film", 1935

Affiches

Ballmer, Theo, Gewerbe Museum Basel.
 Neues Bauen Ausstellung des Deutschen Werkbundes
 Berlage, Anna Catharina, Volksuniversiteit 's Gravenhage
 Bill, Max, Galerie du Perron Geneve
 Bill, Max, Pevsner van Tongerlo Bill, Kunsthau Zürich
 Brun, Donald, Meurisse chocolade
 Canta, Agnes, Nederlandsche Spoorwegen Goederenvervoer Nieuwe Nachtreinen
 Eidenbenz, Hermann, Werkbundarbeit 1938, Gewerbemuseum Basel
 Hahn sr, Albert, Colonial Exhibition Semarang Java
 Hofmann, Armin, Moderne Malerie seit 1945 aus der Sammlung Dotremont Kunsthalle Basel
 Hofmann, Armin, Appel Mathieu Moreni Riopelle Kunsthalle Basel
 Hofmann, Armin, Rothko Chillida Kunsthalle Basel
 Hofmann, Armin, Kunsthalle Basel, Willi Baumeister Ernst Wilhelm Nay
 Hofmann, Armin, Kunsthalle Basel, Deutsche Künstler der Gegenwart

Hofman, Pieter A.H., Haagsche Kunstkring tentoonstelling van bouw, sier en nijverheidskunst
 Hofman, Pieter A.H., Haagsche Kunstkring
 Hofman, Pieter A.H., Industries-fair Utrecht Holland International
 Holst Roland, R. N., Hollandsche Teekenmaatschappij, Pulchri Studio
 Ibels, Henri Gabriël, Antoine
 Krop, Hildo, *Tentoonstelling Architectuur en Verwante Kunsten*
 Lebeau, Chris, Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingen Verkeer 's Gravenhage
 Leck, van der Bart, Tentoonstelling Van der Leck, Voor de kunst, Nobelstraat, Utrecht
 Lohse, Richard Paul, Kunststoffe Gewerbemuseum Basel
 Meatter, Herbert, All roads lead to Switzerland
 Mettes, Frans, Sarah Leander Es war eine rauschende Ballnacht
 Midderigh-Bokhorst, Bernardina, Tentoonstelling van reclamebiljetten
 Neuburg, Hans, Ausstellung Kunstgewerbemuseum Zürich. Paul Schuitema ein Pionier der Hollandischen Newbold, Frank, The Belgian Coast via Harwich-Zeebrugge by L.N.E.R.
 Satomi, Muneji, Japan – Japanese Government Railways
 Schlessinger, Uitkijken! Veilig Verkeer
 Schlessinger, Beschermt Uzelf door uitkijken! Zorgt voor Veilig Verkeer

Conserveringswerkzaamheden

710 objecten toegepaste kunst opgezet (enkel of opzetvellen)
 224 mappen gemaakt voor prenten & tekeningen
 590 affiches in een hoes gezet
 318 affichehoezen voorzien van een hangstrook
 35 affiches uit de hoes gehaald om het object te fotograferen
 16 grote affiche hoezen en 132 zeer grote (Muppy formaat) hoezen gemaakt
 7 grote dozen gemaakt voor objecten van zeer groot formaat

Inlijsten

178 werken ingelijst en achter glas of perspex gemonteerd
 43 werken voorzien van een passe-partout

Onderzoek

Eind 2009 is een begin gemaakt met het onderzoek naar plaatselijk vormen van witte poeder op de binnenkant van PMMA (perspex) bij de ingelijste werken van Gilbert & George.

Conditiecontrole met terugwerkende kracht en voor-aanwinsten

In 2009 zijn 1033 conditiecontrolelijsten gemaakt voor foto's, tekeningen, gouaches en affiches.

Uitgaande bruiklenen

In 2009 zijn 112 conditierapporten gemaakt voor uitgaande bruiklenen. Door de papierrestauratoren zijn kunstwerken 7 maal van en naar locaties in het binnenland begeleid.

Ondersteuning diverse projecten

Aan het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam is ondersteuning gegeven door het maken van 10 conditierapporten en het inlijsten van 61 werken. Ook zijn 23 werken gemonteerd voor gebruik in De Bouwkeet.

Bruiklenen

Landurig bruikleen, nieuw in 2009

Jackson, Matthew Day
Terranaut, 2008
Marija de Haas, Jack
Berk, Amsterdam
Beeldhouwkunst

*Bruce Nauman: Topologi-
cal Gardens*
53e Biënnale van Venetië,
paviljoen Verenigde
Staten
07-06 t/m 22-11 2009
1 x beeldhouwkunst

24-10 t/m 1/11 2009
2 x videokunst
4 x installatie

*Paris Central: vrije stad,
vrije kunst in de jaren '50*
Cobra Museum voor
Moderne Kunst,
Amstelveen

Uitgaande bruiklenen

Het Stedelijk gaf in 2009
in totaal 205 werken
in bruikleen, en droeg
daarmee bij aan twintig
tentoonstellingen in
andere instellingen.
Om precies te zijn:
109 werken op papier,
17 archiefmateriaal,
50 schilderijen,
19 sculpturen,
10 installaties.

In & Out of Amsterdam:
Travels in Conceptual Art,
1960-1976
Museum of Modern Art,
New York
19-07 t/m 05-10-2009
1 x werk op papier

24-10-2009 t/m 17-01-
2010
4 x schilderkunst

*Artzuid 09, Berlage in
Beeld*
in de open lucht,
Amsterdam-Zuid
16-08 t/m 26-10-2009
1 x beeldhouwkunst

Edgar Fernhout:
Modernist
Museum voor Moderne
Kunst, Arnhem
14-11-2009 t/m 14-02-
2010
3 x schilderkunst

*Wobbe Alkema. Het
Absolute, het Heldere*
Groninger Museum,
Groningen
15-03 t/m 14-06-2009
5 x werk op papier

Lunar Distance
Frans Hals Museum / De
Hallén, Haarlem
12-09 t/m 29-11-2009
1 x installatie

*'Proeven is koopen': De
wereld van Jac. Jongert
1883-1942*
Museum Boijmans van
Beuningen, Rotterdam
19-12-2009 t/m 18-04-
2010
72 x werk op papier

Raw Couples
Galerie Paul Andriess,
Amsterdam
14-03 t/m 03-05-2009
1 x schilderkunst

Lissitzky+, Deel 1:
verwinning op de zon
Van Abbe Museum,
Eindhoven
19-09-2009 t/m 05-09-
2010
3 x schilderkunst
14 x werk op papier

*Niet Normaal – Difference
on Display*
Beurs van Berlage,
Amsterdam
16-12-2009 t/m 08-03-
2010
1 x installatie

Jan Six de archeoloog
Bijzondere Collecties,
Universiteit van
Amsterdam
07-04 t/m 14-06-2009
1 x schilderkunst

Christiaan Bastiaans:
Club Mama Gemütlich
Kröller-Müller Museum,
Otterlo
30-10-2009 t/m 21-02-
2010
1 x schilderkunst

*De glans van het
alledaagse, Armando in
de jaren zestig*
Armando Museum
Bureau, Amersfoort
16-05 t/m 06-09-2009
17 x archiefmateriaal

*Theo van Doesburg and
the International Avant
Garde: Constructing a
New World*
Stedelijk Museum De
Lakenhal, Leiden
16-10-2009 t/m 03-01-
2010
Tate Modern, Londen
04-02-2010 t/m 16-05-
2010
2 x schilderkunst

*Avant-gardes '20/'60 –
Hoogtepunten collectie
van het Stedelijk Museum
in het Van Gogh Museum*
Van Gogh Museum
26-06 t/m 23-08-2009
17 x beeldhouwkunst
33 x schilderkunst
16 x werk op papier
2 x bewegend beeld en/
of geluid

*Cézanne – Picasso –
Mondriaan*
Gemeentemuseum,
Den Haag
17-10-2009 t/m 10-02-
2010
1 x schilderkunst

Futurism
Tate Modern, Londen
12-06 t/m 20-09-2009
1 x schilderkunst

*Richard Long: Heaven
and Earth*
Tate Britain, Londen
03-06 t/m 06-09-2009
1 x werk op papier

*The Living: 10 Days of
Video Art – Stedelijk
Museum in Huize
Frankendael*
Huize Frankendael,
Amsterdam

0707-80-91
0707-80-91

Sponsoren & Fondsen

De fondsenwerving van het Stedelijk Museum richt zich primair op het werven van financiële middelen – bij bedrijven, fondsen en particulieren – ten bate van vier aandachtsgebieden: de herinrichting en de relaunch van het nieuwe museum, toekomstige programmering en aanvullingen op het aankoopbudget. Hiernaast neemt het aangaan, onderhouden en uitbouwen van relaties een belangrijke plaats in. Voor de meerjarige programmering blijft het Stedelijk op zoek naar samenwerking met een partner.

Ondanks het ongunstige economische klimaat in 2009 kan het Stedelijk terugkijken op een actief jaar waarin de nodige (deel)successen zijn behaald.

In het voorjaar van 2009 verwelkomde het Stedelijk het bedrijf IMC als nieuwe Hoofd Founder en MAB Development en Bouwfonds Cultuurfonds als nieuwe Co-Founders. In mei kreeg het Stedelijk de eerste Turing Toekenning uitgereikt, een eenmalige bijdrage van € 450.000 die elke twee jaar wordt toegekend voor een tentoonstellingplan van een Nederlands museum. Deze viel het Stedelijk ten deel ten behoeve van de tentoonstelling van Mike Kelley, waarmee het Stedelijk zal heropenen.

In december kon het Stedelijk bekend maken dat Ahold is toegetreden als meerjarige sponsor van het museum. De provincie Noord-Holland kende in dezelfde maand het museum een subsidie toe van € 365.000 ten behoeve van educatie en vergroting van publieksbereik. Het Ministerie van OCW heeft in het kader van de nieuwe subsidieregeling Innovatie Cultuuruitingen het Stedelijk Museum € 547.200 toegekend voor de ontwikkeling van innovatieve en interactieve ARtours, een samenwerkingsverband tussen het Stedelijk Museum, designbureau Fabrique en technologiebedrijf Layar.

Dankzij substantiële bijdragen van de Mondriaan Stichting, de Vereniging Rembrandt, het VSBfonds, het SNS REAAL Fonds en enkele particuliere donateurs was het museum in staat om belangrijke werken te verwerven van Andreas Gursky, Wolfgang Tillmans en Matthew Day Jackson.

Het veelomvattende project *Stedelijk in de Stad*, dat in december 2009 eindigde, werd mede mogelijk gemaakt door de bijdragen van fondsen en bedrijven: het VSBfonds, de Mondriaan Stichting, het Amsterdams Fonds voor de Kunst, het SNS REAAL Fonds, Stichting Zabawas, Jan Snel BV en Medellin Secret.

De fondsenwerving voor de renovatie en nieuwbouw is voltooid. De afdeling sponsoring- en fondsenwerving onderhoudt nauwe contacten met de Stichting Fondsenwerving en -beheer Uitbreiding en Renovatie Stedelijk Museum ten aanzien van de afhandeling van de gesloten overeenkomsten. In dit kader is een start gemaakt met de tegemoetkoming aan de begunstigers van het museum in 2009.

Founders en donateurs van de Stichting Fondsenwerving en -beheer Uitbreiding en Renovatie Stedelijk Museum en de Stichting Stedelijk Museum Amsterdam

Hoofd Founders

VandenEnde Foundation
ABN AMRO
Teijin Holding
IMC

Founders

Audi
Schiphol Group

Co-Founders

Bouwfonds Cultuurfonds
Dutch Gelderland Groep
BV / Lensvelt
Houthoff Buruma N.V.
MAB Development
Bouwbedrijf Midreth B.V.
NEMACO B.V.
P2 Group
Stedelijk Museum
Business Club
TNT
De heer drs. C. van
Zadelhoff

Donateurs

Achmea
Blauwhoed B.V.
Dolf en Antoinetty van
den Brink
Clifford Chance
CMS Derks Star Busmann
DDB Amsterdam
Delta Lloyd Groep
Dyna Seal B.V.
G & S Vastgoed b.v.
De heer drs. L.G.M.R.
Geeris
Gemeente Amsterdam
Heijmans N.V.
Imtech Infra B.V.
Keyser & Mackay
Stichting
Koninklijke Ahrend N.V.
La Vie Catering
Lensvelt
M.A.O.C. Gravin van
Bylandt Stichting
Maarsen Groep
Maison van den Boer B.V.
Ministerie van OCW
Nederlandsche Waterschapsbank N.V.
De heer J.A. Onderdijk
Prins Bernhard Cultuurfonds
Q-Park
Riaskoff Holding
Select Catering
Sotheby's
Stadsdrukkerij
Amsterdam N.V.
Stichting K.F. Hein Fonds
Theo van Gogh Stichting

Urban Interest
VSBfonds
en enkele personen en
organisaties die anoniem
wensen te blijven.

Sponsor Stedelijk Museum Amsterdam
Audi

Sponsors Stedelijk in de Stad
Jan Snel BV
Medellin Secret

Fondsen

Amsterdams Fonds voor
de Kunst
Mondriaan Stichting
SNS REAAL Fonds
Vereniging Rembrandt /
Titus Cirkel
VSBfonds
Zabawas

Subsidiegevers

Gemeente Amsterdam
Provincie Noord-Holland
Ministerie van OCW

Marketing & Communicatie

Inleiding

2009, het jaar dat het museum met *Stedelijk in de Stad* door Amsterdam reisde met tentoonstellingen, kunstprojecten en met De Bouwkeet, nodigde uit tot een afwijkende communicatiestrategie.

Om het lokale en nomadische karakter van De Bouwkeet kracht bij te zetten, is in samenwerking met interactief ontwerpbureau Grrr de *Nu hier, Straks daar*-campagne ontwikkeld. Die omvatte een logo, een nieuwe website en een poster- en foldercampagne. Voor iedere Bouwkeet-halte is locatie-specifiek materiaal vervaardigd, met als centraal beeld verschillende Amsterdammers, afkomstig uit de omgeving van de desbetreffende Bouwkeet-locatie. Zij houden op verschillende plaatsen in de stad een levensgrote pijl in hun handen en benadrukken daarmee het rondreizende karakter van het project. De rode en blauwe pijlen zijn een referentie naar het speciaal ontworpen *Stedelijk in de Stad*-logo, gebaseerd op de rode pijlbroche die Ted Noten ontwikkelde als *give away* voor De Bouwkeet.

Voor De Bouwkeet werden op grote schaal flyers verspreid in de buurt, bewoners aangeschreven en persoonlijk uitgenodigd voor ontvangsten, ondersteund door affiche-verspreiding in de buurt. Ook via de tijdelijke website www.stedelijkindestad.nl werd het programma bekend gemaakt en de reacties van het publiek gecommuniceerd. De rode pijl van Ted Noten bleek al snel een geliefd item, dat gesprekken over het Stedelijk gemakkelijk op gang bracht.

De openingen en slotavonden van de verschillende haltes van De Bouwkeet werden door de afdeling georganiseerd. Ook zorgde de afdeling voor alle communicatie voor *In West: De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman*, voor *Zichtbaar Afwezig*, voor *Fencing the Museum*, en, in samenwerking met de gastlocaties, voor *Heilig Vuur*, *Off the Record* en *Avant-gardes '20/'60*.

Naast *Stedelijk in de Stad* speelde in 2009 ook bouwcommunicatie een belangrijke rol. Op www.stedelijkindestad.nl was een sectie gewijd aan de ontwikkelingen in de bouw, met tekst, actuele foto's en filmpjes. Daarnaast lanceerde het museum de uitgave *BouwNieuws*, dat in 2009 twee nummers kende. Daarin achtergrondverhalen over de bouw en alles wat met het nieuwe Stedelijk Museum te maken heeft. *BouwNieuws* wordt verspreid onder ca. 8.000 relaties van het museum en is ook digitaal beschikbaar via de site.

Het museum heeft gretig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in bepaalde periodes en op gezette tijden kleine groepen te ontvangen in het Stedelijk in verbouwing. In de laatste vier maanden van 2009 zijn er meer dan 1.000 mensen rondgeleid, van Vrienden en sponsors van het museum tot buurtbewoners, van de winkeliers uit de omgeving tot cultureel attachés en persoonlijke relaties van het museum.

Onder verantwoordelijkheid van de afdeling was het Stedelijk prominent aanwezig op de Amsterdamse Uitmarkt. In De Bouwkeet gingen curatoren op basis van stellingen over moderne kunst de discussie aan met het publiek. Daarnaast kon men foto's laten maken voor, in en op, onze gesimuleerde 'badkuip', het iconische gebouw dat straks op het museumplein zal staan, met een knipoog naar andere wereldiconen. Er was ook een gretige vraag naar de rode handdoeken en andere merchandising die in het kader van deze actie waren ontworpen.

Vlak voor de zomer begon het Stedelijk te werken aan de nieuwe website www.stedelijk.nl. Daarbij is eerst grondig onderzoek gedaan en heeft er een pitch plaatsgevonden om de partners te kiezen die de website gaan realiseren. Inmiddels liggen er een sterk concept, een organisatiestructuur en een nieuw *content management system*.

0707-00-91

Educatie

Educatie in de stad

In 2009 was de afdeling educatie en publieksbegeleiding zichtbaar actief in de stad. Educatieve activiteiten – van workshops op locatie tot rondleidingen in de tentoonstelling *Heilig Vuur* – hebben als oogmerk bezoekers te prikkelen om intensiever te kijken, vragen te stellen, te discussiëren en te reflecteren op artistieke, culturele en maatschappelijke thema's. Ook kunnen ze inspireren tot zelf creëren. Initiatieven als de Blikopeners en De Bouwkeet sluiten dan ook aan bij de visie van het Stedelijk op publieksbemiddeling: het gericht in contact brengen van een divers publiek met kunst en om met hen hierover van gedachten te wisselen.

Publieksevenementen in de stad

Op 21 januari vond in de OBA een feestelijke presentatie plaats van het boek *Toeval Gezocht – kunst, kunstenaars en jonge kinderen*, (redactie Annemieke Huisingsh, Rixt Hulshoff Pol en Ellie van den Bomen). In aanwezigheid van bijna 200 mensen, onder wie de betrokken kunstenaars en deelnemende scholen, gaf wetenschapsjournalist Mark Mieras een voordracht over de relatie tussen hersenontwikkeling van jonge kinderen en creativiteit. Judith van Kranendonk, directeur generaal Cultuur van het ministerie van OCW en Robbert Dijkgraaf, mathematisch fysicus en president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, spraken over het belang van kunst en wetenschap voor de kracht van jonge kinderen.

Voor de tweede keer organiseerde de afdeling Educatie in samenwerking met Art Amsterdam *Young & Collecting*: 'Hoe gaat de aankoop van een kunstwerk eigenlijk in zijn werk?' 'Waar moet je op letten en wat komt er bij kijken?' Zeventig beginnende verzamelaars, voornamelijk studenten tussen de 17 en 25 jaar, troffen elkaar op 15 mei op Art Amsterdam om tijdens workshops met insiders uit de kunstwereld een kijkje achter de schermen van de kunstbeurs te nemen. Zij gaven in groepjes flitspresentaties met een voorstel voor de NOG Collectie van het SNS REAAL Fonds.

Van een workshop *Hoe maak ik een tentoonstelling*, naar fietsroute door de Bijlmer met kunstenaar Chikako Watanabe tot drie dagen volop aanwezig met gesprekken en kunst op Lowlands...: gedurende het gehele jaar coördineerde de afdeling educatie activiteiten in de rondreizende Bouwkeet. Hierbij werd gezocht naar een aansprekende mix van interactiviteit en inhoudelijke aansluiting bij de museumcollectie én de museumpraktijk. Achter de schermen werd daartoe de samenwerking tussen de afdeling Educatie en conservatoren geïntensiveerd, Educatie nam dan ook zitting in het conservatorenoverleg.

Rondleidingen en workshops in de stad: van school tot kinderen uit de buurt

Educatie en publieksbegeleiding richt zich op iedere potentiële museumbezoeker, maar scholen en families zijn de belangrijkste afnemers van door de afdeling speciaal ontwikkelde programmering. Museumdocenten van het Stedelijk gaven in 2009 aan 7.151 bezoekers rondleidingen en workshops op diverse locaties. Een groot deel daarvan vond plaats tijdens de tentoonstelling *Heilig Vuur* (4.995), waar de scholen – zowel primair als secundair onderwijs – graag afkwamen op de thematische collectiepresentatie en de bijbehorende programma's. Ook waren scholen nieuwsgierig naar de workshops in De Bouwkeet over architectuur, design en videokunst. Hoewel De Bouwkeet te klein was om een hele klas

te huisvesten – er konden maximaal 15 bezoekers per keer in de keet – werd hier toch nog regelmatig een mouw aan gepast. Met succes want in totaal hebben 911 scholieren De Bouwkeet bezocht. Daarnaast waren museumdocenten actief voor de IMC Weekendschool West (samen met kunstenaars Melanie Bonajo en Emmeline de Mooij), tijdens Art Amsterdam (in totaal 253 deelnemers), tijdens een Jeugdfestival in het Ostadetheater, tijdens de Uitmarkt Junior en gedurende het hele jaar met ontvangsten in de oudbouw in restauratie aan het Museumplein (929 deelnemers).

Veel kinderen in Nieuw-West en Zuidoost kwamen nieuwsgierig op De Bouwkeet af en hielpen zo uiteindelijk hun – soms verlegen – ouders over de drempel. Gezien deze ervaring voelt het museum zich in de gedachte gesterkt dat het mogelijk is om via familieprogrammering een breed, divers publiek te bereiken. Zo blijken bij nadere kennismaking veel niet-museumbezoekers geïnteresseerd in familieactiviteiten en begeleiding rondom moderne- en hedendaagse kunst.

Blikopeners in de stad

In 2008 startte het Stedelijk met een groep van vijftien Blikopeners. Dit zijn Amsterdamse jongeren tussen de 15 en 20 jaar die het museum adviseren en zelf activiteiten en evenementen organiseren. Deze *peer educators* hebben diverse achtergronden. Zij zijn afkomstig van verschillende opleidingen en uit alle stadsdelen. De Blikopeners werkten aan een eigen logo en huisstijl met ontwerp-bureau Grrr, dat na een pitch als winnaar uit de bus kwam. In 2009 organiseerden de Blikopeners twee grote publieke evenementen en diverse activiteiten in De Bouwkeet.

Holy Shit! That's the Spirit op 5 maart in De Nieuwe Kerk was het eerste grote Blikopener-event en stond in het teken van de tentoonstelling *Heilig Vuur*. Stedelijk-directeur Gijs van Tuyl werkte de Blikopeners in over de tentoonstelling, vervolgens bedachten zij zelf een passend programma, oefenden in het geven van rondleidingen, ontwierpen de flyer en werkten aan marketing en PR. Met 150 enthousiaste bezoekers en positieve pers aandacht was de avond succesvol.

Van april t/m juli werkten de Blikopeners aan bijeenkomsten in De Bouwkeet. Zo interviewden zij Nicole Delissen, hoofd Collecties en Presentaties van het Stedelijk. Ook organiseerden zij in Slotervaart samen met Pal West een Multi-Media-Mode workshop en in Amsterdam-Zuidoost en -Oost de workshop *Pollock je Prul*, geïnspireerd door kunstenaar Jackson Pollock.

De zomervakantie werd ingeluid met een succesvolle vrijdagavond in het Van Gogh Museum: *Avant-gardes – Vers uit blik!* De Blikopeners ontvingen hier 927 bezoekers, boden een programmering met jong talent en gingen tijdens hun bijzondere rondleidingen in gesprek met bezoekers over avant-garde.

De Blikopeners kregen trainingen over peer education en het geven van rondleidingen, gaven advies aan museumcollega's en werkten met hen in De Bouwkeet. Ook maakten Blikopeners een aantal 'producten', van ontwerp tot uitvoering: de Blikopener-plaktaat en het 'Idee-in-Blik'. Op 9 december 2009 gaf de speciaal opgerichte Blikopener-band tot slot een spetterend optreden tijdens het afscheid van Gijs van Tuyl.

Blikopeners staan nationaal en internationaal volop in de belangstelling. Presentaties over het project werden gegeven tijdens de Museumnacht in club Trouw, in Antwerpen tijdens de studiemiddag *Mind the Gap* (over vrijetijdsaanbod voor jongeren), in Haarlem bij een studiemiddag over jongerenparticipatie georganiseerd door

Cultureel Erfgoed Noord-Holland en in het kader van *User Driven Innovation* aan een groep Denen uit het bedrijfsleven.

Leren van de stad

Van de uitwisseling met bestaande en nieuwe publieksgroepen in alle Amsterdamse stadsdelen werd veel geleerd over *outreach*. Daarnaast was de periode van *Stedelijk in de Stad* een bron van kennis voor de toekomst aan het Museumplein. Waar gaat de belangstelling van diverse publieksgroepen naar uit? Welke workshops slaan aan en waar ligt dat aan? Wat verwachten leerlingen en hun docenten van diverse onderwijsniveaus straks van het Stedelijk? Welke drempels ervaren niet-bezoekers van het Stedelijk en in hoeverre kunnen wij die wegnemen? Hoe kunnen wij ook straks samenwerken met lokale partners? Al deze vragen zijn nu beter te beantwoorden dankzij deze bijzondere periode. Aan het project De Bouwkeet koppelde het Stedelijk met onderzoeksbureau Signicom een grootschalig kwalitatief onderzoek om de kennis te vergroten over de informatiebehoefte, het kennisniveau, de verwachtingen en de ervaringen van potentiële bezoekers van het Stedelijk. In ieder geval bleek de overgrote meerderheid van De Bouwkeet-bezoekers de keetactiviteiten enorm sympathiek te vinden en graag te zien dat het museum doorgaat met het actief programmeren van bijvoorbeeld workshops met kunstenaars.

Het Stedelijk wil blijvend leren van uitwisseling, zoals dit jaar in de stad gebeurde. Zowel in praktisch als beleidsmatig opzicht. Verschillende ervaringen leverden dan ook een belangrijke bijdrage aan het educatiebeleid van het nieuwe Stedelijk aan het Museumplein. Bovendien werd in 2009 onder de noemer 'Stedelijk leert' een samenwerking opgestart met de bibliotheek en de wetenschappelijke afdeling van het Stedelijk, onder meer om de interactie met het publiek in een breder verband te bespreken.

Pers

Een museum dat zich met collectie en projecten door de stad beweegt is een a-typisch fenomeen, zo merkte ook de pers op. Landelijke en lokale media deden regelmatig verslag van verschillende haltes van De Bouwkeet. Zo kon *Zichtbaar Afwezig* rekenen op een grote recensie in De Volkskrant en ook voor tentoonstellingen in De Nieuwe Kerk, Art Amsterdam, het Van Gogh Museum en Huize Frankendaal was veel media-aandacht.

Ook was er in 2009 opvallend veel 'corporate news'. De benoeming van Alexander Ribbink en Prins Constantijn van Oranje-Nassau, respectievelijk als voorzitter en nieuw lid van de Raad van Toezicht werd door alle landelijke dagbladen gemeld. Vervolgens werd er in de Nederlandse pers naarstig gespeculeerd over de benoeming van een nieuwe directeur. De aankondiging van Ann Goldstein als nieuwe directeur van het Stedelijk eind juni werd nationaal en internationaal gevolgd en resulteerde onder meer in een paginagroot portret van Goldstein in NRC Handelsblad en in een reportage in NOVA.

Het Stedelijk trad in meerdere AVRO-televisieseries op als expert: Ingeborg de Roode en Carolien Glazenburg in een serie over Nederlands ontwerp en Bart Rutten in een serie over videokunst en beeldende kunst.

Het valt op dat het Stedelijk *social media* met succes inzet, getuige het artikel in NRC Next van 5 november: 'Ben jij al 'follower' of fan van het Stedelijk?'. Ook de Engelsman Jim Richardson, internationale goeroe op dit gebied en expert op het gebied van museummarketing, roemt de experimenten van het museum. Zijn veelgevolgde initiatief 'follow a museum day' op Twitter, zette het Stedelijk voort als een wekelijks 'museum Monday', door Richardson "brilliant!" genoemd. Tylor Green, kunstcriticus: "Stedelijk is doing a great job making use of social media (...). US museums can/should learn...!!!"

Verder ontving het museum diverse persgroepen: 80 internationale journalisten in het kader van Holland Art Cities en een Britse persgroep die een deel van *The Beanery* kwam bekijken in het kader van de tentoonstelling *Hoerengracht* van Kienholz in The National Gallery. Ook werden er door de BBC uitgebreide filmopnamen gemaakt van *De Os* van Soutine en *Charlene* van Robert Rauschenberg – beide werken waren favoriet in kunstdocumentaireserie *The Beauty in Art*.

In november en december kwamen in de publiciteit vele onderwerpen samen. Het feit dat het museum twee recente werken van de beroemde Duitse fotograaf Andreas Gursky aankocht, kon op veel enthousiasme rekenen, tot twee pagina's in NRC Next aan toe.

De sponsorovereenkomst met Ahold werd veel beschreven en hier en daar bekritiseerd, de toekenning van een half miljoen euro door het Ministerie van OCW/Senter Novem voor de ontwikkeling van tours voor de *smartphone* werd gepubliceerd, onder meer in een groot stuk in Trouw.

December stond in het teken van het afscheid van scheidend directeur Gijs van Tuyl, ingeluid door een groot interview in De Volkskrant op 11 december, gevolgd door portretten in andere media. Tegelijkertijd was er veel publiciteit voor de sms-actie van Otto Nan: 'Stedelijk Doe iets', met name in Het Parool. In Hollands Diep verscheen een artikel van tien pagina's van de hand van Hans den Hartog Jager: 'Het gedroomde Stedelijk'. Het museum koppelde er een lezersactie aan voor een bezoek aan de oudbouw, dat zeer spoedig was uitverkocht.

In het eindejaarsbericht komt het museum tot de conclusie dat het in 2009 met alle projecten in de stad ca. 223.000 kunstliefhebbers heeft bereikt. NRC Handelsblad daarover op 28 december: "Het belangrijkste museum voor moderne en hedendaagse kunst van ons land is al vijf jaar dicht, maar naar tentoonstellingen op locatie met werken uit de collectie kwamen dit jaar net zoveel mensen kijken als bijvoorbeeld het Groninger Museum of Boijmans van Beuningen bezoekers trokken. En zelfs twee keer zoveel als het Bonnefanten Museum."

2009, het jaar dat het museum met Stedelijk in de Stad door Amsterdam reisde met tentoonstellingen, kunstprojecten en met De Bouwkeet, nodigde uit tot een afwijkende communicatiestrategie.

Stedelijk digitaal

Speciale website bij Stedelijk in de Stad

In 2009 was www.stedelijkindestad.nl de officiële website van het Stedelijk Museum. Tegelijk met de start van het project *Stedelijk in de Stad* en de opening van De Bouwkeet ging de site op 1 oktober 2008 live. Streven was om in een periode zonder vaste locatie een digitale ontmoetingsplek te creëren door op vernieuwende wijze digitale media in te zetten. Voor de realisatie van deze website was gekozen voor ontwerpbureau Grrr, ontwerpers die ervaring hebben met toepassingen van interactieve media op het snijvlak van kunst, media en technologie. Toen bleek dat er vanaf www.stedelijk.nl niet genoeg werd doorgelinkt naar de site waar over de *Stedelijk in de Stad*-projecten werd bericht, werd besloten de bezoeker vanuit stedelijk.nl automatisch door te verwijzen.

www.stedelijkindestad.nl was een innovatieve website die niet alleen informeerde over de activiteiten van *Stedelijk in de Stad* maar die als 'virtueel platform' de bezoeker ook de mogelijkheid bood om te reageren en *content* aan te leveren. De website communiceerde door middel van foto's op Flickr, filmpjes op YouTube, podcasts, vodcasts en blogs (o.a. van directeur Gijs van Tuyl) over de projecten De Bouwkeet, Blikopeners, *Zichtbaar Afwezig*, *In West* en de bouwactiviteiten aan het Museumplein. Ook informeerde de site over de collectie-tentoonstellingen van het Stedelijk bij collega-instellingen.

Medewerkers en deelnemers konden via de website, die in 2009 283.448 keer bezocht werd, de resultaten en ervaringen van de projecten inzichtelijk maken en delen. Door het gebruik van interactieve functies op de website is de kennis van de museum-medewerkers op het gebied van nieuwe media toepassingen flink toegenomen. Bovendien bleef het Stedelijk door het gebruik van de website bereikbaar, open en actief.

Nadat op 19 december 2009 De Bouwkeet sloot en *Stedelijk in de Stad* daarmee voorbij was, werd www.stedelijk.nl – in afwachting van een geheel vernieuwde website – weer de tijdelijke website van het museum. De *Stedelijk in de Stad*-site blijft online en doet nu dienst als online archief van *Stedelijk in de Stad*.

Nieuwe website Stedelijk Museum

In de zomer van 2009 viel de keus op Fabrique en Q42 als partners voor de realisatie van de nieuwe Stedelijk-website. Beide partijen hebben veel ervaring met het bouwen van websites voor de culturele sector. Al eerdere realiseerden zij websites voor onder andere het Rijksmuseum, de Koninklijke Bibliotheek en Museum Boijmans van Beuningen.

Social media

De digitale nieuwsbrief van het Stedelijk gaat naar ca. 15.000 abonnees in binnen- en buitenland en bereikt zo een grote groep geïnteresseerden. Voor het Stedelijk is het echter niet meer dan natuurlijk om ook nieuwe communicatiekanalen aan te wenden om mensen van informatie te kunnen voorzien. Vanaf voorjaar 2007 had het museum al een eigen pagina op de Nederlandse sociale netwerksite Hyves. Een eigen pagina op videoplatform YouTube volgde een klein jaar later. Sinds 29 september 2008 is er een pagina op Flickr, een website om foto's te delen.

Op Facebook, 's werelds grootste sociale netwerksite met meer dan 400 miljoen gebruikers, heeft het museum sinds 1 augustus 2009 een eigen pagina. Daar wordt men op de hoogte gehouden van het laatste nieuws omtrent het Stedelijk, krijgt men een kijkje

achter de schermen van de verbouwing en wordt relevant video- en fotomateriaal getoond. Tot slot is het Stedelijk sinds 24 augustus 2009 ook op de microblogservice Twitter actief.

Het succes is merkbaar: een grote groep mensen laat weten het museum graag op die manier te volgen en het aantal mensen dat dat op deze wijze doet groeit elke dag. Op het moment van schrijven zijn dat bijna 2500 mensen. Op basis van de groei van de afgelopen maanden wordt verwacht dat dat er over een jaar al ruim 7500 zijn.

Vrienden en Business Club

Vrienden

De Vereniging Vrienden van het Stedelijk Museum heeft de volgende doelstellingen: het bevorderen van de groei en ontwikkeling van het museum; het bevorderen van een goede relatie tussen het museum en de verschillende voor haar belangrijke publieksgroepen. In 2009 telde de Vereniging Vrienden 1.028 leden.

Voor de Vrienden werden verschillende activiteiten georganiseerd, waaronder zondagochtend rondleidingen door de tentoonstellingen en museumcursussen (beide onder begeleiding van Rian Beex). De gasttentoonstellingen van het Stedelijk Museum in het Van Gogh Museum (*Avant-gardes '20/'60*) en De Nieuwe Kerk (*Heilig Vuur*) werden goed bezocht door de Vrienden. Tevens organiseerde de Vrienden Vereniging een ontvangst op Art Amsterdam (met de tentoonstelling *Off the Record*), een rondleiding in de deels gerestaureerde oudbouw van het Stedelijk en een afscheidsreceptie voor Gijs van Tuyl, exclusief voor de Vrienden.

Vrienden ontvingen toegangskorting op Art Amsterdam en de gastprogrammering van het Muziektheater. In samenwerking met reisorganisatie Voyage & Culture werden twee exclusieve Vrienden-reizen georganiseerd met de bestemmingen Venetië (Biënnale) en Londen (Frieze Art Fair).

Business Club

De Stedelijk Museum Business Club (SMBC) is in 1997 opgericht voor bedrijfs-Vrienden en vormt sinds 2000 een eigen Stichting. In 2009 telde de SMBC 90 leden.

Voor leden worden verschillende exclusieve activiteiten georganiseerd, zoals avondontvangsten met rondleidingen, lezingen en diners. Ook vinden er externe ontvangsten plaats bij galeries, kunstenaarsateliers en verzamelaars.

In 2009 werden de volgende bijeenkomsten georganiseerd:

- Bezoek Joep van Lieshout en Atelier van Lieshout te Rotterdam
- Preview Art Amsterdam 2009
- Opening gasttentoonstelling *Avant-gardes '20/'60: Hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum* in het Van Gogh Museum
- Ontbijt met rondleiding in de oudbouw van het Stedelijk Museum
- Ontmoeting met WTC Businessclub in het kader van de derde editie van *Zichtbaar Afwezig*, het project van het Stedelijk Museum aan de Zuidas.
- Bezoek tentoonstelling *The Living: 10 Days of Video Art* in Huize Frankendaal
- Galeriebezoek in de Jordaan; Grimm Fine Art; galerie Martin van Zomeren; Annet Gelink Gallery en Stedelijk Museum Bureau Amsterdam.

Bestuur VerenigingVrienden

Daamen, de heer M.,
voorzitter
Janssen, de heer drs.
H.C.F.J., *penningmeester*
Quant, de heer A.J.,
secretaris
Ros, de heer G.,
bestuurslid (tot 14 mei
2009)
Spaendonck, mevrouw F.
van, *bestuurslid*
Ven, mevrouw B.W. van
de, *bestuurslid*
Grimm, de heer J.,
bestuurslid (vanaf 14 mei
2009)

Stedelijk Museum:

Tuyl, de heer G.A. van,
directeur
(*adviseur bestuur*)
Bronkhuyzen, mevrouw M.,
hoofd Marketing &
Communicatie
Wessels, mevrouw K.C.,
manager Memberships
Stutterheim, mevrouw
R.E. *medewerker*
Memberships

Bestuur SMBC

Schoot, de heer ir. W.P.M.
van der, *voorzitter*
Janssen, de heer drs.
H.C.F.J., *penningmeester*
Gaay Fortman, mevrouw
mr. M.T.H. de, *secretaris*
Conge Kleyn, de heer
R.P.L.C. le *bestuurslid*
Wegener Sleswijk-
Balvert, mevrouw mr. drs.
J.B.I., *bestuurslid*

Stedelijk Museum:

Tuyl, de heer G.A. van,
directeur
(*adviseur bestuur*)
Bronkhuyzen, mevrouw M.,
hoofd Marketing &
Communicatie
Wessels, mevrouw K.C.,
manager Memberships
Stutterheim, mevrouw
R.E., *medewerker*
Memberships

Leden SMBC

Accenture
ADP architectuur, design
en planning
AEGON N.V.
AKD Prinsen Van Wijmen
Amsterdam RAI
AON Nederland
Arbo Unie B.V.
AT Kearney
Bakker
Bearing Point
Beheer Brouwershoff
Blauwhoed B.V.
Boekel de Nerée

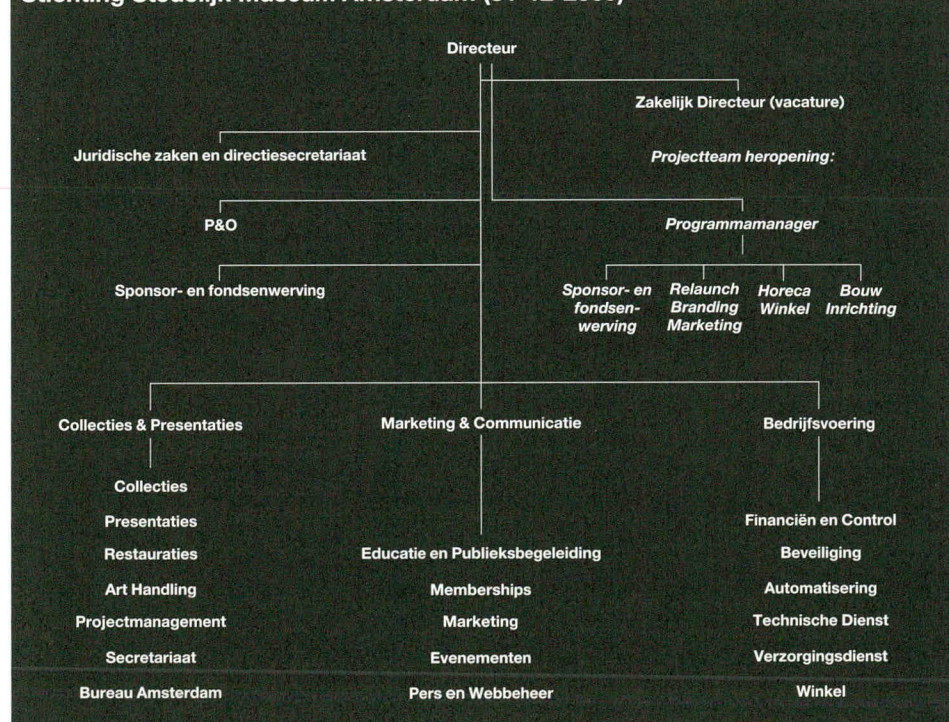
Boer & Croon Strategy
and Management Group
Breevast B.V.
Brink, Dolf en Antoinetty
van den
Business Art Service
Christie's Amsterdam B.V.
Clifford Chance
CMS Derks Star Busmann
Cohn & Wolfe
Commerciële Beleids-
vorming 2000 B.V.
Dam & Partners Archi-
tecten
DDB Amsterdam
De Baak, Management
Centrum VNO-NCW
De Brauw Blackstone
Westbroek
De Heus Voeders B.V.
De Nederlandsche Bank
N.V.
De Roedel, Executive &
Life Coaching
De Stuers Executive
Search
Delta Lloyd N.V.
Dura Vermeer Groep N.V.
Edenspiekermann Am-
sterdam
EDHA Interieur
Equitas
Fortress Participations
B.V.
Frans Molenaar B.V.
Geeris Holding
Gerlach Art Packers &
Shippers
Getronics
Hay Group B.V.
HEYLIGERS design +
projects
Hörmann Alkmaar B.V.
Houthoff Buruma N.V.
IMC
ING Groep
ING Real Estate
Ingrosyl B.V.
Keyser & Mackay Stichting
KPMG
Lensvelt
Link Art Company
Maarsen Groep
MAB Development
ModoVanGelder
NautaDutilh
Nederlandse
Waterschapsbank N.V.
NEMACO B.V.
Oranje Nassau Groep
Oseven
P2 Group
Palthe Oberman Advo-
caten
Partnership Bonnike
Pelican Magazines Hearst
Pesman Advocaten
Pon Holdings B.V.
Pon's Automobiëlhandel
B.V.
Rabobank Amsterdam en
Omstreken
Roord Binnenbouw B.V.

Rozemond Advocaten
Select Catering B.V.
SNS REAAL Fonds
Sotheby's
Spark Communicatie
S-W-H
Synchroon
The Boston Consulting
Group
The Broere Charitable
Foundation
The Innovation Circle
Van den Oever, Zaaier &
partners architecten
Van Dooren Advies
Van Doorne
Van Erp Notarissen
VandenEnde Foundation
VBAT
Vitra (Nederland)
Wooncentrum Co van
der Horst
WPG Uitgevers
90 leden, waarvan er
2 anoniem wensen te
blijven.

0707-00-91

Organisatie

Stichting Stedelijk Museum Amsterdam (31-12-2009)

De directie en de Raad van Toezicht onderschrijven de Code Cultural Governance van december 2006.

Personeelsbestand

Het personeelsbestand van de Stichting Stedelijk Museum was in 2009 opgebouwd uit vaste medewerkers met een contract voor bepaalde of onbepaalde tijd, Pantar-medewerkers, uitzendkrachten, freelancers en stagiaires.

Op 1 januari 2009 waren 142 vaste medewerkers, fte 124,5 in dienst. Het betrof hier 126 medewerkers met een contract voor onbepaalde tijd en 16 medewerkers met een contract voor bepaalde tijd. Hiernaast zijn 22 Pantar-medewerkers, fte 16,9 bij het museum werkzaam.

In 2009 zijn 27 nieuwe medewerkers bij het museum in dienst getreden, waaronder 16 medewerkers in de beveiliging (9 beveiligers in opleiding). Naast reguliere werving heeft er werving plaatsgevonden op universiteiten en kunstopleidingen voor beveiligers werkzaam op basis van oproepcontracten.

De totale uitstroom bedroeg 12 medewerkers, 1 medewerker van het museum is in 2009 overleden.

Het museum voert een actief stagebeleid. In totaal hebben in 2009 34 stagiaires in het museum werkervaring opgedaan.

De organisatie werd met het oog op de heropening tijdelijk uitgebreid met twee externe projectleiders: Taeke Kuipers, voor de projecten horeca en winkel en als programmamanager verantwoordelijk voor de totale aansturing van de projecten gerelateerd aan de heropening, en Peter Rijntjes, die de projecten sponsor- en fondsenwerving en relaunch aanstuurde.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bedroeg in 2009 5.6 procent, met een meldingsfrequentie van 1.4.

Dit betekent een lichte daling van het ziekteverzuim ten opzichte van 2008 (6.2 procent, meldingsfrequentie 1.56).

Personeelsbeoordeling

Om meer resultaatgericht te kunnen werken is voor het museum in 2007 een nieuwe beoordelingssystematiek ontwikkeld. Deze is gebaseerd op functie-inhoud en competenties die voor een functie zijn vereist en maakt het mogelijk te sturen op resultaten en de ontwikkeling van medewerkers. Deze beoordelingssystematiek biedt tevens de mogelijkheid gedifferentieerd te belonen. In 2009 zijn alle medewerkers volgens deze systematiek beoordeeld.

Opleidingsbeleid

Het museum heeft in 2009 invulling gegeven aan de in de CAO gemaakte afspraak te investeren in de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. In 2009 hebben alle leidinggevenden een managementtraining gevolgd. Hiernaast hebben ruim 40 medewerkers een opleiding gevolgd.

Klachtencommissie

Het museum kent een klachtencommissie voor klachten op het gebied voor ongewenst gedrag. Tevens is een vertrouwenspersoon aangesteld waar medewerkers terecht kunnen voor opvang, advies en ondersteuning in het geval dat men geconfronteerd wordt met ongewenst gedrag. In 2009 hebben zich geen medewerkers tot de klachtencommissie gewend.

Reorganisatie afdeling Art Handling

De reorganisatie van de afdeling Art Handling, in 2008 voorbereid, werd in 2009 voltooid. Deze reorganisatie is ingezet om een kwalitatieve impuls te geven aan de logistieke processen met betrekking tot de collectiemobiliteit en coördinatie van Art Handling activiteiten. Medewerkers kunnen zich in de nieuwe structuur breder ontwikkelen en zijn hierdoor flexibeler inzetbaar.

Lijst medewerkers

Directie

Tuyl, G.A. van
directeur

Sponsor- en fondsenwerving

Vos, M.
hoofd sponsoring &
fondsenwerving

Juridische zaken en directiesecretariaat

Baasbank, V.D. van
bedrijfsjurist-directie-
secretaris
Nirk, P.A.W.
directiesecretaresse
Nunen Karioen, S.M. van
secretariaatsmedewerker
Leijtens, C.G.M.
secretariaatsmedewerker
Woudstra, A.
secretariaatsmedewerker
Vastenhoud, J.A.L.T.
chauffeur

P&O

Graaf, P. de
hoofd personeel en
organisatie
Volmer, R.
beleidsmedewerker
arbeidsvoorwaarden
Werner, F.
personeelsadviseur

Collecties en Presentaties

Delissen, N.S.B.
sectorhoofd collecties en
presentaties

Art Handling

Boot, R.
art handler i.o.
Clement, D.G.
art handler
Kenter, J.S.L.
art handler
Kral, H.H.
art handler i.o.
Lem, P. van der
art handler
Paske, J.A. te
art handler i.o.
Staphorsius, F.G.
art handler
Verberne-Khurshid, F.D.
hoofd art handling

AV Art Handling

Holtus, P.B.M.
medewerker AV art
handling
Hoogeveen, G.
teamleider AV art handling
Ibrahim, A.
AV art handler

Behoudstechnische Art Handling

Bongaarts, M.H.
teamleider behoudstech-

nische art handling
Koops, J.
behoudstechnische art
handler
Rietveld, J.F.
behoudstechnische art
handler

Depot

Bemt, M.H.J. van den
behoudsmedewerker
Boekel, G.C.
behoudsmedewerker
Pramudji, H.
behoudsmedewerker
Prins, R.
behoudsmedewerker
Staphorsius, R.S.
behoudsmedewerker
Voss, S.J.
teamleider depot

Registrarbureau

Berends, K.
registrar
Berg, A.R. van den
senior registrar
Vonk, E.
registrar

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam

Botter, M.C.
medewerker informatie-
balie
Bouwhuys, J.J.
curator
Meijer, J.
algemeen medewerker

Collecties

Schavemaker, M.
hoofd collecties
Imanse, G.J.
hoofd collecties

Bibliotheek

Beek, W.V. van
coördinator bibliotheek
Brakenhoff, E.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Brouns, B.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Hendricks, M.J.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Nijhoff, M.
teamleider informatie-
centrum
Spieker, V.N.L.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Stafleu, A.N.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Steens, A.

medewerker archief
Veltman, D.G.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Vogel, C.G.J.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Voogd, W.A. de
applicatiebeheerder Adlib

Collectieregistratie

Barboric, M.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Becic, S.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Besjes, E.M.E.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Dam, J.C.J. van
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Groenevelt, S.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Jacobs, S.M.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Kauwen, R.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Koekoek, B.F.M.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Splinter, B.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum
Stokhof, S.M.
coördinator collectie-
registratie
Zweers, M.L.
medewerker registratie/
bibliotheek/informatie-
centrum

Fotoafdeling

Balog, E.K.
medewerker fotoarchief/
digitalisering
Benarfa, M.M.
medewerker
Hogers, D.
fotograaf
Versluys, R.W.P.
fotograaf
Wessels, H.G.
medewerker beeldbank

Documentatie en Onderzoek

Orsouw, P.G.M. van

assistent wetenschappe-
lijk medewerker
Rummens, M.J.
wetenschappelijk
medewerker
Soeting, M.M.
wetenschappelijk
medewerker
Verschueren, A.A.J.M.
assistent wetenschappe-
lijk medewerker

Conservatoren

Anastasyadis, V.
conservator i.o.
Boot, M.
conservator toegepaste
kunst & vormgeving
Glazenburg, C.C.E.
conservator grafische
vormgeving
Héman, S.M.T.A.
assistent conservator
prenten, tekeningen &
kunstenaarsboeken
Lamoen, F.M. van
assistent conservator
beeldende kunst
Roode, I.V.H. de
conservator industriële
vormgeving
Rutten, B.
conservator beeldende
kunst
Splinter, A.M.
assistent conservator
grafische vormgeving
Verbeek, C.L.
conservator i.o.
Visser, T.H.C.
conservator fotografie

Presentaties

Coelewij, L.M.H.
curator
Jongema, M.D.
curator
Nieuwenhuysen, M.D.J.
van
curator

Projectbureau

Hemmes, E.
projectleider
Hendriks, M.
projectleider
Tates, S.H.
projectleider
Vrij, A.C.
projectleider

Projectsecretariaat

Cramer, S.W.
projectassistent
Hoekstra, M.A.
projectassistent
Visscher, E.
projectassistent

Restaurants

Beekhuizen, R.E.
encadreur prenten, teke-
ningen, fotografie

Bracht, E.H.M.
restaurator schilderijen
Cats, L.J.M.
restaurator prenten,
tekeningen, fotografie
Meijer, S.S.
restaurator beelden
Krumperman, R.
coördinerend restaura-
tor toegepaste kunst &
vormgeving
Marchesi, M.
restaurator prenten,
tekeningen, fotografie
Rietveld, T.E.
restaurator prenten,
tekeningen fotografie
Stafleu, A.N.
conserveringsmedewe-
rker prenten, tekeningen,
fotografie
Timmermans, R.M.
restaurator beelden
Weerdenburg, C.O.M.
hoofd restauraties
Wijnberg, L.
restaurator schilderijen

Bedrijfsvoering

Kuppens, N.A.T.
sectorhoofd bedrijfs-
voering

Projectleider

Inrichting
Mulders, B.T.
projectleider inrichting

Automatisering

Açikgöz, M.
hoofd automatisering
Sultani, Z.
medewerker automati-
sering

Beveiliging

Advocaat, J.
teamchef beveiliging
Afentoulis, S.I.
1e beveiligiger
Albayrak, G.
1e beveiligiger
Anoep, M.S.
1e beveiligiger
Begzad, M.
1e beveiligiger
Derksen, M.A.
1e beveiligiger
Kruizinga, M.L.
beveiligiger
Gepken, C.L.J.
1e beveiligiger
Goher Zayed, M.R.
1e beveiligiger
Hajhassan, A.A.A.
1e beveiligiger
Haltman, J.F.
1e beveiligiger
Hamar de la Brethonière,
R.A.
beveiligiger
lorio, B.J.
beveiligiger

Jamaly, N.
1e beveiligiger
Kieft, R.
beveiligiger
Kiliç, M.
1e beveiligiger
Kruiswijk, A.
1e beveiligiger
Kruizinga, M.L.
beveiligiger
Liaghat, A.
1e beveiligiger
Menshov, S.N.
1e beveiligiger
Molina, O.M.
1e beveiligiger
Moolhuijsen, D.E.R.
beveiligiger
Nabizada, M.D.
teamchef beveiliging
Pijper, P.W.
instructeur
Peters, S.
beveiligiger
Putten, J. van der
beveiligiger
Ruit, E.M. van de
waarnemend teamchef
beveiliging
Sadiq, H.J.
1e beveiligiger
Schakel, G.L.G.
beveiligiger
Safi, J.
1e beveiligiger
Schreurs, G.W.
hoofd beveiliging
Singh-Badloe, P.
beveiligiger
Splinter, F.
1e beveiligiger
Verhoeff, P.J.C.
beveiligiger
Vries, J. de
beveiligiger
Yilmaz, E.
beveiligiger

Financiën

Bakker-Kalkhoven, A.S.
medewerker/kassier
Carballo Gomez, M.E.
medewerker/kassier
Ewald, H.M.
hoofd financiën
Goudoever, M.E. van
medewerker/kassier
Pol, A.M. van der
medewerker

Technische dienst

Elst, A. van
werktuigbouwkundige
Evers, A.
schilder
Ham, G. van
elektromonteur
Pels, C.M.
timmerman
Velzen, A.G. van
hoofd technische dienst

0707-60-91

Organisatie

Verzorgingsdienst

Do Carmo, S.M.
medewerker verzorgingsdienst
Güler, L.
meewerkend voorman verzorgingsdienst
Knaup, S.H.
hoofd verzorgingsdienst
Kremers, H.
medewerker verzorgingsdienst
Krumeich, M.
medewerker verzorgingsdienst
Moelee, M.
medewerker verzorgingsdienst
Pels-van Dorth, A.M.
medewerker verzorgingsdienst
Sewgobind, S.
medewerker verzorgingsdienst
Swinkels, M.W.
medewerker verzorgingsdienst

Winkel/Desk

Felling, H.E.
medewerker informatiebalie
Krijgsman, C.
medewerker verkoop
Kortekaas, M.
medewerker verkoop
Wolters, J.W.
medewerker informatiebalie/verkoop

Postkamer

Wolkers, J.C.
beheerder postkamer
Timpico, R.H.M.
medewerker postkamer

Marketing en Communicatie

Bronkhuyzen, M.E.
sectorhoofd communicatie & marketing
Bronotte, A.R.F.J.
secretariaatsmedewerker

Educatie en Publieksbegeleiding

Gastel, M.L.M. van
medewerker educatie
Hulshoff Pol, R.A.
hoofd educatie en publieksbegeleiding
Veen, H.J. van der
medewerker educatie

Evenementen

Dingstee, J.A.H. van
coördinator evenementen

Marketing en Website

Boetzelaer, S.L. van
manager marketing
Broekman, W.A.
medewerker marketing

Buijn, J.C. de
webmaster

Memberships

Koster, K.
bureau medewerker memberships
Stutterheim, R.E.
bureau medewerker memberships
Wessels, K.C.
manager memberships

Press Office

Raven, M.J.
persvoorlichter/woordvoerder

Blikopeners

Bilal Abou-Alanwar
Mirelva Berghout
Lennart Bugel
Pia Canales
Anouk Friedli
Floor van Hulsen
Lisa Konno
Boes Schoonderwoerd
Yoram van de Vall
Primo Versteeg
Tomek Whitfield

Nevenactiviteiten

Marc van den Bemt
- lid van de Sectie Behoudsmedewerkers van Restauratoren Nederland.

Karlijn Berends

- secretaris van de Sectie Collecties van de Nederlandse Museum Vereniging.

Marc Bongaarts

Bestuurs- en adviesfuncties
- bestuursfunctie in de sectie Behoudsmedewerkers van Restauratoren Nederland.
Overig
- docent Museologie aan de Reinwardt Academie
- mede organisator symposium *Verpakken* tijdens de Restauratie Beurs 2011.

Marjan Boot

Bestuurs- en adviesfuncties
- lid ad hoc commissie *Fonds Live*, organisatie Fonds beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst, Amsterdam 21 januari 2009
- deelnemer *Expert meeting*, Amsterdams Historisch Museum 16 juni 2009

- commissielid *Fonds Live* BKVB, 1 september 2009 – 31 augustus 2011.
Publicaties
- M. Boot, 2009: *Cruel Bonsai: Heringa/Van Kalsbeek*, in: A. Huisinigh, R. Hulshoff Pol en E. van den Bomen (red.), *Toeval gezocht. Kunst, kunstenaars en jonge kinderen*, Den Haag 2009, pp. 41-48.

Overig

- lid werkgroep universitaire master-opleiding *MA-museumconservator*, een samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit, de Universiteit van Amsterdam, vijf grote Amsterdamse musea, het Centraal Museum in Utrecht en Museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam
- college *Kunstnijverheid afgestoft: drie nieuwe opstellingen van kunstnijverheid/vormgeving*. Manchester Art Gallery, Museum of Modern Art, New York en Musée des Arts Décoratifs, Parijs, MA opleiding museumconservator van de Universiteit Amsterdam en Vrije Universiteit, 3 april 2009
- deelname panel vrijdagmiddag symposium *Reflectie op conservator-schap*, Amsterdam 19 juni 2009.

Jelle Bouwhuis

Bestuurs- en adviesfuncties
- lid adviescommissie Beeldende Kunst & Vormgeving, gemeente Utrecht
- jurylid Gerrit Bennerprijs, Friesland
- Rijksgecommitteerde eindexamen Autonom, Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam.
Publicaties
- 'David van de Kop', in: *Kunstwerken voor de publieke ruimte*, Nieuw-Vennep, p. 64-65.
- interview, in *Melanie Bonajo. I Have A Room With Everything*, Capricious Publishing, New York, p. 115.
- 'Frank Halmans', 'Reinier Lagendijk', 'Atelier NL/Maarten Kolk', in: *De Kas. Lusthof Utrecht 2004-2008*, CBK Utrecht 2009.

Overig

- gastcurator tentoonstelling *Monumentalismus*, Autocenter Berlin, 12 juni t/m 12 juli 2009
- samen met Hala Elkousy winnaar Abraaj Capital Art Prize, Dubai, 2009
- initiator tentoonstelling *Paul McCarthy – Air Pressure*, Utrecht, Botanische Tuinen, 4 juli t/m 13 september 2009
- panellid debat 'Kans voor lokale moderne kunst?', Kunstenlab/Historisch Museum, Deventer, 26 februari 2009.

Leontine Coelewijn

Bestuurs- en adviesfuncties
- voorzitter commissies ISCP en IASPIs, Fonds BKVB, Amsterdam
- presentatie *De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman* op netwerkconferentie Koers Nieuw West, juni 2009.

Carolien Glazenburg

- jurylid Culturele Affiche Wedstrijd Vlaanderen 2009.

Suzanna Héman

Bestuurs- en adviesfuncties
- secretaris van het bestuur van de Stichting Lucebertiana.
Publicaties
- 'daar kijk ik verpletterd naar'. Over Lucebert en zijn verzameling kunstboeken. In: *De lezende Lucebert: bibliotheek van een dichter*. Red. Lisa Kuitert. Nijmegen: Vantilt, 2009
- 'Nooit van gehoord', in: Ine Schröder, red. Ben van Melick. Rimborg: Huis Clos, 2009.

Gert Hoogveen

- lid van balansgroep van Stichting Behoud Moderne Kunst.

Rixt Hulshoff Pol

Bestuurs- en adviesfuncties
- commissielid Mondriaan Stichting: Beeldende kunst, vormgeving & erfgoed
- werkgroep Cultuureducatie van de gemeente Amsterdam.
Publicaties
- Huisinigh, A. Hulshoff Pol, R., & Bomen, van den, E.

(2009). *Toeval gezocht. Kunst, kunstenaars en jonge kinderen*. Lemniscaat, Rotterdam.

Lezingen

- verdiepende workshop over ervaringen met het project *Stad en taal* met cursisten Nederlands als tweede taal, Museumcongres Middelburg, oktober 2009.

Geurt Imanse

Bestuurs- en adviesfuncties
- lid bestuur Stichting H.N. Werkman
- lid bestuur Stichting Lucebertiana.

Overig

- interview in Alexander Zorg, 'Het lot van de Russische avant-garde in Nederland of de parabel over het wilde westen en zijn zeden/moraal' (orig. in cyril.), in *RUS*, The magazine of Russian-speaking BeNeLux, N29, 2009
- lezing over de collectie van het Stedelijk Museum, Mensjikow Paleis, St. Petersburg (Nederlands Instituut St. Petersburg ism. Hermitage St. Petersburg) 26 maart 2009.

Marten Jongema

Bestuurs- en adviesfuncties
- commissielid toekenning oeuvreprijs van het Fonds Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst.
Overig
- jurylid Volkskrant Film-afficheprijs
- gastdocent Rietveld Academie
- gastdocent Sandberg Instituut.

Jan Koops

- docent Museologie aan de Reinwardt Academie.

Netta Krumpnerman

- 'Plastics for Dummies', lezing over behoud en beheer van kunststoffen in Brussel, georganiseerd door FARO, 2 december 2009.

Monica Marchesi

- 'Mijn keuze: kunstgeschiedenis en restauratie', lezing tijdens Carrière-dag Kunstgeschiedenis Radboud Universiteit, Nijmegen 12 juni 2009
- 'A needle painting

by Philips van den Bossche (fl. 1604-15)', lezing tijdens de Second International Conference on Text, Texture, Textile "Embroidery and storytelling", Université de Rouen, Rouen (Frankrijk) 10-11 december 2009.

Publicaties
- M. Marchesi, P. Rings, 2009, *New Methods of Cleaning Surfaces of Books and Paper*, London 22-26 June 2009, BPF Au Courant, 2009, nr. 3, pp. 7-10.

Martijn van Nieuwenhuyzen

Bestuurs- en adviesfuncties
- bestuurslid Stichting Fundament, Tilburg – 'Grotto', 2009, Park De Oude Warande, Tilburg
- lid programmaraad *Straat van Sculpturen* – internationale beeldenmanifestatie *Open Source* 2009, Amsterdam Zuidoost
- lid adviescommissie Kunst Metro Oostlijn, Amsterdam
- adviseur Amsterdams Fonds voor de Kunst, commissie Beeldende Kunst
- lid jury AICA Award 2010, Association Internationale des Critiques d'Art, Amsterdam
- lid jury Rene Coelho Prijs 2009, Nederlands Instituut voor Mediakunst, Amsterdam
- lid Commissie LIVE, Fonds voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst, Amsterdam.
Publicaties
- 'Integration and Resistance in the Global Era: 10th Havana Biennial', *Flash Art International* Edition No. 267, July-September 2009, p. 28
- 'Talking Loud', in *Allora & Calzadilla*, The Renaissance Society, Chicago, Serpentine Gallery, London, Kunsthalle Zurich, San Francisco Art Institute, Stedelijk Museum, Amsterdam / JRP/Ringier, Zurich, 2009, pp. 40-43.
Overig
- lezing '53ste Biennale van Venetië', Leidse Kunst-historische Vereniging, 7 mei 2009
- gastles Curatorial

Het nieuwe depot met rekken voor schilderijen. **onder** Onthulling gewelfd tegellandschap uit de serie *Cubische constructies* van Jan Slothouber en William Graatsma op de patio van het depot.
 The new storage depot with racks for paintings. **below** The unveiling of the undulating paved landscape from the series *Cubist Constructions* by Jan Slothouber and William Graatsma on the depot patio.

De erezaal met in de linkermuur twee doorgangen naar de nieuwbouw. **onder** Technische ruimte in de kelder van de oudbouw.
The Hall of Honour with two entranceways in the left hall leading to the new extension. **below** Technical area in the basement of the original building.

onder Wand met schildering van Karel Appel in het voormalige restaurant.
below Wall with Karel Appel mural in the former restaurant.

De monumentale trap bij de oude hoofdingang. **rechts** Doorzicht op kabinetten. **beneden** Een lange betonnen balk wordt geplaatst om het dak van de kelder, de vloer van het plein, te dragen.
The majestic staircase near the former main entrance. **right** View through the galleries. **below** A long concrete beam is installed in the roof of the basement to support the floor of the square.

Organisatie

Training Programme De Appel, Amsterdam, 2 september 2009

- openbaar interview Annika Larsson, 'Impakt Invites', Impakt Festival, Filmtheater 't Hoogt, Utrecht, 17 oktober 2009
- deelname expert meeting 'Onbegrensd Verzamelen', Afrika Museum, Berg en Dal, 22 oktober 2009
- gastcollege Master Kunstgeschiedenis, specialisatie 'Kunst, Markt en Connaissanceschap', Vrije Universiteit Amsterdam 12 november 2009
- presentatie 'Stedelijk Museum', Netwerkbijeenkomst Kunst- en Cultuurvisie Stadsdeel Zuid 2020, Thomaskerk, Amsterdam, 26 november 2009
- ontvangst diverse internationale curatoren bezoekersprogramma Mondriaan Stichting.

Michiel Nijhoff

Bestuurs- en advies-functies

- lid van International Relations Committee van Art Libraries Society North America
- lid van werkgroep (inmiddels opgeheven) Museale Boekcollecties van de stichting Erfgoed Nederland. In die hoedanigheid medeopsteller rapport 'Een uitgelezen bezit: boeken in rijksmuseum', Den Haag, Stichting Erfgoed Nederland, 2009.

Overig

- bezoek ARLIS/NA conferentie Indianapolis, april 2009
- bezoek ARLIS/UK Ireland conferentie Cambridge, 15/16 juli 2009
- after Dinner Feestrede bij het 50-jarig jubileum van Art Libraries Society UK/Ireland in Cambridge, 16 juli 2009.

Pram Pramudji

- lid van de Sectie Behoudsmedewerkers van Restauratoren Nederland.

Tessa Rietveld

- lid van de begeleidingscommissie van de *Goudse cartons; de restauratie van 16de-eeuwse ontwerpschetsen*
- secretaris van de sectie

Enografica van Restauratoren Nederland.

Ingeborg de Roode

Bestuurs- en advies-functies

- lid adviesraad Tapio Wirkkala/Rut Bryk Foundation, Helsinki
- vervolg advisering inrichting Hôtel du Marc, Reims, voor Veuve Clicquot
- selectiecommissie Audi Design Award (Publieksprijs Dutch Design Awards)
- jurylid Thonet Mart Stam Prijs.

Publicaties

- 'I want to make new things. Innovation in the work of Ron Arad', Tent. cat. *Ron Arad. No Discipline*, New York (MoMA) 2009
- 'Kinderstoel voor Hendrikus Johannes Witteveen', *Bulletin Vereniging Rembrandt*, (2009) 2, pp. 26-29 (i.s.m. Ida van Zijl).

Overig

- introductie 'Het Stedelijk Museum en Richard Hutten', ABN AMRO Dialogues House, Amsterdam
- lezing 'Redefining the Stedelijk Museum: The Design Collection / Dutch Design', Trespa Design Centre, New York
- medewerking aan documentaireserie over Nederlands Design, AVRO's Kunstuur
- opening tentoonstelling 'Brons hard. Zijde zacht', Soit en Bas Themans, Galerie van Kralingen, Rotterdam.

Bart Rutten

Bestuurs- en advies-functies

- adviseur bij Stimuleringsfonds Culturele omroepproducties
- adviseur bij fonds BKVB
- lid adviesraad Impakt
- lid bestuur Stichting de Kunstvlaai
- lid bestuur bij Stichting de een minuten/the one minutes
- lid bestuur Stichting 5 days off

- lid stuurgroep Stichting Behoud Moderne Kunst
- lid balansgroep Stichting Behoud Moderne Kunst.

Publicaties

- A. Weevers, Bewogen Beelden, *voorwoord*

- M. Kruijver, Yavir Alter Fin: Interface, Thoughts Happen pp. 21-22, Sandberg Institute Amsterdam
- P. Zorn en D. Herrman, Move, New European Media Art, Archaic Smile by Kurt D'haeseleer, pp. 16-22, Werkleitz Halle.

Overig

- optredens in televisieprogramma 4 Art, over hedendaagse beeldende kunst, AVRO's Kunstuur
- optredens in televisieprogramma RoughCut, over videokunst, AVRO's Kunstuur

Lezingen en presentaties

- lezing Hedah, Maas-tricht
- spreker symposium 'MediaCultuur' georganiseerd door sectie Beeld en Geluid van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Beeld en Geluid, Hilversum
- presentatie collectie film en video uit de collectie van het Stedelijk en interview met Joost Conijn bij ARTSTART, Zuidas, Amsterdam

- presentatie en rondleidingen bij de tentoonstelling *Avant-gardes '20/'60* in het Van Gogh Museum, voor diverse groepen

- presentatie projecten Bart Rutten de afgelopen tien jaar, Service Garage, Amsterdam

- lezing over videokunst, My First Art Collection, Amsterdam

- een inleiding tot het kunstwerk NEW VET van Gerald van der Kaap, Dierengeneeskunde Universiteit Utrecht

- gastdocent Design Academy
- gastdocent Sandberg Instituut

- gecommiteerde eind-examen Academie St. Joost, 's-Hertogenbosch

- jurylid Academy Awards, Rotterdam

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

- jurylid internationale en nationale videoclip competitie bij *Shoot me Film Festival*, Den Haag.

Publicaties

- Schavemaker, M., Ruyters, D., Bouwhuis, J., Vesters, J. (eds.) *Now is the Time. Art and Theory in the 21st Century*, Rotterdam: NAI Uitgevers 2009. (met bijdragen van o.a. W.J.T. Mitchell, Terry Eagleton, Boris Groys).

Overig

- organisator, inleider en moderator lezingenreeks *Now is the Time. Art and Theory in the 21st Century*, samen met Jelle Bouwhuis en anderen, W139, SMBA, Metropolis M, UvA (Lutherse Kerk, Amsterdam, winter 2009-2010)

- lezing 'Kinderen en kunst: een haat-liefde verhouding door de eeuwen heen', De Illustere School symposium *Kunst kijken met kinderen*, Bungehuis/Van Gogh Museum, 24 september 2009

- 'Alles voor de kunst' - publiek interview tijdens debat over de rol en positie van bemiddelaars in de beeldende kunst, Fonds BKVB/Stedelijk Museum Amsterdam, Amsterdam Studio K, 30 oktober 2009

- 'Wie aktuell ist frühe Videokunst?', deelname paneeldebate tijdens symposium in het kader van het 20-jarig jubileum van Zentrum für Kunst und Medientechnologie, Karlsruhe, 10 oktober 2009

- 'Het culturele naleven van 9/11', lezing en panellid tijdens debatserie *Nieuwsbericht uitgelicht*, Amsterdam Spui 25, 11 september 2009

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- gastcollege 'De Nederlandse kunstwereld en het nationale identiteitsdebat', De Appel, curatorial program, 2 september 2009 en UvA, afdeling Kunstgeschiedenis, 10 december 2009.

- lid van de klankbordgroep Droge Reinigingsmiddelen, Instituut Collectie Nederland
- lid balansgroep conserveringsproblematiek Nederlandse collecties, Stichting Behoud Moderne Kunst
- plaatsvervangend lid examencommissie restauratorenopleiding Stichting Restauratie Atelier Limburg.

Publicaties

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

- lid van de klankbordgroep Droge Reinigingsmiddelen, Instituut Collectie Nederland
- lid balansgroep conserveringsproblematiek Nederlandse collecties, Stichting Behoud Moderne Kunst
- plaatsvervangend lid examencommissie restauratorenopleiding Stichting Restauratie Atelier Limburg.

Wouter de Voogd

Bestuurs- en advies-functies

- voorzitter Stichting Museumconcerten
- lid bestuur SIMIN (sectie Informatieverzorging van Nederlandse Museumvereniging)
- lid bestuur Adlib Gebruikers Groep.

Merijn Vos

- lid Raad van Advies Nationale Stichting De Nieuwe Kerk.

Sandra Weerdenburg

Bestuurs- en advies-functies

- lid examencommissie restauratorenopleiding, Stichting Restauratie Atelier Limburg
- lid balansgroep conserveringsproblematiek Nederlandse collecties, Stichting Behoud Moderne Kunst.

Publicaties

- Kate Moomaw, Sandra Weerdenburg, Rebecca Timmermans, 2009, *The Conservation of Linear Construction in Space, No. 2 (1952/3) by Naum Gabo in the Collection of the Stedelijk Museum, Amsterdam: A Conservation Problem of Deteriorating Nylon Monofilament*, Zeitschrift für Kunsttechnologie und Konservierung, 2009/1, pp. 55-78.

Louise Wijnberg

Bestuurs- en advies-functies

- lid visitatiecommissie 'midterm review' Conservering en Restauratie, UvA
- Overig
- gastdocent opleiding Conservering en Restauratie, UvA.

16-03-2007

Raad van Toezicht

Yoeri Albrecht

- historicus en kunsthistoricus
- vrijgevestigd journalist
- Radio- en televisiepresenterator en producent
- Nevenfuncties
- lid van de Raad van Advies Rijksmuseum van Oudheden, Leiden
- lid van de Commissie van Bijstand van de Veerstichting, Leiden
- bestuurslid van de Publiek Zaak
- lid van de Raad van Advies van het Nationaal Historisch Museum
- lid van de Raad van Advies van Humanity in Action.

Hans Andersson

- directeur Andersson Advies BV
- Nevenfuncties
- voorzitter Raad van Toezicht Nederlands Architectuur Instituut
- voorzitter Raad van Toezicht Theaterinstituut Nederland
- lid Raad van Toezicht Schouwburg Rotterdam
- voorzitter Internationale Beelden Collectie Rotterdam
- voorzitter Bestuur Stichting Muziekpaleis Utrecht
- penningmeester Raad van Toezicht Verwey Jonker Instituut
- voorzitter Raad van Commissarissen De Alliantie
- voorzitter Raad van Commissarissen Mobil Arts.

Jan Dibbets

- beeldend kunstenaar
- Nevenfuncties
- geen

Jacobina Brinkman RA

- penningmeester
- Nevenfuncties
- bestuurslid Cilis Erens
- geluidkunstenares

Rob Defares

- algemeen directeur IMC BV
- Nevenfuncties
- lid Raad van Toezicht Rijksakademie Amsterdam
- voorzitter Raad van Bestuur IMC
- Weekendschool.

Marry de Gaay

Fortman

- advocaat en Partner Houthoff Buruma Amsterdam
- Nevenfuncties
- voorzitter Raad van Toezicht Amref Flying Doctors
- commissaris Royal Haskoning
- lid Raad van Toezicht Algemeen Ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk
- lid Raad van Toezicht Waarborgfonds Kinderopvang
- lid Raad van Toezicht Stichting Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen
- voorzitter John Adams Institute
- lid Raad van Toezicht Nederlands Danstheater
- lid Raad van Toezicht ParnassiaBavo Groep
- lid Dagelijks Bestuur De Nederlandse Bachvereniging.

Mariá Hlavajová

- cultuurwetenschapper
- artistiek directeur BAK, Basis voor Actuele Kunst, Utrecht
- Nevenfuncties
- lid dagelijks bestuur van Comité van Roosendaal
- actief lid centrum voor de mensheid Universiteit Utrecht.

Prins Constantijn van Oranje-Nassau

- per 1 maart 2010: lid van het Kabinet van Europees Commissaris mevrouw drs. N. Kroes.
- hoofd Vestiging Brussel, RAND Europe
- research leader Information Policy and Economics team, RAND Europe
- Nevenfuncties
- voorzitter Stichting 'The Hague Process on Refugees and Migration'
- lid 'Club of the Hague'
- voorzitter Prins Bernhard Natuur Fonds
- erevoorzitter Prins Claus Fonds
- beschermheer Stichting Nationaal Muziekinstrumenten Fonds
- beschermheer World Press Photo
- beschermheer Stichting Studiefonds Oskar Back

Els van der Plas

- directeur Prins Claus Fonds
- Nevenfuncties
- lid van Stichting Fondsenwerving Stedelijk Museum Amsterdam
- voorzitter Bestuur Stichting My First Art Collection, Den Haag
- lid Comité Aanbeveling Holland Dance Festival
- lid Commissie Bijstand van de Veer Stichting, Leiden
- lid Raad van Advies European Leadership Platform (ELP)
- vriend European Cultural Foundation (ECF)
- lid Netwerk De Hoofdstadborrel Amsterdam.

Alexander Ribbink

- voorzitter
- Nevenfuncties
- bestuurslid Het Amsterdams Lyceum
- bestuurslid Vrienden Amsterdamse Montessori Schóol
- bestuurslid Turing Foundation
- bestuurslid Ribbink-Vanden Hoek Family Foundation
- commissaris Koninklijke Tichelaar-Makkum
- commissaris AMT Amsterdam.

Colofon

Productie en eindredactie

Stedelijk Museum,
Afdeling Marketing &
Communicatie

Grafisch ontwerp

Sabine Verschueren

Druk

robstolk ®

Vertalingen

Lisa Holden, Amsterdam

Fotografie

Willem van Beek
Ernst van Deursen
Brian Forrest
Joren Frielink
Hogers & Versluys,
Stedelijk Museum
Marie-José Jongerius
Stephan van der Linden
Philip Nijman
Gert Jan van Rooij
Arjen Veldt
Ron van Velzen

Van werken van beeldend
kunstenaars aangesloten
bij een CISAC-organisatie
zijn de publicatierechten
geregeld via Pictoright,
Amsterdam.

*For works of visual artists
affiliated with a CISAC-
organisation,
the copyrights have been
settled with Pictoright,
Amsterdam.*

Foto binnenkant omslag

Andreas Gursky,
Frankfurt, 2007

© Stedelijk Museum,
Amsterdam, 2010
ISBN 978-90-5006-180-3

Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug						
1155	1230	1	A	051-278	B31	LH 3632	GRAZ	1230	1	A	051-278	B	EI 651	DUILIN	1040	2	D	893-894	D52	LG 710	TOKIO	1355	1	A	051-278	A65	LH 924	NUERNBERG	1440	1	A	051-278	A2	LT 1208	FUNGBAL	1455	2	E	986-999	D
1200	1	A	051-278	B52	LH 3886	MALPENA-MALPENZA	1230	1	A	051-278	A	UA 953	WASHINGTON	1100	1	B	315-338	B23	LH 4532	LISSABON	1355	2	D	801-807	D40	LH 4502	BILBAO	1440	1	A	051-278	B6	TG 921	BANGKOK	1455	1	C	766-772	D	
1200	1230	1	B	658-660	B	IB 3507	MADRID	1230	2	E	901-920	D	LH 446	DENVER	1310	1	B	315-338	B23	LH 4578	B2-ESSEL	1355	1	A	051-278	B11	TE 421	VILNIUS	1440	2	D	813-814	D53	CI 062	TAIPEH	1500	1	C	766-772	D
1205	1230	2	D	841-856	D5	LH 3482	ZAGREB	1230	1	A	051-278	B	LH 3666	GENF	1310	1	B	315-338	B23	LH 3342	ISTANBUL	1355	1	A	051-278	A36	JP 175	WIEN	1440	1	A	051-278	B	DE 4184	MONTGO BAY	1500	2	D	816-820	D
1205	1230	1	A	051-278	B	LH 4676	AMSTERDAM	1230	1	B	537-543	B	LH 1006	HANNOVER	1310	1	A	051-278	A36	CX 288	HONGKONG	1355	1	A	051-278	A84	LH 736	NAGOYA	1440	1	C	733-739	C6	UN 308	MO-KAU-DONODEDOVO	1500	1	B	510-525	D
1205	1230	1	A	051-278	B	SQ 025	SINGAPUR	1230	1	A	051-278	A	LH 470	TORONTO	1310	1	A	051-278	A36	H 450	LOS ANGELES	1355	2	E	914-920	E5	BA 905	LONDON-HEATHROW	1440	1	A	051-278	A62	LH 6818	KOELN HBF	1500	2	D	888-887	D
1205	1230	1	A	051-278	B	LH 970	MUENCHEN X	1230	1	A	051-278	B	LH 1142	MUENSTER OSNABRUECK	1310	1	P	051-278	B42	JK 126	MADRID	1355	1	B	315-338	B25	DE 408	DANASKUS-ALEPPO	1440	1	B	607-608	A	HLX 969	FUERTEVENTZRA	1510	1	A	051-278	D
1205	1230	1	A	051-278	B33	SK 4752	OSLO	1230	1	A	051-278	A	LH 932	NUERNBERG	1320	1	A	051-278	B9	UA 901	SAN FRANCISCO	1355	1	A	051-278	B10	DE 448	SHARM EL SHEIK	1440	1	B	510-525	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1205	1230	1	A	051-278	B	LH 3444	BUDAPEST	1230	1	A	051-278	B	LH 932	NUERNBERG	1320	1	A	051-278	B9	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	A20	UA 941	CHICAGO	1230	1	D	441-453	C	LH 6816	TTUTTIGART HBF	1320	1	A	051-278	T6	UA 901	SAN FRANCISCO	1355	1	A	051-278	B10	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	A65	LH 402	NEW YORK-NEWARK	1230	1	B	315-338	D	LH 1252	KOELN BONN	1330	1	A	051-278	A4	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	A64	SK 1638	KOPENHAGEN	1230	1	A	051-278	B	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	B58	OS 264	SALZBURG	1230	1	A	051-278	B	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	B	US 703	PHILADELPHIA	1230	1	C	771-786	C	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	A36	LH 4728	LONDON-HEATHROW	1230	1	A	051-278	B	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	B55	LH 1172	PADERBORN LIPPSTADT	1230	1	A	051-278	B	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	B	LG 9304	LUXEMBURG	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	A34	LH 3534	WIEN	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	B	LH 4134	NIZZA	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	B	441-453	B	LH 3042	GOETEBORG	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	A	LH 4454	BARCELONA	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	A	LH 822	ABU DHABI-BAHRAIN	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	B	510-525	B	LH 846	ALMATY-ASTANA	1230	1	A	051-278	B	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D
1210	1230	1	A	051-278	B	LH 014	HAMBURG	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	MS 786	KAIRO	1510	1	C	721-724	D
1210	1230	1	A	051-278	B	LH 4172	LYON	1230	1	A	051-278	A	LH 3382	ATHEN	1330	1	A	051-278	A21	LH 612	ASHGABAT-BAKU	1400	1	B	441-453	C8	LN 498	MEXICO CITY	1440	1	A	051-278	A51	TK 1606	ANKARA	1510	1	C	742-744	D

Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug	Flug	Planmäßig	Erwartet	Terminal	Halle	Schalter	Flugzeug						
1705	1	A	051-278	A1	LH 4176	LYON	1740	1	A	051-278	B	AI 138	DELHI	1605	1830	1	C	773-776	B45	B3 1278	SOUTHAFTON	1900	2	E	957-960	D51	FHY 246	ISTANBUL	1900	2	D	856-858	D	LH 1358	STUTTGART	2015	1	A	051-278	A
1705	1	A	051-278	B32	LH 4460	BARCELONA	1740	1	A	051-278	A	LH 4810	LONDON-CITY	1755	1	A	051-278	B32	JP 104	WIEN	1900	1	A	051-278	B12	KE 906	SEOUL INCHON	1900	2	D	842-848	D1	BA 818	LONDON-HEATHROW	2015	2	E	901-920	D	
1705	1	B	315-338	A63	LH 3976	BOLOGNA	1740	1	A	051-278	B	LH 4810	LONDON-CITY	1755	1	A	051-278	B32	QA 141	ITALYA	1900	1	C	736-738	B22	LH 982	MUENCHEN	1900	1	A	051-278	A10	LH 828	NUERNBERG	2015	1	A	051-278	A	
1710	1	A	051-278	T6	SK 676	KOPENHAGEN	1740	1	A	051-278	B	LH 4810	LONDON-CITY	1755	1	A	051-278	B32	UK 537	PRAG	1900	2	D	807-808	D7	SK 674	STOCKHOLM	1900	1	A	051-278	B	LH 3414	BUKAREST	2015	1	A	051-278	A	
1710	1	A	051-278	B31	BE 7266	MANCHESTER	1740	2	E	953-960	U	LH 4810	LONDON-CITY	1755	1	A	051-278	B32	DE 598	PALMA DE MALLORCA	1900	1	B	510-525	A22	LH 3358	SOFIA	1900	1	A	051-278	A	RUS 1727	BILLUND	2015	1	A	051-278	B	
1710	1	B	510-525	B9	LH 738	HONGKONG	1740	1	A	051-278	B23	GXL 416	ISTANBUL	1800	1	A	051-278	T6	EL 657	DUBLIN	1900	2	D	892-894	D	EL 657	DUBLIN	1900	2	D	892-894	D	LX 1077	ZUERICH J	2015	1	A	051-278	A	
1710	2	E	901-920	D50	LH 3264	PRAG	1740	1	A	051-278	B	AF 6562	BERLIN-TEGEL	1820	2	E	986-988	D44	KL 1774	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	B54	LH 4742	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	A	LH 692	AMMAN	2015	1	A	051-278	A	
1715	1	B	315-338	A62	LH 4682	AMSTERDAM	1740	1	A	051-278	A	RO 306	CLUJ NAPOCA	1820	1	B	553-555	C4	JP 1774	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	B54	LH 4742	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	A	AF 2419	PARIS CH. DE GAULLE	2015	2	D	801-807	D	
1715	1	A	051-278	A36	LH 926	NUERNBERG	1740	1	A	051-278	A	LH 3220	SANKT PETERSBURG	1830	1	A	051-278	A57	KL 1774	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	B54	LH 4742	LONDON-HEATHROW	1900	1	A	051-278	A	SA 261	JOHANNESBURG	2015	1	B	320-324	B	
1715	1	A	051-278	B11	LH 190	BERLIN-TEGEL	1740	1	A	051-278	B	AF 2219	PARIS CH. DE GAULLE	1830	2	D	801-807	D28	TP 579	LISSABON	1900	1	A	051-278	A11	SK 1636	KOPENHAGEN	2000	1	A	051-278	B	NH 210	TOKIO	2015	1	B	325-331	B	
1715	1	A	051-278	B2	AF 2119	PARIS CH. DE GAULLE	1740	2	D	801-807	D	LH 3220	SANKT PETERSBURG	1830	1	A	051-278	A57	LG 8773	WIEN	1900	2</																		

